

ਐਜੂਕੇਟਰ

ਕੁਲ ਪੇਜ/Total Pages : 8

Chief Editor : Harpreet Singh ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ : ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ

THE DAILY EDUCATOR NEW DELHI

ਭਾਰਤ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਛਪਣ ਵਾਲਾ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਪੁਰਾਣਾ ਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਅਖਬਾਰ

ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ 'ਚ ਅਮਰੀਕਾ-ਈਰਾਨ ਵਿਚਾਲੇ ਪਹਿਲੇ ਗੇੜ ਦੀ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਗੱਲਬਾਤ ਖਤਮ

ਓਬਰਗਨ (ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ), 22 ਜੂਨ (ਪ.ਪ) : ਈਰਾਨ ਜੰਗ ਨੂੰ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ ਦੇ ਬੁਰਗਨਸਟਾਕ ਰਿਜ਼ੋਰਟ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਈਰਾਨ ਵਿਚਾਲੇ ਉੱਚ-ਪੱਧਰੀ ਗੁਪਤ ਅਤੇ ਅਹਿਮ ਗੱਲਬਾਤ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਗੇੜ ਸੋਮਵਾਰ ਤੜਕੇ ਸਮਾਪਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਅਮਰੀਕੀ ਉਪ-ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੇ.ਡੀ. ਵੈੱਸ ਅਤੇ ਈਰਾਨੀ ਵਕੀਲ ਵਜ਼ੀਰ ਅਲੀ ਅਬਦੋਲੀ ਵਿਚਾਲੇ ਹੋਈ ਇਸ ਮੁਲਾਕਾਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਵੇਂ ਦੇਸ਼ ਲੈਬਨਾਨ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਜੰਗ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸਾਂਝਾ 'ਡੀ-ਕਨਫਲਿਕਸ਼ਨ ਸੈੱਲ' ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਵਾਰਤਾ ਵਿੱਚ ਵਿਚਲੇ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਕਤਰ ਨੇ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉੱਚ-ਪੱਧਰੀ ਬੈਠਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਫ਼ਤੇ ਦੌਰਾਨ ਹੇਠਲੇ ਪੱਧਰ ਦੀ ਤਕਨੀਕੀ ਗੱਲਬਾਤ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ ਤਾਂ ਜੋ ਜੰਗ ਦੇ ਸਥਾਈ ਹੱਲ ਦਾ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਗੱਲਬਾਤ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਤਾਂ ਮਾਹੌਲ ਕਾਫੀ ਤਣਾਅਪੂਰਨ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਨੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਈਰਾਨ ਨੂੰ ਸਿੱਧੀ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਲਿਖਿਆ, ਈਰਾਨ ਲਿਬਨਾਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪੈਸੇ ਦੇ ਦਮ 'ਤੇ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੌਕਸੀਜ਼ (ਰਿਜ਼ਬੁੱਲਾ) ਦੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਰੋਕੋ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਵੱਡਾ ਵਾਰਤਾ ਨੂੰ ਲੈਬਨਾਨ ਜੰਗ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਾਂਗੇ।

ਟਰੰਪ ਦੀ ਇਸ ਟਿੱਪਣੀ ਕਾਰਨ ਗੱਲਬਾਤ ਵਿੱਚ ਖੜੋਤ ਆ ਗਈ ਅਤੇ ਈਰਾਨੀ ਮੀਡੀਆ ਮੁਤਾਬਕ ਈਰਾਨੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਵਿਰੋਧ ਵਜੋਂ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਬੈਠਕ ਦਾ ਬਾਈਕਾਟ ਵੀ ਕੀਤਾ। ਇਰਾਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਵਾਰਤਾਕਾਰ ਮੁਹੰਮਦ ਬਾਕਿਰ

ਕਾਲੀਬਾਫ ਨੇ ਪਲਟਵਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, ਅਮਰੀਕਾ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਸੋਚ-ਸਮਝ ਕੇ ਕਰੇ, ਸਾਡੀ ਫੌਜ ਵੱਖਰੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਸਿਰਫ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂਕਿ ਅਸੀਂ ਐਕਸ਼ਨ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ।

ਵੈੱਸ, ਕੁਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਈਰਾਨੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਵਿਚਾਲੇ 80 ਮਿੰਟ ਚੱਲੀ ਅਹਿਮ ਬੈਠਕ ਇਸ ਸਾਰੇ ਤਣਾਅ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਮਰੀਕੀ ਉਪ-ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੇ.ਡੀ. ਵੈੱਸ, ਸਟੀਵ ਵਿਟਕੋਫ ਅਤੇ ਟਰੰਪ ਦੇ ਜਵਾਬੀ ਜਾਰੇਡ ਕੁਸ਼ਨਰ ਨੇ ਈਰਾਨ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਅੱਬਾਸ ਅਰਾਗਚੀ ਅਤੇ ਕਾਲੀਬਾਫ ਨਾਲ ਕਰੀਬ 80 ਮਿੰਟ ਤੱਕ ਆਹਮੋ-ਸਾਹਮਣੇ ਬੈਠਕ ਕੀਤੀ। ਇਰਾਨੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਅਰਾਗਚੀ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਕਤਰ ਦੀ ਅਣਬੱਠ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰਤਾ ਨੂੰ ਲੈਬਨਾਨ ਜੰਗ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ 'ਵੱਡੀ ਪ੍ਰਗਤੀ' ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਵੇਂ ਸਮਝੌਤੇ ਤਹਿਤ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਡੀ-ਕਨਫਲਿਕਸ਼ਨ ਸੈੱਲ ਵਿੱਚ ਲੈਬਨਾਨ ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏਗੀ ਕਿ ਲੈਬਨਾਨ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਫੌਜੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੰਦ ਹੋਣ। ਹੋਰਮੁਜ਼ ਜਲਡਮਾ

ਅਤੇ ਪਰਮਾਣੂ ਮੁੱਦਾ ਅਜੇ ਵੀ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਇਹ ਗੱਲਬਾਤ ਅਗਲੇ 60 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਉਸ ਡਿਪਲੋਮੈਟਿਕ ਰੋਡਮੈਪ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਜੰਗ ਦਾ ਪੱਕਾ ਹੱਲ ਲੱਭਣਾ ਹੈ, ਪਰ ਕਈ ਪੱਖ ਅਜੇ ਵੀ ਫਸੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਬੈਠਕ ਦੌਰਾਨ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਇਰਾਨ ਵੱਲੋਂ 'ਹੋਰਮੁਜ਼ ਜਲਡਮਾ' ਨੂੰ ਮੁੜ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਮੰਗਿਆ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਥੇ ਸਮੁੰਦਰੀ ਆਵਾਜਾਈ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਰਾਨ ਦੇ ਪਰਮਾਣੂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਚਰਚਾ ਹੋਈ।

ਈਰਾਨ ਨੇ ਸਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਰਮਾਣੂ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਉਦੋਂ ਹੀ ਅੱਗੇ ਵਧੇਗੀ ਜਦੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਹੋਏ ਸਮਝੌਤੇ ਤਹਿਤ ਇਰਾਨੀ ਤੇਲ ਦੀ ਬਰਾਮਦ ਤੋਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਹਟਾਉਣ ਅਤੇ ਫ੍ਰੀਜ਼ ਕੀਤੇ ਅਰਬਾਂ ਡਾਲਰਾਂ ਦੇ ਫੰਡ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਵਾਅਦੇ ਪੂਰੇ ਕਰੇਗਾ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਲੈਬਨਾਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਹੋਈ ਭਾਰੀ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਤਵਾਰ ਦਾ ਦਿਨ ਸ਼ਾਂਤ ਰਿਹਾ ਪਰ ਇਜ਼ਰਾਇਲੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬੈਂਜਾਮਿਨ ਨੇਤਨਯਾਹੂ ਅਤੇ ਰਿਜ਼ਬੁੱਲਾ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਇਸ ਅਮਰੀਕਾ-ਈਰਾਨ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਸਿੱਧੇ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਨੇਤਨਯਾਹੂ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਜ਼ਰਾਇਲ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਫੌਜ ਲੈਬਨਾਨ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਰਹੇਗੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਸ ਸ਼ਾਂਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਅਸਲ ਸਫਲਤਾ 'ਤੇ ਅਜੇ ਵੀ ਸਵਾਲੀਆ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਲਖਨਊ ਦੇ ਕੋਚਿੰਗ ਸੈਂਟਰ 'ਚ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ 18 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ

ਲਖਨਊ, 22 ਜੂਨ (ਪ.ਪ) : ਸੋਮਵਾਰ ਦੁਪਹਿਰ ਅਲੀਗੰਜ ਦੇ ਸੈਕਟਰ-ਡੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਕੋਚਿੰਗ ਸੈਂਟਰ ਵਿੱਚ ਅੱਗ ਲੱਗ ਗਈ। ਕੁਝ ਹੀ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਅੱਗ ਦੀਆਂ ਲਪਟਾਂ ਭਿਆਨਕ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਆਸ-ਪਾਸ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਫਾਇਰ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ। ਫਾਇਰ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਦੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਮੌਕੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚੀਆਂ ਅਤੇ ਅੱਗ ਬੁਝਾਉਣ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਇਸ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ 18 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ, ਅਤੇ ਕਈ ਸੜ ਗਏ। ਅੱਗ ਤੱਕ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅੱਗ ਕਿਵੇਂ ਲੱਗੀ। ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਲੋਕ ਅੰਦਰ ਫਸੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਥਾਂ ਤੋਂ ਛਾਲ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ। ਕੁਝ ਗੰਭੀਰ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਜਿਸ ਇਮਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅੱਗ ਲੱਗੀ, ਉਸ ਦੀਆਂ ਪਹਿਲੀਆਂ ਦੋ ਮੰਜ਼ਿਲਾਂ ਤੇ ਪਾਲਤੂ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਅਤੇ ਗੋਮਿੰਗ ਖੇਤਰ ਸੀ, ਅਤੇ ਤੀਜੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਤੇ ਇੱਕ ਕੋਚਿੰਗ ਸੈਂਟਰ ਅਤੇ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਸੀ।

ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅੱਗ ਦੁਪਹਿਰ 3 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਲੱਗੀ ਤਾਂ ਇਮਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ

ਲੋਕ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬੁੱਝੇਸ਼ ਪਾਠਕ, ਵਧੀਕ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਹਰ ਪੱਧਰ ਤੇ ਚੌਕਸੀ

ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਊੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬੁੱਝੇਸ਼ ਪਾਠਕ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵੇਲੇ ਕੋਈ ਵੀ ਉੱਪਰਲੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਫਾਇਰ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਤੇ ਇੱਕ ਕੰਧ ਤੋੜ ਕੇ ਅੰਦਰ ਦਾਖਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਉੱਥੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਅੱਗ ਲੱਗੀ ਤਾਂ ਉਹ ਹੇਠਾਂ ਛਾਲ ਮਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਥਾਂ ਤੱਕ ਖਿੱਚ ਕੱਢਣ ਲੱਗੇ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ

ਮੈਡੀਕਲ ਟੀਮਾਂ ਨੂੰ ਹਾਈ ਅਲਰਟ ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਂਬੂਲੈਂਸਾਂ ਮੌਕੇ ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਮੁੱਢਲੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੌਕੇ ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਚਮੜਮਦੀਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਘਟਨਾ ਸਮੇਂ ਕਈ ਬੱਚੇ ਅੰਦਰ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਅੱਗ ਲੱਗੀ ਤਾਂ ਉਹ ਹੇਠਾਂ ਛਾਲ ਮਾਰਨ ਲੱਗ ਪਏ। ਘਟਨਾ ਦੀਆਂ ਕਈ ਫੋਟੋਆਂ ਅਤੇ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਤੇ ਵੀ ਵਾਇਰਲ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਵਿਸ਼ਾਖ ਅਤੇ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੌਰੋਥ ਟਵਿੰਕਲ ਜੈਨ ਸਮੇਤ ਕਈ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੌਕੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਹਨ। ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਦਰਜਨ ਫਾਇਰ ਇੰਜਣ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹਾਈਡ੍ਰੋਲਿਕ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਬਚਾਅ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਜੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਮੌਕੇ ਵੱਲੋਂ ਹਾਦਸੇ 'ਤੇ ਢੁੱਧ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣਿਆਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਐਲਾਨ : ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਲਖਨਊ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰੇ ਅੱਗ ਦੇ ਹਾਦਸੇ 'ਚ ਹੋਏ ਜਾਨੀ ਨੁਕਸਾਨ 'ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਗਹਿਰੇ ਦੁੱਖ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਹਮਦਰਦੀ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ ਤੇ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜਲਦੀ ਸਿਹਤਯਾਬ ਹੋਣ ਦੀ ਕਾਮਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਹਤ ਫੰਡ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰਕ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ 2 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਐਕਸ-ਗ੍ਰੇਸ਼ੀਆ ਰਾਸ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ 50,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਰਾਸ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਕਾਰਜ ਜਾਰੀ ਹਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਸੰਭਵ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਤ੍ਰਿਣਮੂਲ ਦੇ ਬਾਗੀ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੇ ਮਮਤਾ ਬੈਨਰਜੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾਇਆ

ਕੋਲਕਾਤਾ, 22 ਜੂਨ (ਪ.ਪ) : ਬੰਗਾਲ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਸਿਆਸੀ ਧਮਾਕਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਨਿਊਟਾਉਨ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਸ਼ਾਮ ਹੋਈ ਇੱਕ ਬੈਠਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਤ੍ਰਿਣਮੂਲ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਬਾਗੀ ਧੜੇ ਨੇ ਮਮਤਾ ਬਨਰਜੀ ਨੂੰ ਤ੍ਰਿਣਮੂਲ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਹਾਵੜਾ ਸੈਂਟਰਲ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਅਰੁਧ ਰਾਏ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਰਿਤਬਰਤਾ ਬਨਰਜੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਅਸਲੀ ਤ੍ਰਿਣਮੂਲ ਧੜੇ ਨੇ ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਬਨਰਜੀ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਜਨਰਲ ਸੈਕਟਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਵਿੱਚ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਬਜਟ ਸੈਸ਼ਨ ਹੋਇਆ। ਸੈਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਤ੍ਰਿਣਮੂਲ ਦੇ ਬਾਗੀ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੇ ਨਿਊਟਾਉਨ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਟਲ ਵਿੱਚ ਬੈਠਕ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਬੈਠਕ ਵਿੱਚ ਤ੍ਰਿਣਮੂਲ ਦੇ 60 ਵਿਧਾਇਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਕੋਲਕਾਤਾ ਦੇ ਲਗਭਗ 70 ਸਾਬਕਾ ਕੌਂਸਲਰ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਇਸ ਬੈਠਕ ਵਿੱਚ 30 ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਾਲੀ ਤ੍ਰਿਣਮੂਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਗਠਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਏ.ਆਈ.ਟੀ.ਸੀ. ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਤੋਂ ਲੈ

ਕੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਤੱਕ, ਤ੍ਰਿਣਮੂਲ ਦੇ 500 ਆਗੂ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਟਲ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ। ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 16 ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਸਾਬਕਾ ਵਿਧਾਇਕ, 60-70 ਕੌਂਸਲਰ ਅਤੇ ਬਾਗੀ ਵਿਧਾਇਕ ਮੌਜੂਦ ਰਹੇ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਤ੍ਰਿਣਮੂਲ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਨਵੀਂ ਨੈਸ਼ਨਲ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਅਰੁਧ ਰਾਏ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ (ਨੈਸ਼ਨਲ ਚੇਅਰਪਰਸਨ), ਸੋਦੀਪਨ ਸਾਰਾ (ਕੱਚੇ ਗਏ ਵਿਧਾਇਕ), ਜਾਵੇਦ ਖ਼ਾਨ ਅਤੇ ਰਿਤਬਰਤਾ ਬਨਰਜੀ ਨੂੰ ਨੈਸ਼ਨਲ ਜਨਰਲ ਸੈਕਟਰੀ (ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ) ਅਤੇ ਫਿਰਹਾਦ ਹਕੀਮ, ਅਰੁਧ ਬਿਸਵਾਸ, ਰਬਿਨ ਘੋਸ਼ ਨੂੰ ਉਪ ਪ੍ਰਧਾਨ (ਵਾਈਸ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ) ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਉਪਵ ਠਾਕਰੇ ਧੜੇ ਦੇ 6 ਬਾਗੀ ਸਾਂਸਦ ਸ਼ਿਵਸੈਨਾ (ਛਿੰਦੇ) 'ਚ ਹੋਏ ਸ਼ਾਮਲ

ਮੁੰਬਈ, 22 ਜੂਨ (ਪ.ਪ) : ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ (ਉਥਾਬਾ) ਦੇ ਸਾਰੇ ਛੇ ਬਾਗੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਮੁੰਬਈ ਵਿੱਚ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਏਕਨਾਥ ਸ਼ਿੰਦੇ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਉਪਵ ਠਾਕਰੇ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ (ਉਪਵ ਬਾਲਸਾਹਿਬ ਠਾਕਰੇ) ਦੀ ਸੰਸਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਇੱਕ ਅਹਿਮ ਮੀਟਿੰਗ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਪੰਜ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਸ਼ਿੰਦੇ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹੋਰ ਸੀਨੀਅਰ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਬਾਗੀ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਏ। ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ (ਉਥਾਬਾ) ਦੀ ਸੰਸਦੀ ਦਲ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਤਿੰਨ ਲੋਕ

ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ (ਉਥਾਬਾ) ਦੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੱਖ ਬਦਲਿਆ, ਉਹ ਹਨ ਸੰਜੇ ਦੇਸ਼ਮੁਖ (ਯਵਤਮਾਲ), ਸੰਜੇ ਜਾਧਵ (ਪਰਭਨੀ), ਸੰਜੇ ਦੀਨਾ ਪਾਟਿਲ (ਮੁੰਬਈ ਉੱਤਰ ਪੂਰਬ), ਨਾਗੇਸ਼

ਪਾਟਿਲ-ਅਸ਼ਟੀਕਰ (ਹਿੰਗੋਲੀ), ਓਮਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰਾਜੇ ਨਿੰਬਲਕਰ (ਧਾਰਸ਼ਿਵ) ਅਤੇ ਭੌਸਹਿਰਚਾਦੀ ਵਾਕ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 2024 ਦੀਆਂ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਜਪਾ ਅਤੇ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹਾਰਾਇਆ।

ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ (ਉਥਾਬਾ) ਨੇ 2024 ਦੀਆਂ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿੱਚ ਨੌਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤੀਆਂ। ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸ਼ਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਇਹ ਲੋਕ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਹੁਣ ਅਸਲੀ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ

ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਜੋ ਸਵਰਗੀ ਬਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਠਾਕਰੇ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਚਾਰ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ, ਮੈਂ ਇੱਕ ਸਖ਼ਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਮੈਂ ਛੱਕਾ ਮਾਰਿਆ ਹੈ (ਪਾਸ ਬਦਲਣ ਵਾਲੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ)। ਸ਼ਿੰਦੇ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ, 'ਮੈਂ ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤਾ ਸੀ (ਜੂਨ 2022 ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਵਿੱਚ ਡੁੱਟ)। ਸਵਰਗੀ ਬਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਠਾਕਰੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ। ਹੁਣ, ਇਹ ਕਦਮ (ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਉਥਾਬਾ ਦੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬਗਾਵਤ) ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪੜਾਅ ਹੈ। ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਆਪ੍ਰੈਸ਼ਨ ਟਾਈਗਰ ਹੁਣ ਪੂਰਾ

ਅਤੇ ਸਫਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਉੱਪਵ ਦੇ ਬੇਟੇ ਆਦਿਤਿਆ ਠਾਕਰੇ ਨੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਅਕਾਊਂਟ 'ਤੇ ਐਕਸ਼ਨ ਤੋਂ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਛੱਡਣ ਵਾਲੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਵਿਕਾਉ ਹੈ। ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇਹ ਤਾਂ ਮੰਨ ਲਓ ਕਿ ਲਾਲਚ ਕਰਕੇ ਤੁਸੀਂ ਰਾਤੋ-ਰਾਤ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ਰਮ ਦੇ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ। 6 ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿੰਦੇ ਗੁੱਟ ਦੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 7 ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ 13 ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਉੱਥੇ ਹੀ ਉੱਪਵ ਗੁੱਟ ਵਿੱਚ 9 ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ 3 ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਬਚੇ ਹਨ। 2022 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਿਵਸੈਨਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਬਗਾਵਤ ਹੋਈ ਹੈ।

ਕੱਚੇ ਤੇਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ 'ਚ ਗਿਰਾਵਟ ਕਾਰਨ ਸ਼ੇਅਰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਆਈ ਤੇਜ਼ੀ

ਮੁੰਬਈ, 22 ਜੂਨ (ਪ.ਪ) : ਕੱਚੇ ਤੇਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਗਿਰਾਵਟ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ-ਈਰਾਨ ਗੱਲਬਾਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਤੀ ਦੀ ਉਮੀਦ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਘਰੇਲੂ ਸ਼ੇਅਰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ੀ ਪਰਤ ਆਈ। ਸੋਮਵਾਰ 291 ਅੰਕ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਬੰਦ ਹੋਇਆ ਜਦੋਂ ਕਿ ਨਿਵਟੀ ਵਿੱਚ 90 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਵਾਧਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

77,325.56 ਅੰਕ ਤੱਕ ਚਲਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜ (ਐਨ.ਐੱਸ.ਈ.) ਦੇ ਵਾਧੇ ਨਾਲ 24,102.90 ਅੰਕ ਤੇ ਬੰਦ ਹੋਇਆ। ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦੁਬਾਰਾ ਖਰੀਦਦਾਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰਿਲਾਇੰਸ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਤੇ ਐਚ.ਡੀ.ਐਫ.ਸੀ. ਬੈਂਕ ਦੇ ਸ਼ੇਅਰਾਂ

ਦੇ ਵਾਧੇ ਨਾਲ 24,102.90 ਅੰਕ ਤੇ ਬੰਦ ਹੋਇਆ। ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦੁਬਾਰਾ ਖਰੀਦਦਾਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰਿਲਾਇੰਸ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਤੇ ਐਚ.ਡੀ.ਐਫ.ਸੀ. ਬੈਂਕ ਦੇ ਸ਼ੇਅਰਾਂ

ਵਿੱਚ ਆਈ ਤੇਜ਼ੀ ਕਾਰਨ ਬਾਜ਼ਾਰ ਨੂੰ ਸਹਾਰਾ ਮਿਲਿਆ। ਸੋਮਵਾਰ ਦੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਟੈਕ ਮਹਿੰਦਰਾ, ਸਨ ਫਾਰਮਾ, ਰਿਲਾਇੰਸ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼, ਇੰਫੋਸਿਸ, ਭਾਰਤ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋ ਨਿਕਸ ਅਤੇ ਬਜਾਜ ਫਿਨਸਰਵ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਮੁਨਾਫੇ ਵਿੱਚ ਰਹੀਆਂ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਏਸ਼ੀਅਨ ਪੇਂਟਸ, ਟਾਈਟਨ, ਪਾਵਰ ਗ੍ਰਿਡ ਅਤੇ ਟੈਂਟ ਦੇ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਵਿੱਚ ਗਿਰਾਵਟ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਆਨਲਾਈਨ ਟ੍ਰੇਡਿੰਗ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਐਨਰਿਕ ਮਨੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪੰਨਮੁਡੀ ਆਰ. ਨੇ ਕਿਹਾ, ਅਮਰੀਕਾ-ਈਰਾਨ ਗੱਲਬਾਤ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦੌਰ ਦੇ ਸਹਾਰਾਤਮਕ ਸੰਕੇਤਾਂ ਨੇ ਗਲੋਬਲ ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਭਰੋਸੇ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਨਿਵੇਸ਼ਕ ਅਜੇ ਵੀ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਾਲਾ ਰੁਖ ਅਪਣਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਗਲੋਬਲ ਤੇਲ ਸੂਚਕਾਂਕ ਬੈਰੰਟ ਕਰੂਡ 1.66 ਫੀਸਦੀ ਡਿੱਗ ਕੇ 79.23 ਡਾਲਰ ਪ੍ਰਤੀ ਬੈਰਲ ਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਸੀਮਤ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਬੈਂਕਿੰਗ, ਯੂਟਿਲਿਟੀ (ਉਪਯੋਗਤਾ) ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ (ਹੈਲਥਕੇਅਰ) ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਬਿਹਤਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨੇ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ। ਸ਼ੇਅਰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਨੇ ਸ਼ੇਅਰ ਬਾਜ਼ਾਰ, ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸੰਸਥਾਗਤ ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਂ (ਐਫ.ਆਈ.ਆਈ.) ਨੂੰ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ 4,859.07 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧ ਖਰੀਦਦਾਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਹੋਰ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦੱਖਣੀ ਕੋਰੀਆ ਦਾ ਕੋਸਪੀ, ਜਾਪਾਨ ਦਾ ਨਿੱਕੋਈ ਅਤੇ ਚੀਨ ਦਾ ਸ਼ੇਯਾਈ ਕੰਪਜ਼ਿਟ ਵਾਧੇ ਨਾਲ ਬੰਦ ਹੋਏ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਹਾਂਗਕਾਂਗ ਦਾ ਹੋਂਗਸੇਂਗ ਨੁਕਸਾਨ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾ।

ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ 'ਚ ਟਰੱਕ ਨੇ ਖੜੀ ਵੈਨ ਨੂੰ ਮਾਰੀ ਟੱਕਰ, 6 ਦੀ ਮੌਤ, 21 ਜ਼ਖਮੀ
ਛਿੰਦਵਾੜਾ, BB U±6 (6.6) : ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਛਿੰਦਵਾੜਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨਾਲ ਭਰੀ ਇੱਕ ਖੜੀ ਪਿਕਅੱਪ ਵੈਨ ਨੂੰ ਟਰੱਕ ਵੱਲੋਂ ਟੱਕਰ ਮਾਰੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਛੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ 21 ਹੋਰ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਹਾਦਸਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੋਂਡਕੁਆਰਟਰ 'ਤੇ ਕਰੀਬ 30 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਤੇਮਨੀ ਪਿੰਡ ਨੇੜੇ ਛਿੰਦਵਾੜਾ-ਬੈਂਡੂਲ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ 'ਤੇ ਵਾਪਰਿਆ। ਛਿੰਦਵਾੜਾ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਅਜਿਓਂਡੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹਿਲਾ ਸਮੇਤ ਛੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਜਦਕਿ 21 ਹੋਰ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਖੇਤਰੀ ਡਿਪਟੀ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਰਾਮੇਸ਼ਵਰ ਚੌਥੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਿਕਅੱਪ ਵੈਨ ਸੜਕ ਕਿਨਾਰੇ ਖੜ੍ਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਚਾਲਕ (ਡਰਾਈਵਰ) ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਹੀ ਇੱਕ ਟਰੱਕ ਨੇ ਵਾਹਨ ਨੂੰ ਟੱਕਰ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਪਲਟ ਗਈ। ਮਾਰੀ ਗਈ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਬਾਅਦ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹਾਈਵੇਅ ਤੇ ਆਵਾਜਾਈ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਰਹੀ ਪਰ ਹਾਦਸਾਗ੍ਰਸਤ ਵਾਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਵਾਜਾਈ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਹੁਣ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਡਿਪੋਰਟ

ਟੋਰਾਂਟੋ, 22 ਜੂਨ (ਪ.ਪ) : ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਲਈ ਵੀਜ਼ਾ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ, ਰਿਫਿਊਜੀਜ਼ ਐਂਡ ਸਿਟੀਜ਼ਨਸ਼ਿਪ ਕੈਨੇਡਾ (ਆਈ.ਆਰ.ਸੀ.ਸੀ.) ਨੇ ਬਿੱਲ ਸੀ-12 ਆਈਨ ਛੇ ਨਵੇਂ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਨਵੇਂ ਨਿਯਮਾਂ ਤਹਿਤ ਹੁਣ ਕੈਨੇਡਾ ਪਹੁੰਚਣ ਦੇ 14 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਈ.ਆਰ.ਸੀ.ਸੀ. ਮੁਤਾਬਕ ਇਹ ਬਦਲਾਅ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਬੋਝ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਸੁਚਾਰੂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਇਹ ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਲਈ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏਗਾ। ਇਹ ਬਦਲਾਅ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰੀ-ਰਿਜ਼ਕਵਿਜ਼ ਗਿਸਕ ਐਸੋਸੀਏਟ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿਕਲਪ ਨੂੰ ਵੀ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਕਾਰਨ ਅਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਗੇ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਨਾ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰਾ ਹੋਵੇ। ਜੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਤੱਕ ਅਧਿਕਾਰਤ ਚੌਕੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰਸਤੇ ਰਾਹੀਂ ਸਰਹੱਦ ਪਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 14 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸ਼ਰਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।

ਇਹ ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਲਈ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏਗਾ। ਇਹ ਬਦਲਾਅ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰੀ-ਰਿਜ਼ਕਵਿਜ਼ ਗਿਸਕ ਐਸੋਸੀਏਟ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿਕਲਪ ਨੂੰ ਵੀ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਕਾਰਨ ਅਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਗੇ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਨਾ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰਾ ਹੋਵੇ। ਜੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਅਮਰੀਕ

ਸੰਪਾਦਕੀ

ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਗੌਰਖ ਪੰਦਾ

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿੱਚੀ ਮੁਹਿੰਤ ਲਗਾਤਾਰ ਜਾਰੀ ਹੈ, ਜਿਸਦੇ ਰਲਵੇਂ ਮਿਲਵੇਂ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਦੱਸ ਦੇਈਏ ਕਿ ਹਾਲੇ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਰਵਾਇਤੀ ਨਸ਼ੇ ਹੀ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਤੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਵਜ੍ਹਾ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਖਾਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ। ਜਿਵੇਂ ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ ਸੇਵਨ ਵਿਆਹ ਜਾਂ ਫਿਰ ਕਿਸੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ 'ਤੇ ਹੀ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਅਫੀਮ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਸੇ ਸਖਤ ਕੰਮ ਜਿਵੇਂ ਨਵਾਂ ਘਰ ਬਣਾਉਣ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਹਾੜੀ ਵੱਢਣ ਮੌਕੇ। ਪਰ ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਸਮਾਂ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਅੰਗਰੇਜੀ ਅਤੇ ਸਿੰਥੈਟਿਕ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੁੰਦੀ ਚਲੀ ਗਈ। ਅੱਜ ਦਾ ਆਲਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਲੱਖਾਂ ਕਰੋੜਾਂ ਦਾ ਸਿੰਥੈਟਿਕ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਦੱਸ ਦੇਈਏ ਕਿ ਇਹ ਕਾਰੋਬਾਰ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਤਪਨਾਹੀ ਅਤੇ ਰਾਜਸੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰਹਿਨੁਮਾਈ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਚੱਲ ਸਕਦਾ। 2009 ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਰੁਸਤਮ-ਏ-ਹਿੰਦ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਭੋਲਾ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਕੁਝ ਸੀਨੀਅਰ ਰਾਜਸੀ ਆਗੂਆਂ ਦਾ ਵੀ ਨਾਮ ਲਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਰਾਜਸੀ ਪਹੁੰਚ ਦੇ ਚਲਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਦੱਬਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਤਾਜ਼ਾ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਸਰਕਾਰ ਲਗਾਤਾਰ ਇਸ ਮਸਲੇ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਪੈਨੀ ਨਿਗਾਹ ਟਿਕਾਅ ਕੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਉਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿਛਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਖੁਦ ਨਸ਼ਾ ਵਿਕਾਉਂਦੇ ਸਨ ਪਰ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਧੰਦੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਵਿੱਢੀ 'ਯੁੱਧ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ' ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਭਰਵਾਂ ਸਾਥ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਨਾਮ ਗੁਪਤ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸ਼ਰਤ 'ਤੇ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪ ਅੱਗੇ ਹੋ ਕੇ ਫੜਾਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨਸ਼ਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜੀਰੋ ਟਾਲਰੈਂਸ ਨੀਤੀ ਲਾਗੂ ਰਹੇਗੀ ਅਤੇ ਨਸ਼ੇ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿੰਨਾ ਵੀ ਤਾਕਤਵਰ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ ਉਸ ਪ੍ਰਤੀ ਨਰਮੀ ਨਹੀਂ ਵਰਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯੁਧ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਹਿੰਮ ਤਹਿਤ ਅਨੇਕਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਾ ਮੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਤੇ ਅੱਗੇ ਵੀ ਇਹ ਮੁਹਿੰਮ ਲਗਾਤਾਰ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਣ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਸਰਹੱਦੀ ਇਲਾਕਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੀੜਤ ਹੈ। ਉਸਦਾ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਥੇ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਆਸਾਨ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਹੱਦ ਪਾਰੋਂ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰੀ 'ਚ ਲੱਗੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਨਸ਼ਾ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਬੇਹੱਦ ਆਸਾਨ ਹੈ। ਇਥੇ ਇਕ ਗੱਲ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਹੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਖ਼ਾਤਮਾ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਮੰਦਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਕੂਲੀ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਿੰਡਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਯੂਥ ਕਲੱਬ ਇਸ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਭੂਮਿਕਾ ਅਦਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਨਸ਼ਾ ਛੱਡ ਚੁੱਕੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਲਾ ਕੇ ਜਾਂ ਨੌਕਰੀ ਦਵਾ ਕੇ ਉਸਨੂੰ ਮੁੜ ਵਸੇਬੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਿਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਵਧਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਿੱਛੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਅਤੇ ਬੇਕਾਰੀ ਇਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਜ੍ਹਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਅਸਤ ਰਹੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸਦੀਆਂ ਮੁੱਢਲੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਣ ਲੱਗ ਜਾਣਗੀਆਂ ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਦਿਮਾਗ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵੱਲ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ। ਅੰਤ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਯੁਧ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਬੇਹਤਰ ਨਤੀਜੇ ਆਏ ਹਨ ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਚੱਲਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਵਿਚ ਨਿੱਗਰ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਨਸ਼ਾ ਮੁਕਤ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵੀ ਨਸ਼ਾ ਮੁਕਤ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗ੍ਰਾਂਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਤਬਾਹੀ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਕਾਰਕਾਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ

ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੇਤਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ, ਮਸਲਿਆਂ, ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਹੋਏ ਵਿਤਕਰਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ; ਪਰ ਫਿਰ ਚੁੱਪ ਧਾਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੋਵੇ, ਭਾਖੜਾ ਨੰਗਲ ਡੈਮ 'ਚ ਪਾਣੀ ਛੱਡਣ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੋਵੇ, ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਸੌਂਪਣ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇ, ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਭਰਮਾਰ, ਨੌਜਵਾਨਾਂ 'ਚ ਵੱਧ ਰਹੀ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦਾ ਭਫ਼ਾ ਮਸਲਾ ਹੋਵੇ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਫਸਲਾਂ ਦਾ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ ਦੇਣ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ, ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ, ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰਾਂ ਲਈ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਮਿਹਨਤਾਨਾ ਦੇਣ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਚਰਚਾ, ਖ਼ਿਆਨਯਜ਼ੀ ਕਰਕੇ ਸਿਆਸੀ ਫਿਰਾਂ ਦੇ ਢੁੱਡਾਂ ਵਾਲੇ ਨੇਤਾ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦਾ ਗੁਬਾਰ ਕੱਢਦੇ ਹਨ, ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਨਿੰਦਦੇ ਹਨ ਤੇ ਫਿਰ ਮੂੰਹ ਸੀਉਂ ਲੈਂਦੇ ਹਨ।

ਕੇਂਦਰ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਕੋਈ ਧੱਕਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ, ਅਸਲਾਂ ਅਤੇ ਤਾਕਤ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਬਿੱਲੀ ਝਾਕ 'ਚ ਉਹ ਚੰਗਾ ਜਾਂ ਮਾੜਾ ਸਿੱਧਾ ਜਾਂ ਵਿੰਗਾ ਖਿਆਨ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਚੰਮ ਬਚਾਉਣ ਖਾਤਰ ਦਾਗ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਸੁਖਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕੀ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ੀ ਚੁੱਪੀ ਨਹੀਂ? ਕੀ ਇਹ ਵੋਟਾਂ ਬੰਦਰਨ ਜਾਂ ਕੁਰਸੀ ਹਥਿਆਉਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਦਾਮ-ਪੇਚ ਨਹੀਂ?

ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਵਿਤਕਰਿਆਂ, ਮਸਲਿਆਂ ਸੰਬੰਧੀ ਤਾਂ ਉਹ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਦਿਲ ਦੀ ਭਫ਼ਾਸ ਕੱਢਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਹ ਕਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਬਦਲ ਰਹੀ "ਜਨਸੰਖਿਆ ਤਸਵੀਰ", ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਲੱਗ ਰਹੇ ਨੂੰਗੇ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਅਣਗੌਲਿਆਂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਨੂੰ ਖੋਹੇ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਬੋਲਣਾ ਤਾਂ ਦੂਰ ਭੁਲਕਦੇ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਸ਼ਹਿਰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹੈ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ੱਕ ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਕੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਰਲੇਵੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਨੇ ਯਤਨ ਕੀਤਾ? ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦਰਜਨਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾੜ ਕੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਹ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਦੇ ਪਿੰਡ ਸਨ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹਥਿਆਈ ਗਈ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਉਜਾੜੇ ਉਪਰੰਤ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮੁੜ-ਵਸੇਬੇ ਲਈ ਕਿੰਨੇ ਕੁ ਉਪਰਾਲੇ ਹੋਏ?

ਸਿਤਮ ਦੇਖੋ! ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ, ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਵਿਰਾਸਤ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦਾ ਨਾਮ ਬਦਲਣ ਲਈ ਤੇ ਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਥਿਆਈ ਗਈ। ਕੀ ਪੰਜਾਬ 'ਚ "ਬੁੱਧੀਮਾਨ", "ਸਿਆਣੇ" ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਖ਼ਸ਼ੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਪੰਜਾਬ ਪਲਿਊਸ਼ਨ ਕੰਟਰੋਲ ਬੋਰਡ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦਾ ਅਹੁਦਾ, ਪੰਜਾਬ ਰਿਊਮਨ ਰਾਈਟਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਸਮੇਤ ਕਈ ਹੋਰ ਅਹੁਦੇ ਬਾਹਰਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬਖ਼ਸ਼ੇ ਗਏ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਵੀ। ਕੀ ਪੰਜਾਬ 'ਚ "ਬੁੱਧੀਮਾਨ, ਸਿਆਣੇ, ਚਿੰਤਕ, ਮਾਹਰ " ਮੁੱਕ ਗਏ ਹਨ? ਕੀ ਸੱਚਮੁੱਚ ਉਹ ਸਿਆਣੇ ਨਹੀਂ, ਨਿਤਾਣੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ? ਉਹ ਸੱਚ-ਰੱਕ ਖਾਤਰ ਬੋਲਣ ਵੀ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ?

ਪੰਜਾਬ ਰਿਤੋਸ਼ੀ ਬਹੁਤੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਬਣੀਆਂ ਹਨ, ਬਹੁਤ ਬਣ ਵੀ ਰਹੀਆਂ ਹਨ: ਚੇਤਨਾ ਮੰਚ, ਚਿੰਤਕ ਮੰਚ, ਜਾਗ੍ਰਿਤੀ ਮੰਚ, ਲੇਖਕ ਮੰਚ, ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਮੰਚ ਤੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੰਨੇ ਹੋਰ? ਪਰ ਲਗਭਗ ਸਭ ਖ਼ਬਰਾਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ

ਹਨ। ਸਾਂਝਾ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਉਸ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਉਸਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ, ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਲੁੱਟਿਆ, ਕੁੱਟਿਆ ਅਤੇ ਤਬਾਹ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ! ਕੀ ਅਸਲ ਕਿੱਥੋਂ ਘੜੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ?

ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਯੂ.ਪੀ., ਐੱਮ.ਪੀ., ਖ਼ਿਬਾਰ ਅਤੇ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਤੋਂ ਲੋਕ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਲਈ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖੇਤੀ ਅਤੇ ਇੰਡਸਟਰੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਲੋੜ ਵੀ ਹੈ, ਪਰ ਜਿਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਰੌੜਾਂ ਰੁਪਏ, ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਪਣੇ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ, ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਆਧਾਰ ਕਾਰਡ ਬਣਾ ਕੇ, ਇੱਥੇ ਹੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਜਾਂ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਖਰੀਦ ਕੇ ਪੱਕਾ ਵਸੋਬਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਬੇਰੋਗ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ; ਕੀ ਇਸ ਪਿੱਛੇ ਕੋਈ ਖ਼ਾਸ ਮੰਤਵ ਨਹੀਂ ਹੈ?

ਇਹਨਾਂ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਇਹੋ-ਜਿਹੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਸੁਭਿਆਂ ਤੋਂ ਭੱਜਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਖੇਤਾਂ, ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਬਸਤੀਆਂ 'ਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਸਿੱਟਾ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਜੁਰਮ ਗ੍ਰਾਫ਼ ਵੱਧਦਾ ਹੈ।

ਕੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕਿਸੇ ਸਿਆਸੀ ਧਿਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਬਾਹਰੋਂ ਆਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੱਕੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੇਣ, ਪਲਾਟ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਖਰੀਦਣ ਉੱਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਕਦੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਪੰਜਾਬੋਂ ਪ੍ਰਵਾਸ ਕਰ ਜਾਣਗੇ ਤੇ ਬਾਹਰਲੇ ਸੁਭਿਆਂ ਦੇ ਲੋਕ ਇੱਥੇ ਆ ਕੇ ਪੱਕਾ ਵਸੋਬਾ ਕਰਕੇ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਬੋਲੀ ਉੱਤੇ ਵੱਡਾ ਹਮਲਾ ਕਰਨਗੇ।

ਕੀ ਕਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕਿਸੇ ਸਿਆਸੀ ਧਿਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਲਈ 100 ਫੀਸਦੀ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੇਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ?

ਹੈਰਾਨੀ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਵੱਡੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਹੁਦੇ ਪੰਜਾਬ 'ਚ "ਬੁੱਧੀਮਾਨ", "ਸਿਆਣੇ" ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਖ਼ਸ਼ੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਪੰਜਾਬ ਪਲਿਊਸ਼ਨ ਕੰਟਰੋਲ ਬੋਰਡ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦਾ ਅਹੁਦਾ, ਪੰਜਾਬ ਰਿਊਮਨ ਰਾਈਟਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਸਮੇਤ ਕਈ ਹੋਰ ਅਹੁਦੇ ਬਾਹਰਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬਖ਼ਸ਼ੇ ਗਏ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਵੀ। ਕੀ ਪੰਜਾਬ 'ਚ "ਬੁੱਧੀਮਾਨ, ਸਿਆਣੇ, ਚਿੰਤਕ, ਮਾਹਰ " ਮੁੱਕ ਗਏ ਹਨ? ਕੀ ਸੱਚਮੁੱਚ ਉਹ ਸਿਆਣੇ ਨਹੀਂ, ਨਿਤਾਣੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ? ਉਹ ਸੱਚ-ਰੱਕ ਖਾਤਰ ਬੋਲਣ ਵੀ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ?

ਪੰਜਾਬ ਰਿਤੋਸ਼ੀ ਬਹੁਤੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਬਣੀਆਂ ਹਨ, ਬਹੁਤ ਬਣ ਵੀ ਰਹੀਆਂ ਹਨ: ਚੇਤਨਾ ਮੰਚ, ਚਿੰਤਕ ਮੰਚ, ਜਾਗ੍ਰਿਤੀ ਮੰਚ, ਲੇਖਕ ਮੰਚ, ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਮੰਚ ਤੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੰਨੇ ਹੋਰ? ਪਰ ਲਗਭਗ ਸਭ ਖ਼ਬਰਾਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ

ਇਲਾਕਾਈ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਤਰਜਮਾਨੀ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ। ਪਰ ਉਹ ਸਦਾ ਹੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਲੈਣ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਹੋਏ ਵਿਤਕਰਿਆਂ ਸੰਬੰਧੀ ਅਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ ਲਈ, ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ?

ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦੇ ਵੀ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਕਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਪੰਜਾਬੀ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਉੱਥੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪੰਜਾਬੀ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਕੋਰਸਾਂ 'ਚ ਹਟਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਯਤਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਦੇ ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ ਜਲਧਰ 'ਚ ਪੰਜਾਬੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਸੁੱਟਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ ਜਲਧਰ, ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅੱਜ ਇਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ। ਨਵੇਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨਹੀਂ ਬਣ ਰਹੇ। ਬਸ ਡੰਗ-ਟਪਾਉ ਕੰਮ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹੋ ਹਾਲ ਜਲਧਰ ਰੋਡੀਓ ਆਕਾਸ਼ਵਾਣੀ ਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਦੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਜਾਨ ਹੋਇਆ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਕੀ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ।

ਇਹ ਤਾਂ ਕੁਝ ਉਹ ਗੱਲਾਂ ਹਨ, ਜੋ ਵੱਡੀ ਚਿੰਤਾ ਅਤੇ ਚਿੰਤਨ ਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਦਿੱਖ ਬਦਲ ਗਈ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ 'ਚ "ਸੱਥ" ਗਾਇਬ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਆਪਸੀ ਮੇਲ-ਮਿਲਾਪ, ਭਾਈਚਾਰਾ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਨੇ ਪੰਚਾਇਤੀ ਧੜੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਕਰਕੇ ਨਿਪਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉੱਥੇ ਵੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਲੋਕ ਪਿੰਡ ਛੱਡ ਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵੱਲ ਚਾਲੇ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜਾਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵੱਲ ਵਹੀਰਾਂ ਘੱਤ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਤ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਤੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਨਵੀਆਂ ਗਠਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਕੂਲ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਲਈ ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਲਈ 12 ਪੰਜਾਬੀ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਹੇ। ਪਰਵਾਸੀ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮਾਪੇ ਪ੍ਰਬੰਧ 'ਚ "ਭਰਤੀ" ਕਰਨ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਇੱਕ ਪਿੱਛੇ-ਜਿਹਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ, ਜੋ ਵੱਡੀ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ।

ਫਗਵਾੜਾ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਇਕ ਲਾਗਲੇ ਪਿੰਡ ਸਰਕਾਰੀ ਮਿਡਲ ਸਕੂਲ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 70 ਹੈ। ਇਕ ਸਾਇੰਸ ਅਧਿਆਪਕ ਹੈ। ਸਮਾਜਿਕ ਸਿੱਖਿਆ, ਪੰਜਾਬੀ, ਹਿੰਦੀ, ਪੀ.ਟੀ.ਆਈ. ਡਿਪਲੋਮਾ ਕਰਾਫਟ ਦੀਆਂ ਪੋਸਟਾਂ ਖਾਲੀ ਹਨ। 70 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ 64 ਬੱਚੇ ਪਰਵਾਸੀ ਅਤੇ 6 ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਨ, 6 ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਲਈ 12 ਮਾਪੇ ਕਿੱਥੋਂ ਲਭਣ? ਜਦੋਂ ਪਰਵਾਸੀ ਬੱਚੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਾਪੇ ਸਾਲ 'ਚ ਦੋ-ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਸੂਬੇ 'ਚ ਦੋ ਜਾਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਇੱਕ ਪਿੱਛੇ-ਜਿਹਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ, ਜੋ ਵੱਡੀ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਰਕਾਰੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ(ਬ), ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਰਿਹਾ।

ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੀ ਪੁੱਠੇ ਗੇੜ 'ਚ ਹੈ। ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀਆਂ, ਸੁੰਗੜ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਬੱਚਿਆਂ, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ, ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਉੱਤੇ ਆਪਣੀ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਨਾਲੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਿੱਖਣ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਵਧਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਇਲਟਸ ਪਾਸ ਕਰ ਕੇ, ਪਾਸਪੋਰਟ ਬਣਾ ਕੇ, ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵੱਲ ਵਹੀਰਾਂ ਘੱਤ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਰੁਝਾਨ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਭਾਵੇਂ ਘਟਿਆ, ਪਰ ਨਿਰੰਤਰ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ, ਕਾਲਜਾਂ, ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਦੂਜੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ, ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਦਾਖਲਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਵੀ ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਕੋਰਸਾਂ ਵਿੱਚ।

ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਆਧਰ ਹੈ ਕੀ? ਕੌਣ ਫੜੇਗਾ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਬਾਂਹ? ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਿਆਸਤਦਾਨ, ਸਮਾਜ ਸੇਵਾ ਛੱਡ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵੱਟ ਹਥਿਆਉਣਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਸੰਕਟ 'ਚ ਹੈ। ਵੱਡੀਆਂ ਹਾਈਵੇ ਸੜਕਾਂ ਬਣਾ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵਾਹਿਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ, ਸਰਕਾਰੀ ਕਬਜ਼ੇ 'ਚ ਨਹੀਂ, ਕਾਰਪੋਰੇਟੀ ਕਬਜ਼ੇ 'ਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕਿਸਾਨ ਕਿੱਥੇ ਜਾਏਗਾ? ਕੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਉਹ ਮਜ਼ਦੂਰ ਬਣੇਗਾ? ਇਹਨਾਂ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਣਿਆਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ? ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ 'ਚ ਮਜ਼ਦੂਰ ਕਰੇਗਾ? ਜਿੱਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵੱਡੀ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਹੈ। ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਕਿੱਥੇ ਰੁਲੇਗਾ?

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਤਬਾਹੀ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸਾਰੇ ਕਾਰਕਾਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਰਕ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣ ਦੇਣਗੇ ਇਹ ਕਾਰਕ ਸਿਆਸੀ ਹਵਾਸ ਕਾਰਨ, ਹੋਰ ਵੀ ਵੱਧ ਫੁੱਲ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਪਨਪ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਵਧਣ ਦੀ ਥਾਂ ਘਰੋਂ, ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ, ਸਰਕਾਰੀ ਦਫ਼ਤਰਾਂ 'ਚ ਛੁਟਿਆਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਗਿੱਧੇ, ਭੰਗੜੇ ਤੇ ਗਾਣਿਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਰਾਜਧਾਨੀ ਰਹਿਤ, ਪਾਣੀਆਂ ਰਹਿਤ, ਵਾਹਿਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਰਹਿਤ, ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਭਰਪੂਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਟਿੱਲ ਲਾਇਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਹਥਿਆ-ਭਰਿਆ ਪੰਜਾਬ ਮਹਿਲਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਜਵਾਨੀ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੀ ਸਿੱਧਿ ਖਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਆਓ ਸਨਾਖਤ ਕਰੀਏ! ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਲੋੜ ਵੇਲੇ ਵਰਤਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਉਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਨੇ ਜੋ ਸਰਹੱਦਾਂ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅੱਪ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਵੇਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

ਪਾਣੀ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਯਤਨ

ਵਿਸ਼ਵ ਸਾਗਰ ਦਿਨ, ਹਰ ਸਾਲ 8 ਜੂਨ ਨੂੰ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਲਈ ਮਹਾਸਾਗਰਾਂ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵ ਸਮੁੰਦਰ ਸੰਰਚਨਾ 2025 ਦਾ ਥੀਮ ਵੱਡੇ ਸਮਟੋਨਿੰਗ ਵਟ ਸਮਟੋਨਿੰਗ ਅਸ ਹੈ। ਇਹ ਥੀਮ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਅਦਭੁਤ ਖਜਾਨੇ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸਾਡੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿੱਚ ਸਾਗਰ ਦੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਸਮੁੰਦਰ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਅਤੇ ਸਰੋਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਡੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਮਹਾਸਾਗਰ, ਜੋ ਧਰਤੀ ਦੇ 70% ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਢੱਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਪਾਣੀ ਦੇ ਭੰਡਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਸਗੋਂ ਇਹ ਧਰਤੀ ਉੱਪਰ ਪਲ ਰਹੇ ਜੀਵ ਜੰਤੂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੁਦਰਤੀ ਕਾਰਕਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਤੁਲਨ ਵੀ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਸਾਗਰ ਵਿਭਿੰਨ ਪਰਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਸ਼ਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਰਬਾਂ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਜੀਵਨ ਦੇ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਰੋਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਮਨੁੱਖ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸਦਕਾ, ਮਹਾਸਾਗਰਾਂ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਖ਼ਤਰੇ ਦਰਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ, ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸਮੱਸਿਆ ਵਿੱਚ ਹਰ ਸਾਲ ਲੱਖਾਂ ਟਨ ਪਲਾਸਟਿਕ, ਸਮੁੰਦਰ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਤੰਤਰ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਦਯੋਗਿਕ ਗਸਾਇਣ ਵੀ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸੁੱਧਤਾ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ ਦੀਆਂ ਇਹਨਾਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਸਦਕਾ ਕਈ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ 'ਡੈੱਡ ਜ਼ੋਨ' ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਜੀਵਨ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ। ਸਾਗਰਾਂ ਲਈ ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ ਉਦਯੋਗ ਵੀ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਖ਼ਤਰਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤੇਲ ਲੀਕ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਸਮੁੰਦਰੀ ਜੀਵਨ ਖਤਰੇ ਵਿਚ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੌਸਮੀ ਤਬਦੀਲੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧਾ ਰਹੀ

ਹੈ, ਕੋਰਲ ਬਲੀਚਿੰਗ, ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਪੱਧਰ ਦਾ ਵਧਣਾ ਅਤੇ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜੀਵ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਵਿੱਚ ਗੜਬੜ ਆਉਣਾ ਆਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਹਾੜਾਂ ਵਿੱਚ ਬਰਫ਼ਾਂ ਦਾ ਪਿਘਲਣਾ, ਕੇਵਲ ਤਟਵਰਤੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪਾ ਰਿਹਾ ਸਗੋਂ ਸਮੁੰਦਰੀ ਪਾਣੀ ਦੇ ਭੰਡਾਰੀ ਕਰਨ ਨੂੰ ਵੀ ਵਧਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ, ਸਮੁੰਦਰ ਵਿੱਚ ਮੱਛੀ ਦੇ ਵਧ ਰਹੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੇ ਵੀ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਨਾਲ ਕੁਦਰਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਲ ਰਹੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰਜਾਤੀਆਂ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ ਜਿਸ ਨਾਲ ਭੋਜਨ ਲਈ ਤੇ ਸੰਤੁਲਨ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਖ਼ਤਰਾ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਾਗਰਾਂ ਦੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਆ ਰਹੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਲੱਭਣ ਲਈ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਾਂਝੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਪੈਰਿਸ ਐਗਰੀਮੈਂਟ ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਮੌਸਮ ਤਬਦੀਲੀ ਸੰਮੇਲਨ

ਦੇ ਹਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਮਹਾਸਾਗਰ ਦੀ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵੱਡੇ ਯਤਨਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸਮੁੰਦਰੀ ਰੱਖਿਆ ਖੇਤਰ ਬਣਾਉਣ, ਮੱਛੀ ਫੜਨ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪਾ ਰਿਹਾ ਸਗੋਂ ਸਮੁੰਦਰੀ ਪਾਣੀ ਦੇ ਭੰਡਾਰੀ ਕਰਨ ਨੂੰ ਵੀ ਵਧਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ, ਸਮੁੰਦਰ ਵਿੱਚ ਮੱਛੀ ਦੇ ਵਧ ਰਹੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੇ ਵੀ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਨਾਲ ਕੁਦਰਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਲ ਰਹੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰਜਾਤੀਆਂ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ ਜਿਸ ਨਾਲ ਭੋਜਨ ਲਈ ਤੇ ਸੰਤੁਲਨ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਖ਼ਤਰਾ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਾਗਰਾਂ ਦੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਆ ਰਹੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਲੱਭਣ ਲਈ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਾਂਝੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਪੈਰਿਸ ਐਗਰੀਮੈਂਟ ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਮੌਸਮ ਤਬਦੀਲੀ ਸੰਮੇਲਨ

ਸਤਿਕਾਰ ਅਤੇ ਸ਼ਰਧਾ ਵਜੋਂ 'ਸਤਿਗੁਰੂ ਕਬੀਰ' ਜਾਂ 'ਸਿੱਤ ਕਬੀਰ' ਦੇ ਲੋਕਥਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮਹਾਂਪੁਰਖ ਕਬੀਰ ਜੀ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ 'ਭਗਤ' ਆਖ ਕੇ ਵਡਿਆਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ ਉਹ ਮਹਾਨ ਸੰਤ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਵਨ ਅਤੇ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਪੰਜਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਬੜੇ ਹੀ ਪ੍ਰੇਮ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਸਹਿਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਅੰਦਰ ਦਰਜ 15 ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬਾਣੀ ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ ਦੀ ਹੈ। ਕਬੀਰ ਜੀ ਦੁਆਰਾ 17 ਗਾਂਠਾਂ ਵਿਚ ਉਚਾਰਨ ਕੀਤੇ 229 ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ 243 ਸਲੋਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਅੰਗਾਂ 'ਤੇ ਸੁਭਾਇਆਨ ਹਨ ਤੇ ਆਪ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕੀਤਾ ਹਰੇਕ ਬਚਨ ਪ੍ਰਭੂ ਭਗਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ

ਸਮਾਜਿਕ ਨਾਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਅਭਿਵਰਵਾਦ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ

ਸਮਕਾਲੀ ਸਮਾਜ ਅੰਦਰ ਪਸਰੇ ਰੁੜ੍ਹੀਵਾਦ, ਜਾਤੀਵਾਦ ਅਤੇ ਪੱਖੰਡਵਾਦ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ 'ਭਗਤ' ਆਖ ਕੇ ਵਡਿਆਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ ਉਹ ਮਹਾਨ ਸੰਤ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਵਨ ਅਤੇ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਪੰਜਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਬੜੇ ਹੀ ਪ੍ਰੇਮ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਸਹਿਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਅੰਦਰ ਦਰਜ 15 ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬਾਣੀ ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ ਦੀ ਹੈ। ਕਬੀਰ ਜੀ ਦੁਆਰਾ 17

ਨਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਨੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਯੋਗ ਹੇਅਰ ਆਰਟ ਬੋਰਡ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਯਸ਼ਪਾਲ ਠਾਕੁਰ ਦਾ ਨਰਵਾਣਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸਵਾਗਤ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 22 ਜੂਨ (ਪ.ਪ.): 12ਵੇਂ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਯੋਗ ਦਿਵਸ, 2026 ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਅੱਜ ਪੰਚਕੂਲਾ ਯੋਗਮਈ ਨਜ਼ਰ ਆਇਆ। ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਨਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਨੇ ਸੈਕਟਰ-5 ਸਥਿਤ ਪਰੇਡ ਗਰਾਊਂਡ ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਰਾਜ ਪੱਧਰੀ ਯੋਗ ਦਿਵਸ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿੱਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨਾਲ ਸਮੂਹਿਕ ਯੋਗਾਭਿਆਸ ਕਰਕੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਸਰੀਰ, ਸਿਹਤਮੰਦ ਮਨ ਅਤੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਲਈ ਯੋਗ ਨੂੰ ਜਨ-ਜਨ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ। ਸਮਾਰੋਹ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਉਦੋਂ ਮਿਲਿਆ, ਜਦੋਂ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹੇ ਅਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ 16 ਮਿੱਤਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸੈਂਕੜੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਉਤਸ਼ਾਹਪੂਰਵਕ ਇਸ ਵਿੱਚ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਕੀਤੀ।

ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਆਯੁਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਕੁਮਾਰੀ ਆਰਤੀ ਸਿੰਘ ਰਾਓ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਹਰਿਤ ਯੋਗ ਮੁਹਿਮ ਨੂੰ ਹੋਰ ਗਤੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਪਰੇਡ ਗਰਾਊਂਡ ਕੰਪਲੈਕਸ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹੇ ਲਗਾਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਯੋਗ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਪੰਜਾਬ ਯੋਗ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਭਾਰਤੀ ਯੋਗ ਸੰਸਥਾਨ ਅਤੇ ਐਨਰਜੇਟਿਕ ਯੋਗ ਸੰਸਥਾਨ ਵੱਲੋਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਦਾ ਜਾਇਲਾ ਵੀ ਲਿਆ। ਸਮਾਰੋਹ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਨ

ਕਰਦਿਆਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਨਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੌਦੀ ਦੀ ਦੁਰਅੰਦੋਸ਼ੀ ਸੋਚ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਨਾਲ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਯੋਗ ਦਿਵਸ ਅੱਜ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਜਨ-ਅੰਦੋਲਨ ਦਾ ਰੂਪ ਲੈ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਸ ਸਨਾਤਨ ਦਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉਤਸਵ ਹੈ ਜੋ 'ਵਸੁਧੈਵ ਕੁਟੁੰਬਕਮ' ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ "ਵਨ ਅਰਥ, ਵਨ ਵੈਮਿਲੀ, ਵਨ ਵਿਉਚਰ" ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਸਾਕਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਦੁਨੀਆ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗਲੋਬਲ ਵਿਲੇਜ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਯੋਗ ਸਮੁੱਚੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਮਾਧਿਅਮ ਬਣ ਕੇ ਉੱਭਰਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖੁਸ਼ੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਚਕੂਲਾ ਦੀ ਇਸ ਪਵਿੱਤਰ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਆਯੋਜਿਤ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਯੋਗ ਦਿਵਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹੇ ਅਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ 16 ਮਿੱਤਰ ਦੇਸ਼ਾਂ- ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ, ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼, ਬ੍ਰੂਟਾਨ, ਨੇਪਾਲ, ਐਸਟੋਨੀਆ, ਗੋਬੀਆ, ਇਰਾਕ, ਆਈਵਰੀ ਕੋਸਟ, ਲੇਸੋਥੋ, ਮੈਡਾਗਾਸਕਰ, ਮਲਾਵੀ, ਦੱਖਣੀ ਸੂਡਾਨ, ਸੀਰੀਆ, ਤਨਜ਼ਾਨੀਆ, ਯੂਗਾਂਡਾ ਅਤੇ ਜਿੰਬਾਬਵੇ ਦੇ ਸੈਂਕੜੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਉਤਸ਼ਾਹਪੂਰਵਕ ਯੋਗਾਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈ ਕੇ

ਵਸੁਧੈਵ ਕੁਟੁੰਬਕਮ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਸਾਕਾਰ ਰੂਪ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ਕਿ ਯੋਗ ਸਰਦਾਂ, ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਮੁੱਚੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੂਤਰ ਵਿੱਚ ਜੋੜਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਾਡੇ ਲਈ ਮਾਣ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਪੂਰਾ ਵਿਸ਼ਵ ਭਾਰਤ ਦੀ ਇਸ ਅਮੁੱਲ ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਰਿਸ਼ੀ-ਮੁਨੀਆਂ ਨੇ ਤਪੱਸਿਆ, ਸਾਧਨਾ ਅਤੇ ਗਿਆਨ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖ ਮਾਤਰ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅੱਜ ਇਹ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਮੰਚ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਲਗਭਗ ਹਰ ਦੇਸ਼ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸਾਲ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਯੋਗ ਦਿਵਸ ਦਾ ਥੀਮ 'ਸਿਹਤਮੰਦ ਉਮਰ ਲਈ ਯੋਗ ਹੈ'। ਇਹ ਥੀਮ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਉਮਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਧੇਰੇ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ ਸਿਹਤਮੰਦ, ਸਰਗਰਮ ਅਤੇ ਆਤਮ-ਨਿਰਭਰ ਬਣਿਆ ਰਹੇ, ਇਸ ਲਈ ਯੋਗ ਬਹੁਤ ਸਹਾਇਕ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ

ਕਿ ਅੱਜ ਦੁਨੀਆ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਮਾਨਸਿਕ ਤਣਾਅ, ਸ਼ੁਗਰ, ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ, ਦਿਲ ਦੇ ਰੋਗ ਅਤੇ ਮੋਟਾਪੇ ਵਰਗੇ ਰੋਗ ਵੈਲਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਰਿਸ਼ੀ-ਮੁਨੀਆਂ ਨੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸਿਹਤਮੰਦ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸਿਹਤਮੰਦ ਮਨ ਦਾ ਨਿਵਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਆਧੁਨਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਵੀ ਇਹ ਗੱਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਕਈ ਖੋਜਾਂ ਦੱਸਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਨਿਯਮਿਤ ਯੋਗ ਨਾਲ ਤਣਾਅ ਘੱਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਕੰਟਰੋਲ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਕੋਲੈਸਟਰੋਲ ਸੁਧਰਦਾ ਹੈ, ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਬਿਹਤਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੋਵਿਡ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਯੋਗ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਨੇ ਲੱਖਾਂ ਲੱਖਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਆਤਮ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ।

ਨਰਵਾਣਾ, 22 ਜੂਨ (ਪ.ਪ.): ਹਰਿਆਣਾ ਹੇਅਰ ਆਰਟ ਬੋਰਡ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਯਸ਼ਪਾਲ ਠਾਕੁਰ ਦਾ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਨਰਵਾਣਾ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ ਸੈਨ ਭਾਈਚਾਰੇ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹਰਿਆਣਾ ਰੈਸਟ ਹਾਊਸ ਵਿਖੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕਰਨਾਲ ਤੋਂ ਸਿਰਸਾ ਦੇ ਏਲਨਾਬਾਦ ਜਾਂਦੇ ਹੋਏ ਨਰਵਾਣਾ ਪਹੁੰਚੇ ਠਾਕੁਰ ਦਾ ਹਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਤਾੜੀਆਂ ਨਾਲ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਪੜਵੰਤੇ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਆਪਣੇ ਸੰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਯਸ਼ਪਾਲ ਠਾਕੁਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੇਅਰ ਆਰਟ ਬੋਰਡ ਸਿਰਫ ਸੈਲੂਨ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ ਬਲਕਿ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ, ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਅਤੇ ਲੋੜਵੰਦ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਦਲਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ, ਸੈਲੂਨ ਕਾਰੋਬਾਰ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਉਦਯੋਗ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਤਕਨਾਲੋਜੀ, ਉੱਨਤ ਸਿਖਲਾਈ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਸਮੇਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੀਮਾਂ ਅਤੇ ਬੋਰਡ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਵਾਲੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਵਿੱਤੀ ਤੰਗੀਆਂ ਕਾਰਨ ਪੜ੍ਹਾਈ ਛੱਡਣ ਵਾਲੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਹੁਨਰ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਖਲਾਈ ਦਿੱਤੀ

ਜਾਵੇਗੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਸਨਮਾਨਜਨਕ ਹੋ ਸਕਣ। ਯਸ਼ਪਾਲ ਠਾਕੁਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹਨ। ਹੁਨਰ ਵਿਕਾਸ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਰਾਹੀਂ, ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਖਲਾਈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਣ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੌਰਾਨ, ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਘਰ ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਭਾਈ-ਭਤੀਜਾਵਾਦ, ਜਾਤੀਵਾਦ ਅਤੇ ਖੇਤਰਵਾਦ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਵਰਕਰ-ਅਧਾਰਤ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਆਮ ਵਰਕਰ ਦਾ ਬੋਰਡ ਚੇਅਰਮੈਨ ਬਣਨ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਵਿੱਚ ਸਮਰਪਣ ਅਤੇ ਸਖਤ ਮਿਹਨਤ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ

ਨਰਵਾਣਾ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਪ੍ਰਤੀਕ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ, ਸੈਂਕੜੇ ਕਰੋੜਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਨਾਲ ਭੂ-ਦ੍ਰਿਸ਼ ਬਦਲ ਜਾਵੇਗਾ: ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਬੇਦੀ

ਨਰਵਾਣਾ, 22 ਜੂਨ (ਪ.ਪ.): ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜਕੀਕਰਨ ਮੰਤਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਬੇਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਰਵਾਣਾ ਹੁਣ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ। ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧ ਰਹੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਨਰਵਾਣਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਦਲ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤੀਬਰ ਨਰਵਾਣਾ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਸਿੱਖਿਅਤ, ਸਰੱਖਿਅਤ ਅਤੇ ਵਿਕਸਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਬੇਦੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਸੁਣਨ ਲਈ ਸਥਾਨਕ ਪੀਡਬਲਯੂਡੀ ਰੈਸਟ ਹਾਊਸ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ, ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਲਗਾਤਾਰ ਗਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂਡੀ ਰੈਸਟ ਹਾਊਸ ਦੀ ਵਾਧੂ ਇਮਾਰਤ, ਘਮਤਨ ਗੇਟ 'ਤੇ ਰੇਲਵੇ ਓਵਰਬ੍ਰਿਜ ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਗੋਬੀ ਸਾਹਿਬ ਮੰਦਰ ਦੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਵਰਗੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ 'ਤੇ ਕੰਮ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਡਬਲੋਨ

ਗੇਟ 'ਤੇ ਰੇਲਵੇ ਪੁਲ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ, ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਸੀਵਰੇਜ ਸਿਸਟਮ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ, ਪੇਂਡੂ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣਾ, ਅਤੇ ਕਈ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸੜਕਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਨਵੀਂ ਬੱਸ ਸਟੇਂਡ ਇਮਾਰਤ, ਨਵੀਂ ਸਿਵਲ ਹਸਪਤਾਲ ਇਮਾਰਤ, ਕੈਮੇ ਕਾਲਜ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਆਧੁਨਿਕ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ, ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਣ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਚਾਰ ਵੱਡੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਅਤੇ ਹਿਸਾਰ ਗੇਟ 'ਤੇ ਰੇਲਵੇ ਓਵਰਬ੍ਰਿਜ ਵਰਗੇ ਮਹੱਤਵਾਕਾਂਸ਼ੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਜਲਦੀ ਹੀ ਪੂਰੇ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ 46 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜ

ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ, ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ 46 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਕਈ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਭਾਗ, ਜਨ ਸਿਹਤ, ਬਿਜਲੀ, ਪੰਚਾਇਤ, ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜ ਜਾਰੀ ਹਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਮਿਤ ਚਕਰ, ਵਾਈਸ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸੋਨੀਆ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸੈਣੀ, ਮੰਡਲ ਦੇ ਉਪ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗਿਆਨ ਰਾਮ, ਮੰਡਲ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਪੁਰੋੜਤਮ ਆਰੀਆ, ਸਤਿਆਵਾਨ ਸ਼ਰਮਾ, ਸੁਰੇਂਦਰ ਸਰਪੰਚ ਹਾਥੇ, ਸੁਰੇਂਦਰ ਪ੍ਰਜਾਪਤੀ, ਰਿਚਪਾਲ ਸ਼ਰਮਾ, ਹੰਸਰਾਜ ਸਮਾਨ, ਵਿਨੋ ਮਿੱਤਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਰਾਜੇਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ, ਵਾਈਸ ਕਲੱਬ, ਨਿੱਜੀ ਸਹਾਇਕ ਫਕੀਰਾ ਚੰਦ, ਮੀਡੀਆ ਇੰਚਾਰਜ ਸੰਜੇ ਬਲਗਰਾ, ਜਸਵੀਰ ਨੈਨ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪੜਵੰਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਕਰਨਾਲ, 22 ਜੂਨ (ਪ.ਪ.): ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੋਗ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਪਿੰਡ ਭੰਡਾਰੀ ਦੇ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਬੋਸ ਪਾਰਕ ਵਿਖੇ ਆਯੋਜਿਤ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਖੂਨਦਾਨ ਕੈਂਪ ਅਤੇ ਚੌਥੇ ਮੁਫਤ ਸਿਹਤ ਜਾਂਚ ਕੈਂਪ ਨੇ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ ਦੀ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਉਦਾਹਰਣ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਇਲਾਕੇ ਭਰ ਦੇ ਸੈਂਕੜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖਤਾ, ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਖੂਨਦਾਨ ਕੀਤਾ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਗੰਗਾ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਚੌਧਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਭਲਸੀ, ਪਿੰਡ ਭੰਡਾਰੀ ਦੇ ਸਰਪੰਚ, ਇੰਡੀਅਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਲੋਕ ਦਲ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਕੱਤਰ ਡਾ. ਨਵੀਨ ਨੈਣ ਭਲਸੀ (ਐਡਵੋਕੇਟ) ਅਤੇ ਰਵਿੰਦਰਾ ਹਸਪਤਾਲ, ਪਾਣੀਪਤ ਦੀ ਮੈਡੀਕਲ ਟੀਮ ਦੁਆਰਾ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਿਥਨ ਕੇਂਦਰ ਕੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮਾਨਗਿਕ, ਸਮਾਜ ਸੇਵਕ, ਨੌਜਵਾਨ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਰਵਿੰਦਰਾ ਹਸਪਤਾਲ, ਪਾਣੀਪਤ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਿਹਤ ਜਾਂਚ ਕੈਂਪ ਵਿੱਚ, ਮਾਹਰ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਮੁਫਤ ਸਿਹਤ ਸਲਾਹ, ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ (ਬੀਪੀ) ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿੰਡ ਜਾਂਚ, ਸ਼ੁਗਰ ਟੈਸਟ, ਜਨਰਲ ਸਿਹਤ ਭਾਲ ਸੀ ਇੱਕ ਵੱਲ ਰਹੇ ਮੁਫਤ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਡਾਕਟਰੀ

ਸਿਹਤ ਜਾਂਚ ਕੈਂਪ, ਮਹਿਲਾ ਸਮਾਜਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਰਗਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ, ਦਰਜਨਾਂ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਲੜਕੀਆਂ ਮੁਫਤ ਸਿਲਾਈ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰਤਾ ਵੱਲ ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਡਾ. ਨਵੀਨ ਨੈਣ ਭਲਸੀ ਨੇ ਸ਼ਿਅਮ ਸਵਾਮੀ ਜਾਗਰਣ ਪਾਰਟੀ, ਸਵੀਦੋ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵਕ ਸ਼ਿਅਮ ਲਾਲ ਸੁੰਦਰ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਗਠਨ, ਤਾਲਮੇਲ, ਜਨ ਸੰਪਰਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਹਾਇਤਾ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਹੁਤ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਸੀ। ਖੂਨਦਾਨ ਕੈਂਪ ਵਿੱਚ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਇੱਕ ਖਾਸ ਆਕਰਸ਼ਣ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਸਮੇਤ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਵੀ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸੁਨੇਹਾ ਗਿਆ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਸਿਹਤਮੰਦ ਸਮਾਜ, ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਜਾਗਰੂਕ ਸਮਾਜ ਲਈ ਸਹੂ ਚੁੱਕੇ ਸਮਾਪਤ ਹੋਏ।

ਨਿਯਮਤ ਯੋਗਾ ਅਭਿਆਸ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਬਣਾਈ ਰੱਖਦਾ ਹੈ: ਰਮਨ ਬਾਂਸਲ

ਕਰਨਾਲ, 22 ਜੂਨ (ਪ.ਪ.): ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੋਗ ਦਿਵਸ 'ਤੇ, ਲਿਬਰਟੀ ਸ਼ੁਜ ਅਤੇ ਲਿਬਰਟੀ ਯੋਗਾ ਸੈਂਟਰ ਨੇ ਸੈਂਟਰ ਦੇ ਹਾਊਸ, ਰੇਲਵੇ ਰੋਡ ਕੈਂਪ ਵਿਖੇ ਯੋਗਾ ਕਰੋ, ਸਿਹਤਮੰਦ ਰਹੋ-ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ। ਯੋਗਾ ਇੰਸਟ੍ਰਕਟਰ ਅਤੇ ਲਿਬਰਟੀ ਯੋਗਾ ਸੈਂਟਰ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਸਤੀਸ਼ ਗੋਇਲ ਅਤੇ ਲਿਬਰਟੀ ਦੇ ਸੀਈਓ ਰਮਨ ਬਾਂਸਲ ਨੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਬਿਜਲੀ ਵੰਡ ਨਿਗਮ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ, ਸਾਬਕਾ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਭਾਰਤ ਸ਼ੈਲੀ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮਾਜ ਸੇਵਕ

ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਲਿਬਰਟੀ ਦੇ ਸੀਈਓ ਰਮਨ ਬਾਂਸਲ ਅਤੇ ਸਤੀਸ਼ ਗੋਇਲ ਨੇ ਲਿਬਰਟੀ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕਾਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੀਵਾ ਜਗਾ ਕੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫੁੱਲ ਭੇਟ ਕੀਤੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਲਿਬਰਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਬੀਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਸੀਐਮ ਆਰ ਨਾਥ ਵਰਮਾ, ਰਾਜੀਵ ਨਾਥ, ਨਰਿੰਦਰ ਵਰਮਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੇ ਫੁੱਲ ਭੇਟ ਕੀਤੇ। ਮਨੋਹਰ ਦੀਪਕ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਯੋਗਾ ਅਭਿਆਸ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਲਿਬਰਟੀ ਦੇ ਸੀਈਓ ਰਮਨ

ਬਾਂਸਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯੋਗਾ ਆਮ ਦਾਦਾਮੀ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਹੀਂ ਵਿਅਕਤੀ ਡਿਪਰੈਸ਼ਨ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯੋਗਾ ਸੈਂਟਰ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸਤੀਸ਼ ਗੋਇਲ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਹੇਠ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸੇ ਯੋਗਾ ਇੰਸਟ੍ਰਕਟਰ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵਕ ਸਤੀਸ਼ ਗੋਇਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ 62 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਲਿਬਰਟੀ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਹ ਖੁਦ ਟੈਕਸ ਅਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਕੀਲ ਹਨ।

ਯੋਗਾ ਇੱਕ ਸਿਹਤਮੰਦ, ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਤੇ ਨਸ਼ਾ ਮੁਕਤ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਕਰੇਗਾ: ਚੌਧਰੀ ਤੇਜਵੀਰ ਸਿੰਘ

ਨਿਸਿੰਗ, 22 ਜੂਨ (ਪ.ਪ.): 12ਵੇਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੋਗ ਦਿਵਸ ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ, ਬਾਬੂ ਅਨੰਤ ਰਾਮ ਜਨਤਾ ਕਾਲਜ, ਕੋਲ ਵਿਖੇ ਸਰੀਰਕ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੇਵਾ ਯੋਜਨਾ (ਐਨ ਐਸ ਐਸ) ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੇਠ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਯੋਗ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਡਾ. ਰਿਸ਼ੀਪਾਲ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਹੇਠ ਆਯੋਜਿਤ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ, ਵਲੰਟੀਅਰਾਂ, ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਸਟਾਫ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਵਾਲੀਬਾਲ ਕੋਚ ਰੌਬਿਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯੋਗ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਦੀ ਇੱਕ ਅਨਮੋਲ ਵਿਰਾਸਤ ਹੈ, ਜੋ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਰੀਰਕ, ਮਾਨਸਿਕ ਅਤੇ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਦੇ ਤਣਾਅਪੂਰਨ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ, ਯੋਗ ਇੱਕ ਸਿਹਤਮੰਦ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ, ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸੋਚ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਮਾਧਿਅਮ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ, ਭਾਗੀਦਾਰਾਂ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਯੋਗ ਆਸਣਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਯੋਗ-ਮੁਖੀ, ਨਸ਼ਾ-ਮੁਕਤ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰੇਗਾ। ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਚੌਧਰੀ ਤੇਜਵੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੋਗ ਦਿਵਸ 'ਤੇ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਮੰਤਰੀ ਤੇਜਵੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਯੋਗ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਦੀ ਇੱਕ ਅਨਮੋਲ ਵਿਰਾਸਤ ਹੈ, ਜੋ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਰੀਰਕ, ਮਾਨਸਿਕ ਅਤੇ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ, ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਯੋਗ ਅਤੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰੰਤਰ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਯੋਗ ਇੱਕ ਸਿਹਤਮੰਦ, ਸਮਝਤ ਅਤੇ ਨਸ਼ਾ ਮੁਕਤ ਸਮਾਜ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਨੀਂਹ ਹੈ। ਕਾਲਜ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਡਾ. ਰਿਸ਼ੀਪਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯੋਗ ਸਿਰਫ ਸਰੀਰਕ ਕਸਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸੁਨਹਿਰੇ ਸੁਪਨੇ

ਸ਼ਰਨ ਉਦੋਂ ਮਸਾਂ ਅੱਠ ਕੁ ਸਾਲਾਂ ਦੀ, ਤੀਜੀ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਘਰ ਪਿੰਡ ਦੇ ਵਿਚਾਲੇ ਠੱਲ੍ਹ ਕੱਲ ਸੀ। ਉੱਚੀ ਜਿਹੀ ਥਾਂ 'ਤੇ। ਰਾਹ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਦਰਵਾਜ਼ੀ, ਇਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਕਮਰਾ ਤੇ ਛੋਟੀ-ਛੋਟੀ ਕੱਚੀ ਕੰਧ ਦੇ ਉੱਪਰ ਦੀ ਕੱਚੀਆਂ ਜਿਹੀਆਂ ਪੱਤੀਆਂ ਚੜ੍ਹਦੀਆਂ ਸੀ, ਕੋਠੇ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਨ ਲਈ। ਸ਼ਰਨ ਹੁਬ ਹੁਬ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਵਰਗੀ ਸੀ। ਸ਼ਰਨ ਦੀ ਮਾਂ 'ਰੂਪ' ਰੱਜ ਕੇ ਸੋਹਣੀ ਤੇ ਛੋਲ ਛਬੀਲੀ ਸੀ। ਤਿੱਖੇ ਨੈਣ ਨਕਸ਼, ਗੋਰਾ ਨਿਛੋਰ ਰੰਗ, ਸਰੂ ਜਿੱਠਾ ਕੱਦ, ਸੂਝ ਕਾਲੇ ਲੰਬੇ ਵਾਲ, ਪੱਤੀਆਂ ਮੋਟੀਆਂ ਬਲਰੀ ਅੱਖਾਂ, ਅਨਾਰ ਦੇ ਕੱਚੇ ਦਾਣਿਆਂ ਵਰਗੇ ਦੁੱਧ ਚਿੱਟੇ ਦੰਦ, ਭਰਵਾਂ ਜੁੱਸਾ। ਜਦੋਂ ਹੱਸਦੀ ਨਾਲ ਬਲਰੀ ਨੈਣ ਵੀ ਹੱਸਦੇ। ਸ਼ਰਨ ਸਕੂਲੋਂ ਭੱਜੀ-ਭੱਜੀ ਆ ਕੇ ਮਾਂ ਨੂੰ ਲਿਪਟ ਲੈਂਦੀ। ਮਾਂ ਝੱਟ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗੱਦੀ ਚੁੱਕ ਲੈਂਦੀ। ਮੱਥੇ 'ਤੇ ਆਏ ਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਪਰ੍ਹੇ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਦੀ। ਸ਼ਰਨ ਕਈ ਵਾਰ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਉਚਰ ਜਾਂਦੀ। ਸਕੂਲੋਂ ਆ ਕੇ ਉਹ ਦੇਖਦੀ ਕਿ ਕਈ ਵਾਰ ਮਾਂ ਆਪਣਾ ਦਾਜ ਵਾਲਾ ਸੰਦੂਕ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਭਾਲੀ ਹੁੰਦੀ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਗੀਤ, ਭਿੰਨੀ-ਭਿੰਨੀ ਅਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਬੜੇ ਵੈਰਾਗਮਈ ਮਨ ਨਾਲ ਗਾ ਰਹੀ ਹੁੰਦੀ। ਮਾਂ ਅਕਸਰ ਹੀ ਇਹ ਗੀਤ ਗਾਉਂਦੀ। ਇਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਜਦੋਂ ਇਕ ਦਿਨ ਸ਼ਰਨ, ਸਕੂਲੋਂ ਆ ਕੇ ਇਕਦਮ ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਨੂੰ ਚਿੱਬਕੀ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਨਹੀਂ-ਨਹੀਂ ਮੇਰੀ ਲਾਡੋ, ਮੈਂ ਕਦੋਂ ਰੋਂਦੀ ਸੀ। ਰੂਪ ਨੇ ਸਿਕਰੀ ਵਾਲੇ ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮਸਾਂ ਹੀ ਮੁਸਕਰਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਸ਼ਰਨ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਬੀਬੀ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਨਾਨੇ ਦੀ ਪੁਰਾਣੀ ਤਰਵੀਰ ਸੀ। ਨਾਨੇ ਦਾ ਨਾਂ ਹਰਮਨ ਸੀ, ਪਰ ਸਾਰੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਹੀ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਨਾਨੇ ਦਾ ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ ਉਮਰ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪਹਿਰੇ

ਹੋਇਆ ਸੀ। ਦੇਹਲੀ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਨਾਨੇ ਨੇ ਇਹ ਅੱਕ ਚੱਥਿਆ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੀ ਵੱਡੀ ਨਾਨੀ ਪਲੇਗ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਨਾਲ ਚੱਲ ਵਸੀ ਸੀ। ਉਸਦੀ ਕੁੱਖ ਹਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਈ। ਨਾਨੇ ਦੇ ਦੂਜੇ ਵਿਆਹ ਪਿੱਛੋਂ ਮਾਂ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮਾਂ ਜੋਨੀ ਸੀ। ਮਾਂ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਲਛਮਣ ਮਾਮੇ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮਾਂ ਦੱਸਦੀ ਸੀ ਕਿ ਮੇਰਾ ਬਾਪੂ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਰੂਪ ਨੇ ਲਛਮਣ ਨੂੰ ਬਾਂਹ ਫੜ ਕੇ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ। ਲਛਮਣ ਮਾਮੇ ਦੇ ਜਨਮ ਨਾਲ, ਮਾਂ ਦਾ ਘਰ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਵਧ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਪਿਆਰ ਤੇ ਲਾਭ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ ਸਨ। ਮਾਂ ਜੋ ਚੀਜ਼ ਕਹਿੰਦੀ ਉਹ ਗਾਜ਼ਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ। ਮਾਂ ਰੂਪ ਜਦੋਂ ਜਵਾਨ ਹੋਈ। ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਦੀ ਮਹਿਕ ਦੂਰ ਤੱਕ ਫੈਲ ਗਈ। ਫੁੱਲਾਂ 'ਤੇ ਮੋਝਰਾਉਂਦੇ ਭੰਵਰਿਆਂ ਨੂੰ ਰੂਪ ਫੜ ਕੇ ਖੌਬੇ ਉੱਚੇ ਪਾ ਲੈਂਦੀ। ਜਵਾਨ ਹੋਈ ਰੂਪ ਦੇ ਹੁਣ, ਮਾਂ ਬਾਪੂ ਲਈ ਸਿਰੋਂ ਭਾਰ ਲਾਗੂਣ ਦੀਆਂ ਘਰ ਵਿੱਚ ਗੱਲਾਂ ਹੋਣ ਲੱਗੀਆਂ। ਰੂਪ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਮਾਂ ਬਾਪੂ ਨੇ ਪਿੰਡ ਟਿੱਬਾ ਰਾਜਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ, ਚੰਗੇ ਸੋਹਣੇ ਸਰਦੇ ਸੋਹਿੰਦੇ ਘਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਰੂਪ ਦਾ ਘਰ ਵਾਲਾ ਜਗਸੀਰ ਸ਼ਹਿਰ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ 'ਤੇ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਘਰ ਦਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਚੰਗਾ ਸੋਹਣਾ ਚੱਲਦਾ ਸੀ। ਸ਼ਰਨ ਤਾਂ ਵੱਡੇ ਦੋ ਮੁੰਡੇ ਸਨ। ਸ਼ਰਨ ਛੋਟੀ ਸੀ। ਤਿੰਨਾਂ ਬੱਚੇ ਰੂਪ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਦੀ ਰੋਣਕ ਸਨ। ਸ਼ਰਨ ਦੇ ਪਾਪਾ ਤੇ ਮਾਂ ਰੂਪ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖ-ਵੇਖ ਜਿਉਂਦੇ ਸਨ। ਬੱਚੇ ਵੱਡੇ ਹੋਏ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨੇ ਪਾ ਦਿੱਤਾ। ਰੂਪ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਨੂੰ ਬੜੇ ਚਾਅ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕਰ ਕੇ ਸਕੂਲ ਪੜ੍ਹਨ ਭੇਜਦੀ। ਜਗਸੀਰ ਵੀ ਸਵੇਰੇ ਚਾਂਦਕ ਸਕੂਟਰ ਉੱਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਉੱਤੇ ਚਲਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਜ਼ਮੀਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਮਸਾਂ ਦੇ ਕਨਾਲਾਂ ਸੀ। ਘਰ ਦਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਨੌਕਰੀ ਕਰਕੇ ਚੰਗਾ ਸੋਹਣਾ ਚੱਲਦਾ ਸੀ। ਜਗਸੀਰ ਦੇ ਕੰਮ ਉੱਤੇ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ ਘਰੇ, ਰੂਪ ਤੇ ਸ਼ਰਨ ਦਾ ਸੱਸ ਸਹੁਰਾ ਤਿੰਨਾਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ। ਫਿਰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸੱਸ ਸਹੁਰੇ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਦੀ ਅਤੇ ਘਰ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਜੁਟ ਜਾਂਦੀ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਸੱਸ ਨੂੰ ਮਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ

ਪਿਆਰ ਕਰਦੀ। ਉਸ ਦੀ ਸੱਸ ਨੇ ਵੀ ਕਦੇ ਉਸ ਨਾਲ ਨੂੰਹ ਵਾਲਾ ਸਲੂਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ। ਸੱਸ ਆਪਣੀਆਂ ਆਂਢਣਾਂ-ਗੁਆਂਢਣਾਂ ਕੋਲੋਂ ਰੂਪ ਨੂੰ ਸਲੂਊਦੀ ਨਾ ਥੱਕਦੀ, ਨੀ ਭੈਣੇ, ਸਾਡੇ ਤਾਂ ਕੱਚੀ ਚਿੱਟੇ ਚੌਲ ਪੁੰਨ ਕੀਤੇ ਸੀ, ਜਿਹੜੀ ਸਾਡੇ ਘਰ ਨੂੰ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਵਾਲੀ ਨੂੰਹ ਮਿਲਗੀ। ਸਾਡਾ ਜਗਸੀਰ ਤਾਂ ਮੂੰਹ ਨਹੀਂ ਫਿਟਕਾਰਦਾ। ਤਾਂਹੀ ਭੈਣੇ, ਲੋਕ ਘਰਾਣੇ ਟਿਕਾਣੇ ਦੀ ਨੂੰਹ ਨੂੰ ਅੰਗਲਦੇ ਆ। ਵਕਤ ਲੰਘਦਾ ਗਿਆ। ਸਮੇਂ ਦੀ ਤਰ ਕਰਵਟ ਲੈਂਦੀ ਰਹੀ। ਬੱਚੇ ਵੱਡੇ ਹੋ ਕੇ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਕੰਮੀ ਪੰਦੀ ਲੱਗ ਗਏ। ਵੱਡਾ ਮੁੰਡਾ ਵੱਧ ਪਿਆਰ ਜਾ ਕੇ ਰਹਿਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਛੋਟੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਆਈਲੈਟਸ ਕਰਾ ਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਉਹ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਵਿੱਚ ਰੰਗਿਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਉੱਥੇ ਹੀ ਬਹੁਤ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਲਿਆ। ਸ਼ਰਨ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਸੋਹਣਾ ਨੌਕਰੀ ਵਾਲਾ ਮੁੰਡਾ ਦੇਖ ਕੇ ਵਿਆਹ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਵੀ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਸੁਖੀ ਸੁਖੀ ਵਸਣ ਲੱਗੀ। ਰੂਪ ਦੀ ਸੱਸ ਰੂਪ ਨੂੰ ਹੱਥੀ ਛਾਵਾਂ ਕਰਦੀ। ਹੁਣ ਉਹ ਬਜ਼ੁਰਗ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਨੂੰਹ ਰੂਪ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਕੇ ਰੋੜ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਰ ਗਈ। ਸਾਲ ਕੁ ਮਗਰੋਂ ਹੀ ਪਿਓ ਦੇ ਸਮਾਨ ਸਹੁਰਾ ਵੀ ਜ਼ਿੰਨਤ ਨਸ਼ੀਨ ਹੋ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਘਰ ਵਿੱਚ ਰੂਪ ਤੇ ਉਸਦਾ ਘਰ ਵਾਲਾ ਜਗਸੀਰ ਹੀ ਰਹਿ ਗਏ ਸਨ। ਜਗਸੀਰ ਵੀ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਵੱਡਾ ਮੁੰਡਾ ਤੇ ਉਸਦਾ ਪਰਿਵਾਰ, ਬੱਚੇ ਛੋਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ ਮਿਲਣ ਆ ਜਾਂਦੇ। ਰੂਪ ਅਤੇ ਜਗਸੀਰ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਖੇਡਦੇ ਖੀਵੇ ਹੋਏ ਰਹਿੰਦੇ। ਜਦੋਂ ਬੱਚੇ ਵਾਪਸ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਨਾਂ ਦਾ ਜੀਅ ਨਾ ਲੱਗਦਾ। ਜਵਾਕ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਨੇ, ਜਣੀ ਮੇਰੇ ਤਾਂ ਹੱਲ ਪੈ ਜਾਂਦੇ ਨੇ। ਰੂਪ, ਅਕਸਰ ਹੀ ਜਗਸੀਰ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੀ। ਉਮਰ ਦੀ ਢਲਦੀ ਸ਼ਾਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰਿਆਂ 'ਤੇ ਸਾਡ ਦਿਸਣ ਲੱਗ ਪਈ ਸੀ। ਜਗਸੀਰ ਵੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਘਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਮਾਡਾ ਮੋਟਾ ਕੰਮ ਕਰ ਛੱਡਦਾ। ਰੂਪ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਖਾਲੀ ਘਰ ਭਾਅ-ਭਾਅ ਕਰਦਾ ਲੱਗਦਾ। ਉਹ ਸੋਚਦੀ ਕਿ ਭਰਿਆ

ਭਕੁੰਨਿਆ ਘਰ ਕਿਵੇਂ ਨਿਗਦੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮਸਾਣਾਂ ਵਾਂਗ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਸੋਚਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਕਦੋਂ ਉਸਦੇ ਪੱਕੇ ਪਿੰਡ ਜਾ ਜੁੜਦੀ ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਨਾ ਲੱਗਦਾ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਉਹ ਤੇ ਉਸਦੀ ਚਾਚੀ ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਜੀਤੀ, ਸੀਤੀ ਤੇ ਕਰਮੋ ਚਾਰੋਂ ਜਣੀਆਂ ਗੁਆਂਢਣ ਤਾਈ ਨਾਲ ਬੀਬੀਆਂ ਦੇ ਮੇਲੇ ਗਈਆਂ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੇਲੇ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਅਜੀਬ ਰੰਗ ਤਮਾਸ਼ੇ ਦੇਖੇ। ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਚਕਰਚੁੰਡੇ ਤੇ ਝੂਟੇ ਲਏ, ਫਿਰ ਮੇਲੇ ਵਿੱਚੋਂ ਪਤੌਤ ਤੇ ਜਲਬੀਆਂ ਲੈ ਕੇ ਤੂਤ ਦੀ ਛਾਵਾਂ ਬੈਠ ਕੇ ਖਾਧੀਆਂ। ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਨੇ ਵੰਗਾਂ ਚੜ੍ਹਾਈਆਂ। ਛਾਪਾਂ, ਛੱਲੇ ਖਰੀਦੇ। ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ ਬੀਬੀਆਂ ਦੀ ਸਮਾਧ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਿਆ। ਸਾਰੀਆਂ ਨੇ ਸੰਪੂਰ ਨਾਲ ਮੱਥੇ ਟਿੱਕਾ ਲਾਇਆ। ਉੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਜਾਸੇ ਅਧਖੜ ਉਮਰ ਦੇ ਤਿੰਨ ਨੌਜਵਾਨ, ਛੋਟੇ ਤੇ ਢੋਲਕੀ ਵਜਾਈ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਨਾਲ ਹੀ ਇੱਕ ਅਧਖੜ ਉਮਰ ਦਾ ਚੋਲਾ ਵਾਲ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਸਿਰ ਘੁਮਾਈ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਨਾਲੋਂ ਪੁੱਛਾਂ ਕੱਢੀ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਪੱਛੂ ਅੰਗਤਾਂ ਹੱਥ ਬੰਨ੍ਹੀ ਜਣੀਆਂ ਸਨ। ਤਾਈ ਬੁੱਧਾਂ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾ ਬੈਠੀ। ਤਾਈ ਨੇ ਘਰੋਂ ਲਿਆਂਦੀ ਚੁੰਗ ਸਿਆਣੇ ਅੱਗੇ ਢੇਰੀ ਕੀਤੀ, ਪੰਜ ਰੁਪਈਏ ਮੁਹਰੇ ਧਰ ਕੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਿਆ ਅਤੇ ਹੱਥ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਬੋਲੀ, ਬਾਬਾ ਜੀ, ਸ਼ਾਇਨ ਮਾਰੋ, ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਹੁੰਦੀ ਲੱਗਦਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਓਪਰੀ ਸਾਇਆ ਹੁੰਦੀ ਆ। ਕੰਧ ਟੱਪ ਸੈਂਅ ਆਉਂਦੀ ਆ ਬੀਬੀ, ਹਵਾ ਬਹੁਤ ਤਾਕਤਵਰ ਆ, ਜੇ ਉਪਾਅ ਨਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰੂ, ਚਾਲੇ ਨੇ ਸਿਰ ਘੁੰਮਾਉਂਦੇ ਕਿਹਾ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਬਸ ਵਿੱਚ ਕਰੋ ਆਵਦੇ; ਲੈ ਸੁਣ ਬੀਬੀ, ਵੀਰਵਾਰ ਨੂੰ ਚੁਰਸਤੇ 'ਚ, ਸੰਪੂਰ, ਸੱਤ ਲਾਲ ਚੂੜੀਆਂ, ਮਹਿੰਦੀ, ਸੱਤਰੰਗੀ ਮੱਲੀ, ਅੱਧ ਪਾ ਚੌਲ, ਤੇ ਖੱਪੇ ਦੀ

ਠੂਠੀ ਤੜਕੇ ਮੂੰਹ ਨੇ ਕੁੱ ਰੱਖ ਆਵੀਂ, ਕੰਮ ਸ਼ੁਧ ਹੋਣਗੇ, ਚੜ੍ਹਦੇ ਜੁਮੇਂ ਨੂੰ ਪੀਰ ਦੇ ਚੌਲਾਂ ਦਾ ਕੜਾਹਾ ਖੁੰਧ ਜਾਵੀਂ। ਰੂਪ, ਦੂਰ ਖੜ੍ਹੀ ਸਿਰ ਘੁੰਮਾਉਂਦੇ ਚੋਲੇ ਵੱਲ ਵੇਖਦੀ ਰਹੀ। ਉਸਦਾ ਧਿਆਨ ਉਦੋਂ ਹਟਿਆ ਜਦੋਂ ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਜਣੇ ਇੱਕ ਨੌਜਵਾਨ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਫੜੀ ਆਉਣ। ਉਹ ਉੱਚੀ-ਉੱਚੀ ਚੀਕਾਂ ਮਾਰਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੇਲੇ ਦੀ ਬਹੁਤੀ ਮੁੰਡੀਰ ਉਸਦੇ ਪਿੱਛੇ ਪਿੱਛੋਂ ਆ ਰਹੀ ਸੀ। ਸਿਰ ਘੁੰਮਾਉਂਦੇ ਚੋਲੇ ਨੇ ਉਸ ਵੱਲ ਟੇਢੀ ਜਿਹੀ ਅੱਖ ਨਾਲ ਵੇਖਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਚੋਲੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਕੋਲ ਪਈ ਗੜਵੀ 'ਚੋਂ ਪਾਣੀ ਦੀ ਚੂਲੀ ਭਰੀ ਅਤੇ ਮੁੰਡੇ ਵੱਲ ਵਗਾਰ ਮਾਰੀ। ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਚੀਕਾਂ ਮਾਰਨੀਆਂ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਤੇ ਚੋਲਾ ਉੱਚੀ-ਉੱਚੀ ਗਾਉਣ ਲੱਗ ਪਿਆ, ਬੀਬੀਆਂ ਦੀ ਸਾਇਆ ਨੀ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ, ਬੀਬੀਆਂ ਦੀ ਸਾਇਆ ਨੀ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ, ਨੀ ਤੂੰ ਮੇਨ ਜਾ ਭੂਤ ਚੁੜੇਲੇ, ਜੋੜਾ ਲੈ ਲੀਂ ਲੱਭੁਆਂ ਦਾ। ਰੂਪ, ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਦੇਖ ਕੇ ਸਹਿਮ ਗਈ ਸੀ। ਮੇਲੇ ਦਾ ਇਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਰੂਪ ਨੂੰ ਘਰ ਆ ਕੇ ਵੀ ਕਈ ਵਾਰ ਯਾਦ ਆਉਂਦਾ ਤੇ ਉਹ ਉਸ ਵਿੱਚ ਹੀ ਗੁਆਚ ਜਾਂਦੀ। ਅੱਸੂ ਦੇ ਮਹੀਨੇ, ਆਭਣ ਤੜਕੇ ਹਲਕੀ-ਹਲਕੀ ਮਿੱਠੀ ਜਿਹੀ ਠੰਢ ਦਸਤਕ ਦੇ ਰਹੀ ਸੀ। ਗਰਮੀ ਦੇ ਝੰਬੇ ਸਰੀਰ ਕੋਮਲ ਭਾਅ ਮਾਰਨ ਲੱਗੇ ਸਨ। ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਟਾਂਵਾਂ ਟਾਂਵਾਂ ਓਰਾ ਹੀ ਕਪਾਹ ਦੀਆਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਨਾਲ ਝਾੜਾਂ ਮਾਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਬਹੁਤੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਝੋਨੇ ਦੀਆਂ ਦੁੰਬੀਆਂ ਆਪਣੇ ਜੋਬਨ ਵੱਲੋਂ ਵਧ ਤੁਰੀਆਂ ਸਨ। ਰੂਪ ਲਈ ਇਹ ਰੁੱਤ ਕਿਸੇ ਬਹਾਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦੀ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਰੀੜਾਂ ਨੇ ਮੱਠ ਦੀਆਂ ਵਲਗਣਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਾਰ ਕੀਤਾ। ਇਸੇ ਰੁੱਤੇ ਰੂਪ, ਸੀਤੀ ਤੇ ਤਾਈ ਬੁੱਧਾਂ ਕਰਨੇਲ ਸਿਉਂ ਕੇ ਡਾਦੋਂ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੱਖ ਦੀ ਖਿੜੀ ਕਪਾਹ

ਚੁਗਣ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਤਿੰਨੇ ਕਰਨੇਲ ਸਿਉਂ ਕੇ ਝਾਲ ਵਾਲੇ ਖੇਤ ਪਹੁੰਚੀਆਂ ਤਾਂ ਸੀਤੀ ਤੇ ਬੁੱਧਾਂ ਦੋਵੇਂ ਗੋਟੀ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਭਰਨ ਚਲੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਰੂਪ ਚਾਦਰ ਦੀ ਝੱਲੀ ਬੰਨ੍ਹਣ ਲੱਗ ਪਈ। ਪਿੱਛੋਂ ਆ ਕੇ ਕਰਨੇਲ ਸਿਉਂ ਦੇ ਛੋਟੇ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਰੂਪ ਦਾ ਹੱਥ ਫੜ ਕੇ ਕਿਹਾ, ਜੱਸੇ ਆੱਖਾ ਹੋਈ ਜਾਨਾ ਪਟੋਲਿਆ, ਲਿਆ ਝੱਲੀ ਮੈਂ ਬੰਨ ਦਿਆਂ'। ਰੂਪ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਹੱਥ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਝਟਕੇ ਨਾਲ ਪਰ੍ਹੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕੁੱਤਿਆ, ਮੁਸੱਟੋਡਿਆ' ਤੇ ਤਿੰਨ ਮੋਟੀਆਂ ਗਾਲਾਂ ਉਹਨੂੰ ਕੱਢੀਆਂ। ਉਹ ਕੰਨ ਜੇ ਝਾੜਦਾ ਉੱਚੋਂ ਤੁਰਦਾ ਬਣਿਆ। ਰੂਪ ਉਮਰ ਦੀ ਢਲਦੀ ਦੁਪਹਿਰ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਅਕਸਰ ਉਦਾਸ ਰਹਿੰਦੀ। ਕਈ ਵਾਰ ਉਹ ਬੀਤੇ ਸਮਿਆਂ ਨੂੰ ਝੂਰਦੀ। ਕਦੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵੱਡੇ ਪੁੱਤ ਅਤੇ ਕਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਗਏ ਛੋਟੇ ਪੁੱਤ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਤਾਂਘਦੀ ਰਹਿੰਦੀ। ਹੋਰਵੇ ਦੀ ਆ ਵਲਗਣਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹ ਫੁੱਟ ਫੁੱਟ ਰੋਂਦੀ। ਜਗਸੀਰ ਉਸਨੂੰ ਧਰਵਾਸਾ ਦਿੰਦਾ, ਪਰ ਅੰਦਰੋਂ ਉਹ ਵੀ ਤੀਲਾ ਤੀਲਾ ਟੁੱਟ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ। ਇਸੇ ਮੱਠ ਦੇ ਜੰਜਾਲ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਥੋਥਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ ਉੱਠ ਕੇ ਚੰਗੇ ਭਲੇ ਨੇ ਮੂੰਹ ਧੋਣਾ, ਪਾਣੀ ਪੀਣਾ, ਰੂਪ ਚਾਹ ਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਪਾ ਲਿਆਈ। ਜਗਸੀਰ ਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਚਾਹ ਪੀਂਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਰੂਪ ਨੇ ਚਾਹ ਦੀ ਬਾਣੀ ਜਗਸੀਰ ਨੂੰ ਫੜਾਈ। ਉਸਨੇ ਦੋ ਘੁੱਟਾਂ ਚਾਹ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰ ਲੇਪਾਈਆਂ। ਤੀਜੀ ਘੁੱਟ ਜਦੋਂ ਪੀਣ ਲੱਗਿਆ ਤਾਂ ਦੋ ਹਿਚਕੀਆਂ ਆਈਆਂ। ਉਸਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚਾਹ ਦੀ ਬਾਣੀ ਡਿੱਗ ਪਈ। ਉਹ ਮੱਜੇ ਦੀ ਬਾਗੀ 'ਤੇ ਹੀ ਲੁਟਕ ਗਿਆ। ਰੂਪ ਭੱਜੀ ਆਈ। ਉਸ ਨੇ ਜਗਸੀਰ ਦਾ ਮੋਢਾ ਫੜ ਕੇ ਹਲੂਣਿਆ। ਕੀ ਹੋ ਗਿਆ, ਸ਼ਰਨ ਦਾ ਪਿਓ ?, ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਬੋਲਦਾ ਨੀ ? ਜਗਸੀਰ ਜਣੀ ਕਦੋਂ ਦਾ ਸੁੱਤਾ ਪਿਆ। ਰੂਪ ਨੇ ਭੱਜ ਕੇ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਹਾਕ ਮਾਰੀ,

ਵੇ, ਜੱਸੇ, ਵੇਖੀ ਤੇਰੇ ਤਾਏ ਨੂੰ ਕੀ ਹੋ ਗਿਆ? ਚਾਹ ਪੀਂਦਾ-ਪੀਂਦਾ ਇਕਦਮ ਡਿੱਗ ਪਿਆ। ਜੱਸੇ ਨੇ ਜਗਸੀਰ ਦੀ ਨਬਜ਼ ਦੇਖੀ। ਨਬਜ਼ ਬੰਦ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਕਹਾਣੀ ਤੇ ਬੀਤ ਗਈ ਸੀ। ਤਾਈ, ਰਾਮ ਰਾਮ ਕਰ, ਤਾਇਆ ਪੂਰਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਜੱਸੇ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਜਗਸੀਰ ਦੀਆਂ ਤੋਹੱਥਯਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਰੂਪ ਦੇ ਮਹਿਲ ਵਿੱਚ ਢੇਰੀ ਹੋ ਗਏ। ਉਸਦੇ ਬਾਗਾਂ ਦੀ ਰੋਣਕ ਵੀਰਾਨਗੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਗਈ। ਬੋਰੁਖੀਆਂ ਹਵਾਵਾਂ ਨੇ ਘਰ ਦੀ ਸਰਦਲ ਮੱਲ ਲਈ। ਰੂਪ ਦਾ ਰਾਜ ਭਾਗ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਪਥਰਾ ਗਈਆਂ। ਉਹ ਜਗਸੀਰ ਵੱਲ ਟਿਕਟਿਕੀ ਲਾ ਕੇ ਵੇਖਦੀ ਰਹੀ। ਜਗਸੀਰ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਸਮੇਟੀ ਗਈ। ਛੋਟਾ ਮੁੰਡਾ ਵਿਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਨਾ ਪਰਤਿਆ। ਸ਼ਹਿਰ ਵਾਲਾ ਵੱਡਾ ਮੁੰਡਾ ਤੇ ਵਹੁਟੀ ਆਏ। ਉਹ ਦਿਨ ਰੋਹ ਤੇ ਤੀਜੇ ਦਿਨ ਫੁੱਲ ਚੁਗਾ ਕੇ ਉਹ ਵੀ ਵਾਪਸ ਸ਼ਹਿਰ ਚਲੇ ਗਏ। ਸ਼ਰਨ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਰੂਪ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਪਿਓ ਦੇ ਭੋਗ ਤੱਕ ਰਹੀ। ਸੱਤਵੇਂ ਦਿਨ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਸਹਿਜ ਪਾਠ ਦਾ ਭੋਗ ਪਾ ਕੇ ਅੰਤਿਮ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਭਾਗ 'ਤੇ ਆਏ ਹੋਏ ਸਾਰੇ ਭਿੜਦੇਦਾਰ ਤੁਰ ਗਏ। ਸ਼ਹਿਰ ਵਾਲਾ ਮੁੰਡਾ, ਵਹੁਟੀ ਤੇ ਬੱਚੇ ਉਹ ਵੀ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰ ਪਰਤ ਗਏ। ਰੂਪ ਸ਼ਰਨ ਤੇ ਸ਼ਰਨ ਦੇ ਘਰ ਵਾਲਾ, ਤਿੰਨੇ ਜਣੇ ਰਹਿ ਗਏ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸ਼ਰਨ ਮਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਹੁਰੇ ਘਰ ਨਾਲ ਹੀ ਲੈ ਗਈ ਕਿ, ਮਾਂ ਤੇਰਾ ਕੱਲੀ ਦਾ ਲੁਣ ਇੱਥੇ ਜੀਅ ਨਹੀਂ ਲੱਗਣਾ, ਤੂੰ ਚੱਲ ਚਾਰ ਦਿਨ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਲਾ ਆ। ਰੂਪ ਕੋਲ ਹੁਣ ਸ਼ਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਣ ਤੋਂ ਸਿਵਾਏ ਕੋਈ ਵੀ ਰਾਹ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸ਼ਹਿਰ ਵਾਲੀ ਵਹੁਟੀ ਨੇ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਪਣੇ ਘਰਵਾਲੇ ਨੂੰ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਘਰ ਵਿੱਚ ਦਿਲ ਨਹੀਂ ਲਾਉਣਾ, ਨਹੀਂ। ਮੁੰਡੇ ਦੇ ਬੋਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਪਾਂ ਹਫ਼ਤੇ ਦਸ ਦਿਨਾਂ ਮਗਰੋਂ ਗੋੜਾ ਮਾਰ ਜਿਆ ਕਰਾਂਗੇ। ਰੂਪ, ਮੁੰਡੇ ਅਤੇ ਵਹੁਟੀ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵੱਲ

ਵੇਖਦੀ ਰਹੀ। ਸ਼ਰਨ ਨੇ ਮਾਂ ਦੇ ਦੋ ਤਿੰਨ ਸੁਟ ਝੋਲੇ ਵਿੱਚ ਪਾਏ। ਕੁਝ ਦਵਾਈਆਂ। ਆਭਣ ਹੁੰਦਿਆਂ ਰੂਪ, ਸ਼ਰਨ ਅਤੇ ਸ਼ਰਨ ਦੇ ਘਰ ਵਾਲਾ ਮੁੰਡਾ ਪਿੰਡ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਤਿੰਨ ਕੁ ਦਿਨ ਤਾਂ ਰੂਪ, ਸ਼ਰਨ ਦੇ ਕੋਲ ਰਹੀ। ਚੌਥੇ ਦਿਨ ਸ਼ਰਨ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ, ' ਧੀਏ, ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਪਿੰਡ ਹੀ ਮੇਰੇ ਖੋਲੇ ਵਿੱਚ ਛੱਡ ਆ, ਜਾਂ ਇਉਂ ਕਰ, ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੀ ਠੱਗੀ 'ਤੇ ਹੀ ਛੱਡ ਆ। ਉੱਥੇ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ (ਤੇਰੇ ਨਾਨਕੀ), ਵਿਚਾਲੇ ਇੱਕ ਛੱਪੜ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਤਾਂ ਭਾਈ ਅਸੀਂ ਤਿੱਖੜ ਦੁਪਹਿਰੇ ਉੱਥੇ ਹੀ ਪਿੱਪਲ ਦੀ ਛਾਵੇਂ ਖੋਡੀ ਜਾਣਾ, ਤੇਰੀ ਮਾਸੀ ਭੂਰੀ ਨੇ ਘਰੋਂ ਬੇਬੇ ਤੋਂ ਚੋਰੀਓ ਮੰਜੇ ਦੀ ਦੌਣ ਕੱਢ ਲਿਆਉਣੀ ਤੇ ਪਿੱਪਲ ਦੇ ਭਾਗਣੇ 'ਤੇ ਪੀਘ ਪਾ ਲੈਣੀ, ਫਿਰ ਭਾਈ ਮੈਂ ਤੇ ਤੇਰੀ ਮਾਸੀ ਨੇ ਪੀਘ ਝੁਟਣੀ, ਇਕ ਵਾਰੀ ਕੀ ਹੋਇਆ ਕਿ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਤੇਰੀ ਮਾਸੀ ਭੂਰੀ ਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਮੈਂ ਪੀਘ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਗਈਆਂ ਇੱਕੋ ਠੱਗੀ ਤੇ, ਸੰਗ ਭਰਾ ਦੀ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਬਾਹੁਲੀ ਉੱਚੀ ਪੀਘ ਚੜ੍ਹਾ ਲੀ, ਤੇਰੀ ਮਾਸੀ ਦੀ ਚੁੰਨੀ ਉੱਪਰ ਸੁੱਕੇ ਖੰਗੜ 'ਚ ਫਸ ਗਈ, ਉਹਦਾ ਤਾਂ ਸਾਰਾ ਗਲ ਛਿੱਲਿਆ ਗਿਆ। ਮਾਂ, ਤੂੰ ਨਾ, ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਪੋਕਿਆਂ 'ਚੋਂ ਨਿਕਲੀ। ਸ਼ਰਨ ਨੇ ਫਿਰ ਰੂਪ ਨੂੰ ਮਿੱਠਾ ਨਿਹੰਗ ਦਿੱਤਾ। ਮਾਂ ਠੱਗੀ ? ਕਿਹੜੀ ? ਸ਼ਰਨ ਨੇ ਮਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾ ਕੇ ਪੁੱਛਿਆ। ਮੇਰੀ ਠੱਗੀ, ਤੇਰੇ ਨਾਨਕੀ ਰੂਪ ਨੇ ਵੱਡਾ ਸਾਰਾ ਹਾਉਕਾ ਲੈ ਕੇ ਕਿਹਾ। ਸ਼ਰਨ, ਰੂਪ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਛੱਡਣ ਆਈ। ਉਸ ਨੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਾਲੇ ਮੁੰਡੇ ਅਤੇ ਵਹੁਟੀ ਨੂੰ ਵੀ ਸੁਨੇਹਾ ਘੱਲ ਕੇ ਬੁਲਾ ਲਿਆ। ਸ਼ਰਨ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਵੀਰੋ, ਮਾਂ, ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਤਾਂ ਦਿਲ ਨਹੀਂ ਲਾਉਂਦੀ। ਇਹਦਾ ਤਾਂ ਫਿਰ ਇੱਕ ਹੀ ਹੱਲ ਹੈ, ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਉੱਤੇ 'ਮਦਰ ਔਰੇ ਰੇਟ' ਤੇ ਪੋਸਟ ਪਾ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਆਪੋ ਜਨ ਸੇਵਾ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵਾਲੇ ਬਿਰਧ ਆਸ਼ਰਮ 'ਚ ਛੱਡ ਦੇਣਗੇ, ਨਾਨਕੀ ਛੱਡਣਾ ਠੀਕ ਇਹਨੂੰ ਪਿੰਡ ਹੀ ਰਹਿਣ ਦਿਓ, ਆਪਾਂ ਹਫ਼ਤੇ ਦਸ ਦਿਨਾਂ ਮਗਰੋਂ ਗੋੜਾ ਮਾਰ ਜਿਆ ਕਰਾਂਗੇ। ਰੂਪ, ਮੁੰਡੇ ਅਤੇ ਵਹੁਟੀ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵੱਲ

ਮਨ ਦੀ ਘੁੰਮਣਘੇਰੀ ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦਾ ਸਫ਼ਰ

ਇਹ ਤਾਂ ਯਾਦ ਚੇਤੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਸੱਚ ਪੁੱਛੋ ਤਾਂ ਕਦੇ ਸੋਚਿਆ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਜਾਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੱਬ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸਭ ਅੱਠ ਪਾਣੀ ਦੀ ਖੇਡ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ਹਰ ਹਾਲ ਚੁਗਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਆਪਣੇ ਆ: ਦਾਣਾ ਪਾਣੀ ਖਿੱਚ ਲਿਜਾਂਦਾ, ਕੱਣ ਕਿਸੇ ਦਾ ਖਾਂਦਾ। ਇਸ ਹਕੀਕਤ ਤੋਂ ਮੁਨਕਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਜਾਂਦਾ। ਬੰਦੇ ਦੇ ਹੱਥ ਵੱਸ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਗੱਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਣੀ ਕਿ ਮੇਰਾ ਇੱਕ ਦੋਸਤ ਤੋਂ, ਮੇਰੇ ਗੁਆਂਢੀ ਪਿੰਡ ਕਾਂਗੜ ਤੋਂ। ਉਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਲਿਜਾਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਕਿਹਾ, ਪਰ ਮੈਂ ਜਾਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਅਜੇ ਦਾਣਾ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਈ ਸਾਲ ਸਮੇਂ ਨੇ ਖਾ ਲਾਏ। ਸਮਾਂ ਬੀਤਦਿਆਂ ਪਤਾ ਹੀ ਨਾ ਲੱਗਾ। ਸਭ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਰੁਝੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਸਾਲ 2019 ਵਿੱਚ ਫਰਵਰੀ ਮਹੀਨਾ ਆਪਣੇ ਤਿੰਨ ਹਫ਼ਤੇ ਖਾ ਚੁੱਕਾ ਸੀ ਤੇ ਅਖੀਰਲਾ ਹਫ਼ਤਾ ਆਪਣੇ ਖਾਤਮੇ ਦਾ ਪੱਧ ਨਿਬੜਨ ਲਈ ਵਾਹੋਦਾਹੀ ਭੱਜ ਤੁਰਿਆ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਪੱਕਾ ਯਾਦ ਏ ਕਿ ਉਸ ਦਿਨ 22 ਫਰਵਰੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਮੇਰੇ ਫੋਨ ਦੀ ਘੰਟੀ ਖੜਕੀ। ਸਕਰੀਨ 'ਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਦਾ ਨਾਂ ਸੀ। ਹਾਲ ਚਾਲ ਪੁੱਛਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਫਿਰ ਮੈਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਆਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਇਸ ਵਾਰ ਮੈਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਸਗੋਂ ਸੱਦਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਕਾਫੀ ਚਿਰ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੇਰੀ ਹਾਂ ਪੱਕੀ ਸੀ। ਫਿਰ ਮੇਰੀ ਵੱਡੇ ਵੀਰ ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ 'ਪੱਪੂ' ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਏ, ਨਾਲ ਫੋਨ 'ਤੇ ਗੱਲ ਹੋਈ। ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੋਵੇਂ ਚੰਗੇ ਦੋਸਤ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਭਵ ਸਾਗਰ ਤਾਰਨ ਓਲੀਵਰ ਅਸੋਈਅਸ (ਬੀਸੀ) ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਵੀ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਘਰ ਲਈ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਤੇ ਉਹ ਇਸ ਚਿਉਟੀ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿਓ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਪਿੰਡ ਵੀ ਮੈਂ

ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਆਸੇ-ਪਾਸੇ ਪਾਠ ਕਰਨ ਜਾਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਹੋਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫੋਨ ਆਉਣ ਤੋਂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਵ 21 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਮੇਰਾ ਪਾਸਪੋਰਟ ਰੀਨਿਊ ਹੋ ਕੇ ਆਇਆ ਸੀ। ਇਸੇ ਸਾਲ ਦੇ ਮਈ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਇੱਕ ਸੰਜੋਗ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਫੋਨ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਸਪੋਰਟ ਨਵਾਂ ਬਣ ਕੇ ਆ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਰੰਗ ਨੇ, ਸਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕੀ ਹੋਣਾ ਏ? ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਣਾ ਏ? ਕਦੋਂ ਹੋਣਾ ਏ? ਇਹ ਸਭ ਕਰਤੋਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਬੜਾ ਪਿਆਰਾ ਬਚਨ ਹੈ: ਪਹਿਲੇ ਦੋ ਤੋਂ ਰਿਜਕੁ ਸਮਾਹਾ॥ ਪਿਛੇ ਦੋ ਤੋਂ ਜੋਤੁ ਉਪਾਹਾ॥ ਭਾਵ ਜੀਵ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਦਾ ਰਿਜਕੁ ਲਿਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿੱਥੇ ਦੇਣਾ ਏ? ਕਿਵੇਂ ਦੇਣਾ ਏ? ਕਿੰਨਾ ਦੇਣਾ ਏ? ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਣਾ ਏ? ਧੀਆਂ-ਪੁੱਤ, ਦੁੱਖ-ਸੁੱਖ ਆਦਿ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਪੂਰਾ ਬਿਉਰਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੀਵ ਜਨਮ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਭੱਜ-ਦੌੜ ਉਸ ਕਰਤੋਂ ਦੀ ਖੇਡ ਹੈ। 'ਕਾਠ ਕੀ ਪੁਤਰੀ ਕਹਾ ਕਰੇ ਬਪੁਰੀ ਖਿਲਾਵਨਹਾਰੋ ਜਾਨੈ' ਦੇ ਮਹਾਂਵਾਕ ਅਨੁਸਾਰ ਜੀਵ ਸੰਸਾਰੀ ਖੇਡ ਵਿੱਚ ਮਸਤ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਤੋ ਕੁ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵੱਲੋਂ ਸਪਾਂਸਰਸ਼ਿਪ ਲੈਟਰ ਈਮੇਲ ਮਿਲ ਗਿਆ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀਜ਼ੇ ਲਈ ਅਪਲਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਂਗੜ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਵਿੱਚ ਲਗ ਪਗ ਕਈਆਂ ਤੋਂ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ ਲਿਆ ਤਾਂ ਅੰਤ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਇੱਕ ਏਜੰਟ ਤੋਂ ਫਾਈਲ ਭਰਵਾ ਕੇ ਕੈਨੇਡਾ ਅੰਬੈਸੀ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ। ਈਮੇਲ ਰਾਹੀਂ ਮੈਂ ਸੋਜ ਆ ਗਿਆ। ਕੰਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਰੀਬ ਪੰਦਰਾਂ ਤੋਂ ਵੀਹ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀਜ਼ਾ ਲੱਗ ਕੇ, ਪਾਸਪੋਰਟ ਮਿਲ ਗਿਆ। ਛੇ

ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਐਂਟਰੀ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਸੱਚ ਪੁੱਛੋ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਯਕੀਨ ਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋ ਰਿਹਾ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ, ਕਿਉਂ ? ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਸੁਣਦੇ ਸਾਂ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਣ ਲਈ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਲੱਗਦੇ ਨੇ, ਪਰ ਮੇਰਾ ਤਾਂ ਦਸ ਕੁ ਹਜ਼ਾਰ ਨਾਲ ਹੀ ਸਰ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਬੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਪੈਸੇ ਲੱਗਣ ਕਰਕੇ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋ ਰਿਹਾ। ਇਹ ਤਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਵੀਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੀਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਵੀਜ਼ਾ ਲੱਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਆਰੰਭ ਹੋਈ। ਮੇਰਾ ਕਈ ਵਾਰ ਦਿਲ ਕਰਦਾ ਕਿ ਨਾ ਜਾਵਾਂ ? ਕਦੇ ਮਨ ਬਣਾਵਾਂ ਕਿ ਚਲਾ ਜਾਵਾਂ ? ਇਸ ਦੋਚਿੱਤੀ ਵਿੱਚ ਕਈ ਦਿਨ ਲੰਘ ਗਏ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਕਈ ਦੋਸਤਾਂ ਮਿੱਤਰਾਂ ਪੁੱਤ ਪਤਾ ਲੱਗ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮੁਥਾਰਕਾਂ ਮਿਲਣ ਨਾਲ ਕੈਨੇਡਾ ਜਾਣ ਦੀ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਵੀ ਮਿਲੀ। ਤੁਸੀਂ ਮੰਨੋ, ਬੇਬੋਕ ਨਾ ਮੰਨੋ। ਪਰ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰਾ ਜਾਣ ਲਈ ਹੌਲੀਆਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪੈਂਦਾ ਤੇ ਨਾ ਨਾਂਹ ਕਰਨ ਨੂੰ ਜੀਅ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਵਤ ਅਨੁਸਾਰ ਮੈਂ ਦੋ ਬੇੜੀਆਂ ਦਾ ਸਵਾਰ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਕੈਨੇਡਾ ਜਾਣ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖੁਸ਼ੀ ਲਛਮਣ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੀ। ਉਹ ਮੇਰਾ ਭਰਾ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਗੁੜ੍ਹਾ ਮਿੱਤਰ ਵੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਅੰਤਾਂ ਦਾ ਚਾਅ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਪੁੱਛਣਾ: "ਟਿਕਟ ਲੈ ਲਈ?" "ਏਅਰ ਪੋਰਟ 'ਤੇ ਮੈਂ ਛੱਡ ਕੇ ਆਵਾਂਗਾ। ਹੋਰ ਨਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕਹਿ ਦਿਓ?"

ਲਛਮਣ ਬੜਾ ਕਾਹਲਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਹੁਣ ਦੇਰ ਨਾ ਕਰਾਂ। ਜਿੰਨੀ ਛੇਤੀ ਹੋ ਸਕੇ, ਕੈਨੇਡਾ ਚਲਾ ਜਾਵਾਂ। ਮੈਂ ਬੜੀ ਮੰਨੀ ਚਾਲ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਵੀ ਛੇਤੀ ਚੜ੍ਹ ਆਉਣ ਲਈ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਕਸ਼ਮਕਸ਼ ਵਿੱਚ ਰਿਟਰਨ ਟਿਕਟ ਲੈ ਲਈ। 9 ਅਪਰੈਲ ਦੀ ਫਲਾਈਟ ਸੀ। ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਦਿਨ ਆਮ ਦਿਨਾਂ ਨਾਲੋਂ ਛੇਤੀ ਲੰਬੇ ਹਨ। ਨਿੱਕੀ ਮੋਟੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰਦਿਆਂ 9

ਮੇਰੀ ਸੀਟ ਵਿਚਾਲੜੀ ਲਾਈਨ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨਾਂ ਸੀਟਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਲੇ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਜਹਾਜ਼ ਰਨਵੇ 'ਤੇ ਦੌੜਿਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਸਾਰੇ ਗੁਰੂ ਤੇ ਸੈਂਕੜੇ ਸ਼ਹਿਦ ਪਲਾਂ 'ਚ ਹੀ ਧਿਆ ਲਏ। ਜਦੋਂ ਉੱਡਣ ਖਟੋਲੇ ਨੇ ਆਕਾਸ਼ ਵੱਲ ਮੂੰਹ ਚੁੱਕ ਲਿਆ ਤਾਂ ਉਹਦੇ ਪੈਂਦੇ ਸ਼ਰ ਨੇ ਕੰਨ ਬੋਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਤੇ ਅੱਖਾਂ ਮੈਂ ਪੂਰੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਬੰਦ ਕਰ ਲਈਆਂ। ਮੇਰੀ ਗਾਲਤ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਵਤ 'ਬਿੱਲੀ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਕਬੂਤਰ ਨੇ ਅੱਖਾਂ ਮੀਟ ਲਈਆਂ' ਵਾਲੀ ਸੀ। ਇਹ ਹਕੀਕਤ ਹੈ, ਕਲਪਨਾ ਨਹੀਂ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਜਹਾਜ਼ 'ਚ ਸਫ਼ਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸੋ ਮੈਂ ਪਾਠ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਮਾਨਸਿਕ ਖੜ ਮਿਲਿਆ। ਜਹਾਜ਼ ਬੱਦਲਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁਆਚ ਗਿਆ। ਵਿੱਚ ਬੈਠਿਆਂ ਨੂੰ ਇਉਂ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਤੁਰਦਾ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਐਵੇਂ ਹਿੱਲੀ ਜਾਂਦਾ ਏ। ਮਗਰ ਜਦੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਲੱਗੀ ਸਕਰੀਨ 'ਤੇ ਚੌਕ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਇੱਕ ਹਜ਼ਾਰ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਸਪੀਡ ਦੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਸੀ। ਕਦੇ ਮਾਈਨਸ ਤੇ ਕਦੇ ਪਲੱਸ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਅੰਦਰਲਾ ਮਾਹੌਲ ਕਾਫੀ ਸੁਖਾਵਾਂ ਸੀ। ਕਿਤੇ ਕਿਤੇ ਮੌਸਮ ਖ਼ਰਾਬ ਹੋਣ ਨਾਲ ਜਹਾਜ਼ ਨੂੰ ਧੱਕਾ ਵੱਜਦਾ। ਇਉਂ ਜਾਪਦਾ, ਜਿਵੇਂ ਜਹਾਜ਼ ਪੁੱਠਾ ਹੋ ਜਾਏਗਾ। ਵਿੱਚ-ਵਿੱਚ ਅਨਾਉਸਮੈਂਟ ਵੀ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਬਾਹਰ ਮੌਸਮ ਖ਼ਰਾਬ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਚਿੰਤਾ ਨਾ ਕਰੋ। ਮੇਰੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਸਟੈਂਡੀ ਵੀਜ਼ੇ 'ਤੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸਟੂਡੈਂਟ ਸੀ ਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਕਰੀਬ ਛੇ-ਸੱਤ ਸਾਲ ਵੱਡਾ ਬਜ਼ੁਰਗ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਦੋ ਕੁ ਪੈਂਗ ਲਾ ਲਏ ਸੀ ਤੇ ਅਜੇ ਏਅਰਹੋਸਟੈੱਸ

ਦੁੱਧ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਅਤੇ ਹੱਲ

ਘਟੀ ਵੱਜਣ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿੱਕਲ ਬੁਧਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ। ਰਾਵਣ ਜਿਹੀਆਂ ਭਾਰੀ ਮੁੱਛਾਂ ਵਾਲਾ ਚਿਹਰਾ ਲਈ ਇੱਕ ਬੰਦਾ ਸਾਹਮਣੇ ਖਲੋਤਾ ਦਿਸਿਆ। ਪਹਿਲਵਾਨੀ ਸਰੀਰ। ਕੱਦ ਕੋਈ ਪੰਜ ਫੁੱਟ ਦਸ ਇੰਚ। ਮੈਂ ਅੰਦਰੋਂ ਹੀ ਖੋਸ ਦੀ ਖੁੱਕਲ ਮਰ ਬਾਹਰ ਆਇਆ ਸੀ। ਠੰਢ ਇੰਨੀ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਸਰੀਰ 'ਚੋਂ ਬਿੱਖੀ ਬਰਫੀ ਆਰ-ਪਾਰ ਲੰਘ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਇਕੱਲਾ ਕੁਝਤਾ-ਪਸਾਮਾ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਕੁਝਤੋਂ ਦੇ ਤਿੰਨ ਬਟਨ ਖੁੱਲ੍ਹੇ। ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਜਾਣ ਕੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਰੱਖੇ ਸਨ ਜਾਂ ਫਿਰ ਉਹ ਬਟਨ ਟੁੱਟੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਹਨੇਰੇ ਵਿੱਚ ਕੁੱਝ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿਸੇ ਨਾ। ਪਤਲੇ ਕੁਝਤੋਂ ਵਿੱਚੋਂ ਉਸ ਦੇ ਮੋਟੇ ਡੌਲੇ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਤਕੜੇ ਅੰਗ ਬਾਹਰ ਫੁੱਟ ਝਾਕਦੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ ਮੈਂ ਨੂੰ ਸੱਜੇ ਪੱਥ ਨਾਲ ਸਾਈਕਲ ਦਾ ਮੁੱਠਾ ਫੜ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਸਾਈਕਲ ਦੇ ਹੈਂਡਲ ਦੇ ਆਸੇ-ਪਾਸੇ ਅਤੇ ਪਿੱਛੇ ਕੈਰੀਅਰ ਨਾਲ ਦੁੱਧ ਦੇ ਦੋ-ਦੋ ਡਰਮ ਲਮਕਾ ਰੱਖੇ ਸਨ। ਸਾਈਕਲ ਨੂੰ ਖੜਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਾਰਾ ਦੇ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਕਾਨੀ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਢਾਕ ਨਾਲ ਲਾ ਰੱਖੀ ਸੀ। "ਬਾਊ ਜੀ, ਮੇਰਾ ਨਾਂ ਪੰਡਿਤ ਗੁਪਾਲ ਦਾਸ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਪਰਸੋ ਹੀ ਇਸ ਨਵੇਂ ਘਰ ਵਿੱਚ ਆਏ ਹੋ ਨਾ?" ਉਸ ਦੀ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਮੈਂ ਬੜਾ ਹੈਰਾਨ ਵੀ ਹੋਇਆ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਪਰਸੋ ਨਵੇਂ ਘਰ 'ਚ ਆਉਣ ਬਾਰੇ ਕਿਵੇਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ? ਉਹਦੇ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਖਿਨਾਂ ਬੋਲਿਆਂ ਮੈਂ ਕੇਵਲ 'ਹਾਂ' ਵਿੱਚ ਸਿਰ ਹਿਲਾਇਆ। "ਇਸ ਕਲੋਨੀ ਵਿੱਚ ਜਿਹੜਾ ਨਵਾਂ ਬੰਦਾ ਆਉਂਦਾ ਉਹ ਦੁੱਧ ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਹੀ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।" ਉਸ ਨੇ ਅੱਗੇ ਗੱਲ ਛੇੜੀ, "ਤੁਹਾਡੇ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਲਈ ਵੀ ਦੁੱਧ ਮੈਂ ਹੀ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹਾਂ। ਬਾਕੀ ਆਗ ਨਾਲ ਦੇ ਤਿੰਨ ਪਲਾਟ ਛੱਡ ਕੇ ਘਰਾਂ ਦੀ ਕਤਾਰ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਮੇਰੇ ਹੀ ਗਾਹਕ ਹਨ। ਦੁੱਧ ਵੇਚਣਾ ਸਾਡਾ ਖਾਨਦਾਨੀ ਪੇਸ਼ਾ ਨਹੀਂ। ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੱਡੇ ਵਿਦਵਾਨ ਪੰਡਿਤ ਸਨ। ਦੂਰ ਦੂਰ ਦੇ ਖਿੱਡਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤਿਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ, ਪਰ ਮੈਂ ਉਸ ਘਰ 'ਚ ਪਿਤਾ ਜੀ ਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਜੀਆਂ। ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਦਿਨ ਵੀ ਟਿਕ ਕੇ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ। ਪਿੱਛੇ

ਬਥੇਰੀਆਂ ਨਸੀਹਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਕਰੋ, ਪਰ ਮੈਂ ਤਾਂ ਨਿਕੰਮਾ ਹੀ ਨਿੱਕਲਿਆ। ਬੱਸ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਇਧਰ-ਇਧਰ ਮੂੰਹ ਮਾਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ। ਫਿਰ ਇੱਕ ਦਿਨ ਪਿੱਛੇ ਮਰ ਗਿਆ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਪੰਡਤਾਈ ਖਾਤਰ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਨਾ ਆਵੇ। ਉਜ, ਆਏ ਵੀ ਤਾਂ ਜੇ ਮੈਨੂੰ ਪੱਤਰਾ ਵਾਚਣਾ ਆਉਂਦਾ ਹੋਵੇ। ਮੰਤਰ ਅਤੇ ਸਲੋਕਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਹੋਵੇ। ਮੇਰੇ ਲਈ ਤਾਂ ਕਾਲਾ ਅੱਖਰ ਭੈਸ ਬਰਾਬਰ ਸੀ। ਸਰੀਰ ਦਾ ਮੈਂ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸੀ। ਪਿੱਛੇ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ 'ਚ ਜਾ ਖੀਰ ਖਾ ਕੇ ਤਕੜਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਿੰਡ ਮੇਰਾ ਇੱਕ ਰੁਲਦੂ ਬੋਲੀ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਪਿੰਡ ਦੁੱਧ ਇਕੱਠਾ ਕਰਕੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵੇਚਦਾ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਵਿਹਲਾ ਘੁੰਮਦਾ ਵੇਖ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲੀਰੇ ਲਾ ਲਿਆ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਬਾਊ ਜੀ ਮੈਂ ਮੈਂਸਾਂ ਹੀ ਮੈਂਸਾਂ ਨੇ। ਸਵੇਰੇ ਚਾਰ ਵਜੇ ਉੱਠ ਮੱਝਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਕੋਲੋਂ ਡੋਲਾਂ 'ਚ ਦੁੱਧ ਪੁਆ ਲਈਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਹਿਰ ਲਿਆ ਤੁਹਾਡੇ ਜਿਹੇ ਚੰਗੇ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਘਰਾਂ 'ਚ ਇੱਕ ਰੁਪਏ ਕਿਲੋ ਦੇ ਵਾਧੇ ਨਾਲ ਵੇਚ ਦੇਈਦਾ ਹੈ। ਰੋਜ਼ ਸਵੇਰੇ ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਚਿਹਰਿਆਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰੀਦੇ ਨੇ ਅਤੇ ਨਾਲ ਪੰਦਾ ਵੀ ਟੁਰਦਾ ਰਹਿੰਦੇ।" ਇੰਨੀ ਲੰਮੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਗੁੱਪਾਲ ਦਾਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਵੀ ਬੋਲਣ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਅਸੀਂ ਨਵਾਂ ਘਰ ਬਣਾ ਇਸ ਕਾਲੋਨੀ ਵਿੱਚ ਆਏ ਸੀ। ਉਜ ਤਾਂ ਇੱਥੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਸਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਨਵਾਂ ਸਕੂਲ, ਦੁੱਧ ਵਾਲਾ, ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਾਲਾ ਸਭ ਕੁੱਝ ਹੀ ਮਿਲਣਾ ਔਖਾ ਸੀ। ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਨਵਾਂ ਸਕੂਲ ਭਾਵੇਂ ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਮਿਲ ਗਿਆ ਤੇ ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਾਲੀ ਹੱਟੀ ਵੀ, ਪਰ ਦੁੱਧ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਵੱਲ ਨਾ ਕੋਈ। ਕਾਲੋਨੀ ਵਿੱਚ ਚਾਹ ਵਾਲੇ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਸੀ। ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਰੋਜ਼ ਕੱਚੀ ਲੱਸੀ ਜਿਹਾ ਇੱਕ ਕਿਲੋ ਦੁੱਧ ਲਿਆ ਤਿੰਨ ਚਾਹ ਦਿਨ ਮਸਾਂ ਹੀ ਲੰਘਾਏ। ਪਰ ਅੱਜ...? ਪਰ ਇਨਸਾਨੀ ਡਿਫਰੰਸ। ਜੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸ਼ੈਅ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਮਿਲ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਦੀ ਕਦਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਵੀ ਉਹ ਡਿਫਰੰਸ ਸਾਰਾ ਪਈ। ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ ਖਾ ਮਾਰਨ ਲਈ ਪੁੱਛ ਹੀ ਲਿਆ, "ਦੁੱਧ ਦੀ ਕਿਹੀ ਹਾਲਤ

ਹੋਵੇਗੀ?" "ਤੁਸੀਂ ਡਿਫਰ ਨਾ ਕਰੋ ਬਾਊ ਜੀ, ਦੁੱਧ ਚੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਡੋਲ 'ਚ ਪਊ ਅਤੇ ਡੋਲ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿੱਧਾ ਤੁਹਾਡੇ ਡਾਂਡੇ 'ਚ। ਅਸੀਂ ਪੰਡਿਤ ਹਾਂ। ਕੋਈ ਮਾੜਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।" ਉਸ ਨੇ ਤਪਾਕ ਨਾਲ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ। ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਿਆਂ ਸੁਣ ਪਤਨੀ ਵੀ ਬੁਰੇ ਕੋਲ ਆ ਗਈ। ਭਾਅ ਠੀਕ ਤੈਅ ਕਰ ਕੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਹੀ ਭਾਂਡੇ ਵਿੱਚ ਦੁੱਧ ਪੁਆ ਲਿਆ। ਪੰਡਿਤ ਗੁੱਪਾਲ ਦਾਸ ਨੇ ਡੋਲ ਦਾ ਮੂੰਹ ਬੰਦ ਕੀਤਾ। "ਜੇ ਰਾਮ ਜੀ ਕੀ" ਕਹਿ ਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਹਾਰਨ ਨਾਲ ਪਾ-ਪਾਂ ਕਰਦਾ ਉਹ ਅੱਗੇ ਲੰਘ ਗਿਆ।

ਦੁੱਧ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੱਲ ਹੋਣ 'ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਇੰਜ ਲੱਗਾ ਜਿਵੇਂ ਮੈਂ ਲੜਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਮੋਰਚਾ ਬਿਨਾਂ ਹਥਿਆਰ ਫੜਹਿ ਕਰ ਲਿਆ ਹੋਵੇ। "ਆ ਕੇ ਵੇਖੋ ਜੀ, ਦੁੱਧ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਸੋਹਣੇ।" ਰਸੋਈ ਵਿੱਚੋਂ ਪਤਨੀ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣਾਈ ਦਿੱਤੀ। ਉਸ ਨੇ ਦੁੱਧ ਪਤੀਲੇ ਵਿੱਚ ਪਾ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਵੀ ਰਸੋਈ 'ਚ ਜਾ ਕੇ ਦੁੱਧ ਵਿੱਚ ਉਂਗਲ ਡੁਬੋ ਕੇ ਵੇਖੀ। ਦੁੱਧ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਉਂਗਲ 'ਤੇ ਪੈ ਗਏ ਸਨ। ਗਾੜ੍ਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਹੀ ਇੰਜ ਹੋਇਆ। ਪਤਲਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਂਗਲ ਦੁੱਧ 'ਚੋਂ ਇੰਜ ਬਾਹਰ ਆ ਜਾਂਦਾ ਜਿਵੇਂ ਲੱਸੀ ਵਿੱਚ ਡੁਬੋ ਕੇ ਵੇਖੀ ਹੋਵੇ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਉਹ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਸਵੇਰੇ ਹੀ ਆ ਜਾਂਦਾ। ਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਹਾਰਨ ਨਾਲ ਪਾ-ਪਾਂ ਕਰਦਾ। ਬੁਧਾ ਖੁੱਲ੍ਹਦਾ। ਉਹ ਭਾਰੀ ਆਵਾਜ਼ ਨਾਲ 'ਜੇ ਰਾਮ ਜੀ ਕੀ' ਕਹਿੰਦਾ ਅਤੇ ਭਾਂਡੇ ਵਿੱਚ ਦੁੱਧ ਪਾ ਹਾਰਨ ਵਜਾਉਂਦਾ ਅੱਗੇ ਟੁਰ ਜਾਂਦਾ। ਫਿਰ ਇੱਕ ਦਿਨ ਪਤਨੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਰਸੋਈ 'ਚ ਸੱਦਿਆ। "ਆਹ ਦੇਖਣਾ, ਅੱਜ ਇਹ ਦੁੱਧ ਪਤਲਾ ਜਿਹਾ ਕਿਉਂ ਲੱਗਦੇ?" ਕੋਲ ਆਏ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ। ਮੈਂ ਮੁੜ ਮੁੜ ਦੁੱਧ ਵਿੱਚ ਉਂਗਲ ਡੁਬੋ ਕੇ ਵੇਖਾਂ। ਦੁੱਧ ਤਾਂ ਉਂਗਲ 'ਤੇ ਟਿਕੇ ਹੀ ਨਾ। ਭਾਵੇਂ ਅੱਖਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਪਿਆ ਦੁੱਧ ਪਤਲਾ ਲੱਗੇ, ਪਰ ਮਨ 'ਚ ਫਿਰ ਇਹੋ

ਆਈ ਜਾਵੇ, 'ਨਹੀਂ ਪੰਡਿਤ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।' ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਜਦੋਂ ਗੁੱਪਾਲ ਦਾਸ ਸਵੇਰੇ ਆਇਆ ਤਾਂ ਮਨ ਵਿੱਚ ਆਈ ਗੱਲ ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਨਾ ਆਵੇ। ਬਹੁਤ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ 'ਤੇ ਵੀ ਮੈਂ ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਦੁੱਧ ਦੇ ਪਤਲਾ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਨਾ ਪੁੱਛ ਸਕਿਆ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਉਸ ਨੇ ਫਿਰ ਪਤਲਾ ਦੁੱਧ ਪਤੀਲੇ 'ਚ ਪਾਇਆ ਤਾਂ ਮੂੰਹ 'ਚੋਂ ਗੱਲ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲੀ ਗਈ, "ਬਈ ਪੰਡਤ ਜੀ, ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਦੁੱਧ ਕੁਝ ਪਤਲਾ ਲੱਗਦੇ।" "ਓ ਬਾਊ ਜੀ, ਕਿਹੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਪਏ ਹੋ।" ਦੁੱਧ ਸਿੱਧਾ ਚੁਆ ਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਤੀਕ ਲੈ ਆਈਦਾ ਹੈ। ਹਾਂ, ਇਹ ਹੋ ਸਕਦੇ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਤਾਜ਼ੀ ਸੂਈ ਮੱਝ ਦਾ ਦੁੱਧ ਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਤਾਂ ਪਤਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸੱਜਰੀ ਸੂਈ ਮੱਝ ਦਾ ਦੁੱਧ ਪਤਲਾ ਅਤੇ ਬਾਖੜੀ ਸੂਈ ਦਾ ਦਹੀਂ ਵਰਗਾ ਹੁੰਦੇ।" ਸੱਜਰੀ ਅਤੇ ਬਾਖੜੀ ਦੇ ਦੁੱਧ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਨਾ ਸਮਝਦਿਆਂ ਵੀ ਮੈਂ 'ਹਾਂ' ਵਿੱਚ ਸਿਰ ਹਿਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਫਿਰ ਤਿੰਨ-ਚਾਰ ਦਿਨ ਉਸ ਨੇ ਦੁੱਧ ਠੀਕ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਂ ਮਨੋ-ਮਨ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਟੋਕਣ ਨਾਲ ਹੀ ਉਹ ਸਮਝ ਗਿਆ, ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਬਹੁਤੇ ਦਿਨ ਨਾ ਹੋਇਆ। ਮੁੜ ਉਹੀ ਪਤਲਾ ਦੁੱਧ ਤੇ ਪਤਨੀ ਰੋਜ਼ ਮੈਨੂੰ ਉਲ੍ਹਾਂਭਾ ਦੇਵੇ। "ਬਈ ਪੰਡਿਤ ਜੀ ਦੁੱਧ?" "ਬਾਊ ਜੀ, ਦੋਵੇਂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਸਹੁੰ ਚੁਕਾ ਲਏ ਜੇ ਦੁੱਧ ਵਿੱਚ ਮਾੜਾ ਜਿਹਾ ਵੀ ਠੁਕ ਸਕੇ।" ਦੁੱਧ ਤਾਂ ਠੀਕ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਹੀ ਵਹਿਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਣਾ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਬਿਮਾਰੀ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਚਿੰਬੜ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।" ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਵਿਚਕਾਰੋਂ ਕੱਟ ਉਹ ਬੋਲਿਆ। ਉਸ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਮੇਰਾ ਮਨ ਜਿਵੇਂ ਪਛਤਾਵੇ ਜਿਹੇ ਨਾਲ ਭਰ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਐਵੇਂ ਬੰਦੇ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ, ਕਿਲੋ ਦੁੱਧ ਪਿੱਛੇ ਵਿਚਾਰੇ ਨੂੰ ਪੁੱਤਾਂ ਦੀ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕਣੀ ਪਈ। ਫਿਰ ਤਾਂ ਹਰ ਵਾਰ ਇੰਜ ਹੀ ਹੁੰਦਾ। ਮੇਰੇ ਕਿਹਾ ਇੱਕ-ਦੋ ਦਿਨ ਤਾਂ ਦੁੱਧ ਠੀਕ-ਠਾਕ ਆਉਂਦਾ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ

ਉਹੀ ਪਤਲਾ, ਪਾਣੀ ਮਿਲਿਆ। ਕਈ ਵਾਰੀ ਤਾਂ ਉਹ ਪਤੀਲੇ ਵਿੱਚ ਕੱਚੀ ਲੱਸੀ ਹੀ ਪਾ ਜਾਂਦਾ। ਜੇ ਕਦੇ ਪਤਨੀ ਕੁੱਝ ਕਹਿੰਦੀ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਅੱਗੇ ਉਹੀ ਉੱਤਰ, "ਬਾਊ ਜੀ, ਸਹੁੰ ਚੁਕਾ ਲਵੋ ਦੋਵੇਂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਜੇ ਦੁੱਧ ਵਿੱਚ ਰੱਤੀ ਭਰ ਵੀ ਫਰਕ ਹੋਵੇ। ਪੁੱਤਰਾਂ ਨਾਲੋਂ ਦੁੱਧ ਬੋਝੇ ਪਿਆਰਾ ਹੁੰਦੇ। ਫਿਰ ਵਹਿਮ ਦਾ ਕੀ ਇਲਾਜ ਐ?" ਕਾਲੋਨੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਸਾਨੂੰ ਕਈ ਮਹੀਨੇ ਹੋ ਚੱਲੇ ਸਨ। ਵਕਤ ਪੈਦਿਆਂ ਗੁਪਤਾ ਸਾਹਿਬ, ਸਕਸੈਨਾ, ਮਿਸਟਰ ਸਿੰਘ ਕਈ ਜਣੇ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਜੁੱਝਲੀ ਵਿੱਚ ਜੁੜ ਗਏ। ਮਈ ਦੇ ਦਿਨ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਮਿਲ ਕੇ ਸਲਾਹ ਬਣਾਈ ਕਿ ਸਵੇਰੇ ਸੈਰ ਲਈ ਜਾਇਆ ਕਰੀਏ। ਸਵੇਰੇ ਸਾਢੇ ਚਾਰ ਵੀਨਾ ਵੱਜਦੇ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਾਲੋਨੀ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਦੂਰ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਵਿੱਚ ਘੁੰਮਣ ਨਿੱਕਲ ਜਾਂਦੇ। ਫਿਰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਅਜੀਬ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਵਾਪਰੀ। ਸਾਡੇ ਘਰੋਂ ਬੋੜੀ ਦੂਰ 'ਤੇ ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਿਹੜਾ ਕਾਲੋਨੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਾਂਝੇ ਪੈਸਿਆਂ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮਿਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਉਸਾਰਿਆ ਸੀ। ਮੰਦਰ ਦੇ ਕਰਤਾ-ਧਰਤਾ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਲਈ ਉਸ ਬਾਹਰ ਇੱਕ ਟੂਟੀ ਲਗਾ ਰੱਖੀ ਸੀ। ਕੋਈ ਵੀ ਆਉਂਦਾ-ਜਾਂਦਾ ਪਿਆਸਾ ਬੰਦਾ ਉਥੋਂ ਪਾਣੀ ਪੀ ਲੈਂਦਾ ਸੀ। ਟੂਟੀ ਉੱਤੇ ਰਾਤ ਵੇਲੇ ਇੱਕ ਬਲਬ ਜਗਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਰਾਤ ਵੇਲੇ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਹਨੇਰੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾ ਪੈਸੀ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਅਸੀਂ ਸਵੇਰੇ ਸੈਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਣ ਲੱਗੇ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਅਚਾਨਕ ਮੇਰੀ ਨਜ਼ਰ ਮੰਦਰ ਦੇ ਵੱਡੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਵੱਲ ਚਲੀ ਗਈ ਜਿਸ ਨੇੜੇ ਬਲਬ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਹੇਠਾਂ ਪਾਣੀ ਦੀ ਟੂਟੀ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਦੂਰੋਂ ਇੰਜ ਲੱਗਿਆ ਜਿਵੇਂ ਉਥੋਂ ਕੋਈ ਬੰਦਾ ਖਲੋਤਾ ਹੋਵੇ। ਦੂਰੋਂ ਉਹ ਦੁੱਧ ਵਾਲਾ ਪੰਡਿਤ ਜਾਪਿਆ। "ਸਵੇਰੇ ਸਵੇਰੇ ਹੀ ਪਾਣੀ ਪੀ ਰਿਹਾ ਹੋਣੈ। ਗਰਮੀ ਜੋ ਪੈ ਰਹੀ ਹੈ।" ਮਨ 'ਚ ਗੱਲ ਆਈ, ਪਰ ਜਦੋਂ

ਨੇੜੇ ਜਾ ਕੇ ਵੇਖਿਆ ਤਾਂ ਅੱਖਾਂ ਜਿਵੇਂ ਅਸਲੀ ਆਕਾਰ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਚੌੜੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਕੀ ਵੇਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਡਿਤ ਨੇ ਦੁੱਧ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਡਰਮ ਦਾ ਢੱਕਣ ਖੋਲ੍ਹ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਡਰਮ ਦੇ ਢੱਕਣ ਨਾਲ ਮੰਦਰ ਦੀ ਟੂਟੀ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਭਰ-ਭਰ ਉਸ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਜਾਵੇ। ਉਸ ਦੇ ਝੂਠ ਅਤੇ ਮੱਕਾਰੀ 'ਤੇ ਜਿਵੇਂ ਲਗੂ ਉੱਬਲ ਪਿਆ। ਯਕੀਨ ਹੀ ਨਾ ਆਵੇ ਕਿ ਬੰਦਾ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਤੋਂ ਇੰਨਾ ਵੀ ਡਿੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੈਸੇ ਦੇ ਲਾਲਚ ਵਿੱਚ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਝੂਠੀਆਂ ਸਹੁੰਆਂ ਵੀ ਚੁੱਕ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਕਰਮ ਕਰਦਿਆਂ ਵੇਖ ਕੇ ਰੋਜ਼ ਪਤੀਲੇ ਵਿੱਚ ਪਿਆ ਕੱਚੀ ਲੱਸੀ ਜਿਹਾ ਦੁੱਧ ਅੱਖਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਘੁੰਮ ਗਿਆ ਜਿਹੜਾ ਉਹ ਪਿਛਲੇ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਪਿਆਉਂਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। "ਪੰਡਤ ਤੂੰ...?" "ਜੈ ਰਾਮ ਜੀ ਕੀ, ਬਾਊ ਜੀ। ਕੀ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਸਵੇਰੇ ਸੈਰ ਕਰਨ ਜਾਂਦੇ ਹੋ? ਜਾਣਾ ਹੀ ਚਾਹੀਦੇ। ਇੰਨੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਥਾਂ ਸ਼ਹਿਰ 'ਚ ਕਿੱਥੇ ਮਿਲਦੀ ਐ?" ਉਸ ਨੇ ਮੇਰੇ ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਬਦਲੇ ਇੰਨਾ ਹੀ ਕਿਹਾ। ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਸਹਿਮ ਜਾਵੇਗਾ। ਹੱਥ ਜੋੜ ਅਤੇ ਗਿਠਗਿਠਾ ਕੇ ਮੁਆਫ਼ੀ ਮੰਗੇਗਾ ਕਿ ਦੁੱਧ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਮਿਲਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਾ ਦੱਸੀ। ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਤਾਂ ਕੁੱਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਭਾਵੇਂ ਮੈਂ ਉਸ ਦੇ ਨੇੜੇ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਤਾਂ ਵੀ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਢੱਕਣ ਭਰ ਭਰ ਡਰਮ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। "ਪੰਡਿਤ ਇਹ ਕੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਬਾਊ ਜੀ।" "ਦੁੱਧ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਮਿਲਾ ਰਿਹਾ, ਬਾਊ ਜੀ।" "ਓਦੇ ਤੂੰ ਤਾਂ ਮਹਾਂ ਝੂਠਾ ਨਾ ਮੱਕਾਰ ਨਿੱਕਲਿਆ।" ਮੈਂ ਗੁੱਸੇ 'ਚ ਕਿਹਾ। "ਨਹੀਂ ਬਾਊ ਜੀ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕੁੱਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।"

ਗਰਮੀ ਦੀਆਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਮੈਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਪਣੇ ਨਾਨਕੇ ਘਰ ਬਿਤਾਉਂਦਾ। ਮੇਰੇ ਦੋਨੋਂ ਮਾਮੇ ਰਹਿੰਦੇ ਤਾਂ ਉੱਥੇ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਸਨ ਪਰ ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਦਾ ਗੇਟ ਸਾਂਝਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਮਾਮਿਆਂ ਦੇ ਜਵਾਕ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਮਿਲਕੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਰੋਣਕ ਲਾਈ ਰੱਖਦੇ। ਸ਼ਾਮ ਵੇਲੇ ਅਸੀਂ ਬਾਹਰ ਖੇਡਣ ਵੀ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ, ਖਾਸ ਕਰ ਵਿਹੜੇ 'ਚੋਂ ਲਗਦੀ ਸੀਤੋਂ ਮਾਮੀ ਦੇ ਘਰ ਅੰਬੀਆਂ ਖਾਣ ਪਰ ਅਸੀਂ ਘਰ ਕਦੇ ਨਾ ਦੱਸਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਘਰ ਦੇ ਸਾਨੂੰ ਉਸਦੇ ਘਰ ਜਾਣ ਨਾ ਦਿੰਦੇ। ਘਰ ਦਿਆਂ ਤੋਂ ਚੋਰੀ ਖੋਤ ਜਾਣ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਅਸੀਂ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਅੰਬ ਖਾਣ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ। ਸੀਤੋਂ ਮਾਮੀ ਦਾ ਘਰ ਪਿੰਡੋਂ ਦੂਰ ਖੋਤ ਵਲ ਸੀ। ਵਿਆਹ ਤੋਂ 15 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਵੀ ਸੀਤੋਂ ਮਾਮੀ ਦੇ ਘਰ ਕੋਈ ਔਲਾਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਈ। ਉਹ ਅੰਬ ਦਾ ਦਰਖ਼ਤ ਹੀ ਉਸਦੀ ਔਲਾਦ ਸੀ। ਸਾਲ ਕੁ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਹਦੇ ਘਰ ਵਾਲੇ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਉਹ ਘਰ ਵਿਚ ਇੱਕਲੀ ਰਹਿੰਦੀ। ਉਹਨੂੰ ਉਸ ਅੰਬ ਦੇ ਦਰਖ਼ਤ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਮੋਹ ਸੀ। ਉਹ ਦੱਸਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, "ਇਹ ਅੰਬ ਦਾ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਬੂਟਾ ਥੋੜੇ ਮਾਮਾ ਜੀ ਨੇ ਕਿਤੇ ਲਿਆ ਕੇ ਲਾਇਆ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਇਸ ਦਰਖ਼ਤ ਦੀ ਜਵਾਕਾਂ ਵਾਂਗ ਦੇਖ-ਭਾਲ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਤੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਇਹ ਵੱਡਾ ਦਰਖ਼ਤ ਬਣ ਗਿਆ ਤੇ ਬੂਰ ਪੈਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਪਰ ਘਰ ਵਿਚ ਅੰਬ ਖਾਣ ਵਾਲਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਜਵਾਕ ਹੈ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਨਾ ਕੋਈ ਸਾਡੇ ਘਰ ਆਪਣੇ ਜਵਾਕਾਂ ਨੂੰ ਆਉਣ-ਜਾਣ ਦਿੰਦਾ। ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿਚ ਇਹ ਸਵਾਲ ਤਾਂ ਕਦੋਂ ਦਾ ਸੀ ਤੇ ਅਖੀਰ ਮੈਂ ਮਾਮੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਹੀ ਲਿਆ, "ਮਾਮੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਆਉਣ ਦਿੰਦੇ?" "ਪੁੱਤ ਤੂੰ ਅਜੇ ਨਿਆਣੇ ਤੈਨੂੰ

ਅੰਬ ਦਾ ਦਰਖ਼ਤ ਹੀ ਸੀਤੋਂ ਦੀ ਔਲਾਦ ਸੀ

ਇਹ ਗੱਲ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਉਣੀਆਂ ਮਾਮੀ ਕਹਿ ਹਮੇਸ਼ਾ ਟਾਲ ਛੱਡਦੀ। "ਬੱਸ ਤੁਸੀਂ ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਦੱਸਿਓ ਨਾ ਬਈ ਤੁਸੀਂ ਏਥੇ ਆਉਣੇ ਓ।" ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਘਰੇ ਨਾ ਦੱਸਦੇ। ਸਮਾਂ ਬੀਤਦਾ ਗਿਆ ਮੈਂ ਉਦੋਂ ਬਾਰੂਵੀਂ ਦੇ ਪੇਪਰਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਾਨਕੇ ਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸਾਂ ਤੇ ਇਕ ਦਿਨ ਸਾਡੇ ਘਰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਰੋਜ਼ ਸੀਤੋਂ ਮਾਮੀ ਦੇ ਘਰ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਸਾਨੂੰ ਘਰੋਂ ਖੁਸ਼ ਝਿੜਕਾਂ ਪਈਆਂ ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਨਾ ਜਾਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਤੇ ਉਸ ਦਿਨ ਅਸੀਂ ਸੀਤੋਂ ਮਾਮੀ ਦੇ ਘਰ ਨਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਅਸੀਂ ਅੰਦਰੋਂ-ਅੰਦਰੀਂ ਝੂਰਦੇ ਰਹੇ। ਰਾਤ ਨੂੰ ਮੰਜੇ ਤੇ ਪਿਆ-ਪਿਆ ਵੀ ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿਚ ਇਹ ਸਵਾਲ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਆਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਕਿ ਆਖ਼ਰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਦਿੰਦੇ ਸਾਨੂੰ? ਸੀਤੋਂ ਮਾਮੀ ਤਾਂ ਇੰਨਾ ਮੋਹ ਕਰਦੀ ਐਂ ਸਾਡਾ। ਮੈਂ ਮਨ ਵਿਚ ਠਾਣ ਲਿਆ ਕਿ ਹੁਣ ਤਾਂ ਸੀਤੋਂ ਮਾਮੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛ ਕੇ ਹੀ ਰਹੂੰ ਕਿ ਆਖ਼ਰ ਅਜਿਹਾ ਕੀ ਐ? ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਮਾਮੇ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਖੋਤ ਗਏ। ਮਾਮੇ ਨੇ ਕੰਮ ਮੁਕਾ ਲਿਆ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਘਰ ਚੱਲਣ ਲਈ ਆਵਾਜ਼ ਮਾਰੀ ਪਰ ਅਸੀਂ ਮੋਟਰ 'ਤੇ ਨਹਾਉਣ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਉਥੇ ਹੀ ਰੁਕ ਗਏ ਅਤੇ ਮਾਮਾ ਘਰ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਪਿੱਛੋਂ ਅਸੀਂ ਸੀਤੋਂ ਮਾਮੀ ਦੇ ਘਰ ਚਲੇ ਗਏ। ਮਾਮੀ ਸਾਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹੋਈ। ਉਸਦੇ ਕੁਝ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ, "ਮਾਮੀ ਤੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸ ਬਈ ਤੇਰੇ

ਘਰ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਜਵਾਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਆਉਣ ਦਿੰਦੇ।" ਮਾਮੀ ਨੇ ਟਾਲ-ਮਟੋਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ ਮੈਂ ਖਹਿੜੇ ਪਿਆ ਰਿਹਾ। ਫਿਰ ਮਾਮੀ ਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਇਹਨੇ ਇੱਛ ਨਹੀਂ ਮੰਨਣਾ। ਉਹਨੇ ਭਾਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਕਿਹਾ, "ਮੈਂ ਬਾਝ ਆਂ ਨਾ, ਕੋਈ ਔਲਾਦ ਨਹੀਂ ਨਾ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਤਾਂ ਕਰਕੇ।" ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਉਸਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ 'ਚੋਂ ਅੱਥਰੂ ਵਹਿ ਝੁਰੇ। ਮੈਂ ਵੀ ਉਸਨੂੰ ਰੋਂਦਿਆਂ ਦੇਖ ਕੇ ਸੁੰਨ ਜਿਹਾ ਹੋ ਗਿਆ। "ਮਾਮੀ ਇਹਦੇ 'ਚ ਤੇਰਾ ਕੀ ਕਸੂਰ ਨਾਲੇ ਇਹ ਤੇਰੀ ਓ ਔਲਾਦ ਐ, ਤੂੰ ਇਹਨੂੰ ਵੀ ਤਾਂ ਨਿਆਣਿਆ ਵਾਂਗ ਪਾਲਿਆ।" ਮੈਂ ਅੰਬ ਦੇ ਦਰਖ਼ਤ ਵਲ ਉਂਗਲ ਕਰਕੇ ਕਿਹਾ। ਮਾਮੀ ਨੇ ਹਾਂ 'ਚ ਸਿਰ ਹਿਲਾਇਆ ਤੇ ਅੱਥਰੂ ਪੂੰਝੇ। ਚੱਲ ਤੁਸੀਂ ਹੁਣ ਅੰਬ ਖਾਓ ਤੇ ਛੇਤੀ ਘਰ ਜਾਓ, ਹਨ੍ਹਰਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ। ਮੈਨੂੰ ਮਾਮੀ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਘੁਰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਵਾਲਿਆਂ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਗੁੱਸਾ ਆਇਆ ਪਰ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਾ ਕਿਹਾ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਡਰ ਸੀ ਕਿ ਕਿਤੇ ਜੇ ਦੁਬਾਰਾ ਮਾਂ ਨੇ ਨਾਨਕੇ ਹੀ ਨਾ ਆਉਣ ਦਿੱਤਾ ਫਿਰ ਸੀਤੋਂ ਮਾਮੀ ਦੇ ਘਰ ਕਿਵੇਂ ਜਾਇਆ ਕਰੂੰ? ਇੱਛ ਮੈਂ ਹਰ ਗਰਮੀ ਦੀਆਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਨਾਨਕੇ ਜਾਂਦਾ ਤੇ ਚੋਰੀ-ਚੋਰੀ ਕੁਝ ਕੁ ਦਿਨਾਂ ਮਗਰੋਂ ਸੀਤੋਂ ਮਾਮੀ ਕੋਲ ਵੀ ਜਾ ਆਉਂਦਾ। ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਸਮਾਂ ਬੀਤਦਾ ਗਿਆ ਮਾਮਿਆਂ ਦੇ ਜਵਾਕਾਂ ਦਾ ਤੇ ਮੇਰਾ ਵੀ ਵਿਆਹ ਹੋ ਗਿਆ ਪਰ ਮੈਂ ਜਦੋਂ ਵੀ ਨਾਨਕੇ ਜਾਂਦਾ ਸੀਤੋਂ ਮਾਮੀ ਦੇ ਘਰ ਜ਼ਰੂਰ ਜਾਂਦਾ। ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਬੀਤ ਗਏ ਕੁਝ ਰੁਝੇਵਿਆਂ ਕਰਕੇ ਨਾਨਕੇ ਨਾ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਗਿਆ ਤਾਂ ਸੀਤੋਂ ਮਾਮੀ ਬਹੁਤ ਬਜ਼ੁਰਗ ਹੋ ਚੁਕੀ ਸੀ ਅਤੇ ਆਖ਼ਰੀ ਸਾਹਾਂ 'ਤੇ ਸੀ। ਮੈਂ ਸੀਤੋਂ ਮਾਮੀ ਕੋਲ ਗਿਆ ਤਾਂ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਉਸਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਦੌੜ ਪਈ। ਮੈਂ ਉਸ ਦੇ ਕੋਲ ਜਾ ਕੇ ਬੈਠ

ਗਿਆ। ਬਹੁਤ ਧੀਮੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਆ ਗਿਆ ਪੁੱਤ, ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਇਕ ਗੱਲ ਪੁੱਛਣੀ ਐ.....ਮੇਰੇ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ.....ਇਸ ਅੰਬ ਦੇ ਦਰਖ਼ਤ, ਮੇਰੀ ਔਲਾਦ ਦਾ ਖ਼ਿਆਲ ਰੱਖੇਗਾ ਨਾ....." ਮੈਂ ਮਾਮੀ ਦਾ ਹੱਥ ਕਰਕੇ ਹੋਇਆ ਹੱਥ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਲੈ ਕੇ ਕਿਹਾ, "ਤੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਰਹਿ ਮਾਮੀ।" ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਮਾਮੀ ਜਿਵੇਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਗਈ ਤੇ ਇਕ ਹਲਕੀ ਜਿਹੀ ਮੁਸਕਾਨ ਉਸਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਆ ਗਈ। "ਉਹ ਸੰਦੂਕ ਚੋਂ ਕਾਗਜ਼ ਕੱਢ....." ਮੈਂ ਮਾਮੀ ਦੇ ਕਰੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਗਜ਼ ਲਿਆ ਕੇ ਮਾਮੀ ਵਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। "ਇਹਨੂੰ ਸਮਾਂ ਦੇ ਰੱਖ ਇਹ ਘਰ ਤੇ ਅੰਬ ਦਾ ਦਰਖ਼ਤ ਹੁਣ ਤੇਰੇ ਹਵਾਲੇ ਆ।" ਕਹਿ ਉਹਨੇ ਆਖ਼ਰੀ ਵਾਰੀ ਲੰਮਾ ਸਾਹ ਲਿਆ। ਪੱਚੀ ਸਾਲ ਬੀਤ ਗਏ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਤੇ ਅੱਜ ਵੀ ਇਸ ਅੰਬ ਦੇ ਦਰਖ਼ਤ ਨੂੰ ਫਲ ਲੱਗਦੇ। ਗਰਮੀ ਦੀਆਂ ਛੁੱਟੀਆਂ 'ਚ ਮੇਰੇ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਮਾਮੇ ਦੇ ਜਵਾਕਾਂ ਦੇ ਪੱਤੇ-ਪੱਤੀਆਂ ਨਾਲ ਰਲ ਕੇ ਦੋਹਰੇ-ਦੋਹਰੀਆਂ ਵੀ ਇਹਦੇ ਹੇਠ ਖੇਡਦੇ, ਇਹਦੇ ਫਲ ਖਾਂਦੇ ਤੇ ਆਪਣੇ ਨਿੱਕੇ-ਨਿੱਕੇ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਇਹਦੀ ਦੇਖ-ਭਾਲ ਕਰਦੇ। ਸਮਾਂ ਬੀਤਦਾ ਗਿਆ ਤੇ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਪਿੰਡ ਦੇ ਜਵਾਕ ਵੀ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਸ਼ਾਇਦ ਮੇਰੇ ਇੱਥੇ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਵੀ ਯਕੀਨ ਬੱਝਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਏ। ਬੱਚੇ ਆਉਂਦੇ ਦੇਖ ਮੈਂ ਇਹ ਘਰ ਅੰਗਨਵਾੜੀ ਸੈਂਟਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਹੁਣ ਇੱਥੇ ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਜਵਾਕ ਇਸ ਦੀ ਛਾਵੇਂ ਖੇਡਦੇ-ਪੜ੍ਹਦੇ, ਮਿੱਠੇ-ਮਿੱਠੇ ਅੰਬ ਖਾਂਦੇ ਤੇ ਰੋਣਕ ਲਾਈ ਰੱਖਦੇ। ਨੇ। ਖੋਤ ਆਉਂਦੇ ਜਾਂਦੇ ਰਾਗੀ ਵੀ ਇਸਦੀ ਸੰਘਣੀ ਛਾਂ ਹੇਠ ਬੈਠ ਜਾਂਦੇ ਤੇ ਅੱਥਾਂ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਦੇ ਨ। ਸੀਤੋਂ ਮਾਮੀ ਦੇ ਮੋਹ ਦਾ ਨਿੱਘ ਮੈਨੂੰ ਅੱਜ ਵੀ ਇਸ ਅੰਬ ਦੇ ਦਰਖ਼ਤ 'ਚੋਂ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ।

ਹੋਰ ਮੈਨੂੰ ਕੁੱਝ ਵੀ ਯਾਦ ਨਹੀਂ, ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਤੋਂ ਕਿ ਗੱਡੀ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਚੱਲ ਪਈ ਸੀ। ਮੈਂ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਕੋਲ ਖੜ੍ਹਾ ਸਾਂ। ਬੜੀ ਹੀ ਮਨਮੋਹਕ ਹਵਾ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਦੂਰ-ਦੂਰ ਤੱਕ ਹਨੇਰਾ ਛਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਦੂਰ ਚਮਕਣ ਵਾਲੇ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਬਲਬ ਹਨੇਰੇ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਜੁਗਨੂੰਆਂ ਦੇ ਚਮਕਣ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਕਰਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਹੇਠਾਂ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਪਟੜੀਆਂ ਵਿਛੀਆਂ ਸਨ। ਗੱਡੀ ਦੇ ਪਹਿਠੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਦੌੜ ਰਹੇ ਸਨ। ਮਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਦੋਂ ਮੈਂ ਕੋਈ ਖਾਸ ਗੱਲ ਸੋਚ ਰਿਹਾ ਸਾਂ- ਸ਼ਾਇਦ ਕੁੱਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੋਚ ਰਿਹਾ ਸਾਂ। ਫੇਰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਹੋਇਆ? ਮਨ ਵਿੱਚ ਕੁੱਝ ਖਸਤੀ ਜਿਹੀ ਭਰਨ ਲੱਗੀ, ਜਿਵੇਂ ਨੀਂਦ ਆ ਰਹੀ ਹੋਵੇ। ਫਿਰ ਬਟਕਾ ਜਿਹਾ ਵੱਜਿਆ। ਦਰਵਾਜ਼ੇ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਲੋਹੇ ਦੇ ਹੈਂਡਲ ਤੋਂ ਮੇਰੇ ਸੱਜੇ ਹੱਥ ਦਾ ਸੰਪਰਕ ਟੁੱਟ ਗਿਆ। ਦਿਲ ਇੱਕ ਵਾਰ ਡਿਊਨਕ ਡਰ ਨਾਲ ਧੜਕਿਆ... ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈਆਂ... ਪੈਰ ਕੱਢ ਉੱਠੇ... ਹੋਰ ਮੈਨੂੰ ਕੁੱਝ ਯਾਦ ਨਹੀਂ। ਹੁਣ ਮੈਂ ਖੁਦ ਨੂੰ ਚਾਰੇ ਪਾਸਿਓਂ ਸਕੇ-ਸਬੰਧੀਆਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਿਠਿਆ ਵੇਖਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਪਲੰਘ 'ਤੇ ਲੈਟਿਆ ਹੋਇਆ ਹਾਂ। ਮੇਰਾ ਸਰੀਰ ਛਾਤੀ ਤੱਕ ਸਫ਼ੈਦ ਚਾਦਰ ਨਾਲ ਢਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਕੌਣ ਹੈ ਜੋ ਮੇਰੀ ਨਬੜ ਵੇਖ ਰਿਹਾ ਹੈ? ...ਹੋ, ਇਹ ਡਾਕਟਰ ਹੈ। ਮੈਂ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਹਾਂ। ਪਰ ਮੈਂ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂ ਹਾਂ? ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਮੈਨੂੰ ਉਹ ਕਾਲੀ ਰਾਤ ਯਾਦ ਆ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਗੱਡੀ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਸਾਂ ਅਤੇ ਗੱਡੀ ਖੜਕਣ ਕਰਦੀ ਦੌੜੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਫੇਰ ਮੇਰਾ ਹੱਥ ਹਿੱਲਿਆ ਸੀ, ਮੇਰੇ ਪੈਰ ਡਗਮਗਏ ਸਨ, ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਜਿਹੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਸ਼ਾਇਦ ਮੈਂ ਚਲਦੀ ਗੱਡੀ 'ਚੋਂ ਡਿੱਗ ਪਿਆ ਸਾਂ, ਉਸੇ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਹਾਂ। ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਮੇਰੀ ਮੰਮੀ ਸੁਟਦਾ 'ਤੇ ਬੈਠੀ ਮੇਰੇ ਮੱਥੇ 'ਤੇ ਹੱਥ ਫੇਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਹਦੇ ਮੂੰਹ ਇਉਂ ਕੁਮਲਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਦਿਨਾਂ

ਦੁੱਖ ਅਤੇ ਦਰਦ ਦਾ ਹਿੰਮਤ ਨਾਲ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਹੀ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਹੈ

ਤੋਂ ਸੁੱਤੀ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਸਾਹਮਣੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਖੜ੍ਹੇ ਡਾਕਟਰ ਨਾਲ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਕੁੱਝ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਬੈਠਾ ਜਗਦੀਪ ਟਿਕਟਿਕੀ ਲਾ ਕੇ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਵੇਖ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਡੁੱਟੀਆਂ ਭੇਟਾਂ ਸਹਿਮੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਾਹਮਣੇ ਬੜੀਆਂ ਹਨ। ਮੈਂ ਸੋਚਿਆ, ਆਖ਼ਰ ਮੈਨੂੰ ਕੀ ਹੋਇਆ ਹੈ? ਚਲਦੀ ਰੇਲਗੱਡੀ 'ਚੋਂ ਡਿੱਗ ਕੇ ਮੈਂ ਬਚ ਗਿਆ ਹਾਂ। ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਲੱਖ-ਲੱਖ ਸ਼ੁਕਰ ਹੈ। ਫਿਰ ਮਾਂ ਕਿਉਂ ਰੋ ਰਹੀ ਹੈ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਕਿਉਂ ਮੁੜਾਏ ਹੋਏ ਹਨ? ਮੇਰੇ ਸੱਜੇ ਮੱਥੇ 'ਤੇ ਪੱਟੀ ਕਿਉਂ ਬੰਨ੍ਹੀ ਹੋਈ ਹੈ? ਨਰਸ ਆਈ। ਮੇਰਾ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਸਿਰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਦਵਾਈ ਪਿਆ ਗਈ। ਪਰ ਇੰਨਾ ਕੁ ਹਿੱਲਣ-ਜੁੱਲਣ ਨਾਲ ਹੀ ਮੇਰਾ ਸਾਰਾ ਜਿਸਮ ਦਰਦ ਨਾਲ ਕਰਾਹ ਉੱਠਿਆ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ ਹੀ ਡਾਕਟਰ ਮੇਰੇ ਸਿਰਹਾਣੇ ਆ ਬੈਠਾ। ਪਿਤਾ ਜੀ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਦੁੱਧ ਪਿਆ ਕੇ ਕੋਲ ਬਹਿ ਗਏ। ਡਾਕਟਰ ਬੋਲਿਆ, "ਨਰਿੰਦਰ, ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਪਿੱਛੋਂ ਤੂੰ ਬਚ ਗਿਆ ਹੈ।" ਮੈਂ ਕਿਹਾ, "ਹਾਂ ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ, ਬਚ ਤਾਂ ਗਿਆ ਹੈ।" ਪਿਤਾ ਜੀ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ, "ਨਰਿੰਦਰ, ਤੈਨੂੰ ਕੁੱਝ ਯਾਦ ਹੈ ਕਿ ਤੂੰ ਕਿਵੇਂ ਡਿੱਗ ਪਿਆ।" ਮੈਂ ਕਿਹਾ, "ਪਿਤਾ ਜੀ, ਮੈਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇੰਨਾ ਯਾਦ ਹੈ ਕਿ ਗੱਡੀ ਜਦੋਂ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਚੱਲੀ ਸੀ, ਮੈਂ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਕੋਲ ਖੜ੍ਹਾ ਸਾਂ।" ਫਿਰ ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਬੋਲੇ, "ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਸ਼ਿਸ਼ਟੀ ਵਚਿੱਤਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵਿਲੱਖਣਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਭਰੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਜੇ ਸਾਰੇ ਆਦਮੀ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਹੋਣ, ਸਾਰੇ ਆਦਮੀ ਨਾਲ ਭਰੇ ਹੋਣ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਦੁੱਖ

ਅਤੇ ਦਰਦ ਦਾ ਹਿੰਮਤ ਨਾਲ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਹੀ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਹੈ, ਕਿਉਂ ਨਰਿੰਦਰ?" ਮੈਂ ਸਮਝ ਗਿਆ ਕਿ ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਮੈਨੂੰ ਧੀਰਜ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਂ ਮਿਲਾਈ। ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਇੱਕ ਮੋਗਜ਼ੀਨ ਦੇ ਪੰਨੇ ਪਲਟਦੇ ਹੋਏ ਪਿਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਕਹਿ ਰਹੇ ਸਨ, "ਵਿਗਿਆਨ ਨੇ ਕਿੰਨੀ ਤਰੱਕੀ ਕਰ ਲਈ ਹੈ। ਉਹ ਦਿਨ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਜਦੋਂ ਡਾਕਟਰੀ ਵਿਗਿਆਨ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਨਾ ਕੋਈ ਅੰਨ੍ਹਾ ਰਹਿਣ ਦੇਵੇਗਾ, ਨਾ ਲੁਲੂ-ਲੰਗੜਾ।" ਫਿਰ ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਮੂੰਹ ਕਰਕੇ ਬੋਲ

ਯੋਗ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਮਿਲੇਗਾ ਹੁਲਾਰਾ, ਤੀਜੀ ਤੋਂ 9ਵੀਂ ਜਮਾਤ ਤੱਕ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਸ਼ਾਮਲ

ਮੋਰਨੀ ਵਿੱਚ ਬਣੇਗਾ ਕੁਦਰਤੀ ਇਲਾਜ ਅਤੇ ਯੋਗ ਦਾ ਰਾਜ ਪੱਧਰੀ ਸੰਸਥਾਨ

ਪੰਚਕੂਲਾ 22 ਜੂਨ (ਪ.ਪ.): ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਨਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਨੇ ਅੱਜ 12ਵੇਂ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਯੋਗ ਦਿਵਸ, 2026 ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪੰਚਕੂਲਾ ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਰਾਜ

ਪੱਧਰੀ ਯੋਗ ਦਿਵਸ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿੱਚ ਯੋਗ ਨੂੰ ਜਨ-ਅੰਦੋਲਨ ਵਜੋਂ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਹਤਮੰਦ ਅਤੇ ਸੰਤੁਲਿਤ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਐਲਾਨ ਕੀਤੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਗਾਮੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਤੀਜੀ ਜਮਾਤ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 9ਵੀਂ ਜਮਾਤ ਤੱਕ ਸਾਰੀਆਂ ਜਮਾਤਾਂ ਦੇ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਯੋਗ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਰੀਰਕ, ਮਾਨਸਿਕ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਮਿਲੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੂਬੇ ਦੇ

ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸੋਧਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੋਰਨੀ ਵਿੱਚ ਕੁਦਰਤੀ ਇਲਾਜ ਅਤੇ ਯੋਗ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਾਜ ਪੱਧਰੀ ਸੰਸਥਾਨ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਿੱਥੇ ਕੁਦਰਤੀ ਇਲਾਜ ਅਤੇ ਯੋਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਪੱਧਰ ਦੇ ਕੋਰਸ ਚਲਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਨਾਲ ਹੀ ਸੂਬੇ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਪੰਜ "ਸੈਂਟਰ ਆਫ ਐਕਸੀਲੈਂਸ" ਵਿੱਚ ਯੋਗ ਨੂੰ ਵੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਯੋਗ ਸਿੱਖਿਆ, ਸਿਖਲਾਈ, ਖੋਜ ਅਤੇ ਨਵੀਨਤਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਮਿਲੇਗਾ।

ਯਮੁਨਾਨਗਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਯੋਗਮਈ ਹੋਇਆ, ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸਮੂਹਿਕ ਯੋਗ ਅਭਿਆਸ

ਜਗਾਧਰੀ, ਰਾਦੌਰ, ਸਦੌਰਾ, ਵਿਆਸਪੁਰ ਅਤੇ ਛਫੜੋਲੀ ਸਮੇਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਭਰ ਵਿੱਚ ਧੂਮਧਾਮ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ 12ਵਾਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੋਗ ਦਿਵਸ

ਜਗਾਧਰੀ / ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਜਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਵਧ ਰਹੇ ਤਣਾਅ ਅਤੇ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਯੋਗ ਸਭ ਤੋਂ ਕਾਰਗਰ ਉਪਾਅ ਹੈ। ਇਹ ਯੋਗ ਯੋਗ, ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਅਤੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸਰੀਰ ਤੇਂਦਰੁਸਤ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਮਨ ਵੀ ਸ਼ਾਂਤ ਅਤੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਯੋਗ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਣ ਲੈਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਵਿਧਾਇਕ ਘਨਸ਼ਿਆਮ ਦਾਸ ਅਰੋੜਾ, ਰਾਦੌਰ ਦੇ ਐਸਡੀਐਮ ਨਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਤਵੰਤਿਆਂ ਨੇ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਵਿੱਚ ਪੌਦੇ ਪੌਦੇ ਵੀ ਕੀਤੇ। ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਰੂਪਦਰ ਸਿੰਘ ਮੱਲੀ ਨੇ ਵਿਧਾਇਕ ਦਾ ਸ਼ਾਲ ਅਤੇ ਯਾਦਗਾਰੀ ਚਿੰਨ੍ਹ ਭੇਟ ਕਰਕੇ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ। ਸਦੌਰਾ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਬਲਾਕ ਪੱਧਰੀ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਸਾਬਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯੋਗ ਭਾਰਤ ਦੀ ਅਨਮੋਲ ਵਿਰਾਸਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅੱਜ ਪੂਰੀ ਸਰੀਰਕ ਕਸਰਤ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸਰੀਰ, ਮਨ ਅਤੇ ਆਤਮਾ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਤੁਲਨ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਮਾਧਿਅਮ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਦੀ ਭੱਜ-ਦੌੜ ਭਰੀ

ਗਰਮੀ ਵਿੱਚ ਰਾਹਗੀਰਾਂ ਲਈ ਰਾਹਤ, ਬੈਂਕ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਠੰਡੇ, ਮਿੱਠੇ ਜਲ ਦਾ ਸਟਾਲ ਲਗਾਇਆ

ਕਰਨਾਲ, 22 ਜੂਨ (ਪ.ਪ.): ਵਧਦੀ ਗਰਮੀ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਪੁੱਧ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ, ਪਾਣੀਪਤ ਅਰਬਨ ਕੋ-ਆਪਰੇਟਿਵ ਬੈਂਕ ਲਿਮਿਟਿਡ ਦੀ ਹਾਂਸੀ ਰੋਡ ਸ਼ਾਖਾ ਅਤੇ ਮੰਗਲਾ ਟਰੇਡਰਜ਼, ਕਰਨਾਲ ਨੇ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਖਾ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਵਿੱਚ ਰਾਹਗੀਰਾਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਠੰਡੇ, ਮਿੱਠੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਸਟਾਲ ਲਗਾਇਆ। ਸ਼ਾਖਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਸਰੋਤ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਬੈਂਕ ਸਟਾਫ਼ ਨੇ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰੀ ਮੁੱਖ ਸਮਾਗਮ ਜਗਾਧਰੀ ਦੀ ਅਨਾਜ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ, ਜਿੱਥੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਰੇਖਾ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕਰਦਿਆਂ ਦੀਪ ਪ੍ਰਜਵਲਿਤ ਕਰਕੇ ਸਮਾਗਮ ਦਾ ਸ਼ੁਰੂ ਆਰੰਭ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ 2,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਯੋਗ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੇ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਯੋਗ ਆਸਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਰਕੇ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਸਦਕਾ ਯੋਗ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰੀ ਮਾਨਤਾ ਮਿਲੀ ਹੈ: ਜੋਤੀ ਸੈਣੀ

12ਵੇਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੋਗ ਦਿਵਸ 'ਤੇ ਰਾਜੌਡ ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਬਲਾਕ ਪੱਧਰੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਭਾਜਪਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੋਤੀ ਸੈਣੀ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ

ਰਾਜੌਡ, 22 ਜੂਨ (ਪ.ਪ.): ਭਾਜਪਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੋਤੀ ਸੈਣੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਪੂਰਾ ਵਿਸ਼ਵ ਯੋਗ ਦਾ ਜਨਮ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਜੋ ਕਿ ਹਰ ਭਾਰਤੀ ਲਈ ਮਾਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੇ ਨਿਰੰਤਰ ਯਤਨਾਂ ਸਦਕਾ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਯੋਗ ਪਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰੀ ਮਾਨਤਾ ਮਿਲੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਜ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਯੋਗ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਯੋਗ ਨੇ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਪਛਾਣ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੋਤੀ ਸੈਣੀ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ 12ਵੇਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੋਗ ਦਿਵਸ ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ

ਕਰਨਾਲ, 22 ਜੂਨ (ਪ.ਪ.): ਵਧਦੀ ਗਰਮੀ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਪੁੱਧ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ, ਪਾਣੀਪਤ ਅਰਬਨ ਕੋ-ਆਪਰੇਟਿਵ ਬੈਂਕ ਲਿਮਿਟਿਡ ਦੀ ਹਾਂਸੀ ਰੋਡ ਸ਼ਾਖਾ ਅਤੇ ਮੰਗਲਾ ਟਰੇਡਰਜ਼, ਕਰਨਾਲ ਨੇ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਖਾ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਵਿੱਚ ਰਾਹਗੀਰਾਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਠੰਡੇ, ਮਿੱਠੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਸਟਾਲ ਲਗਾਇਆ। ਸ਼ਾਖਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਸਰੋਤ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਬੈਂਕ ਸਟਾਫ਼ ਨੇ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ

ਗੱਦੀ ਵੈਲਫੇਅਰ ਸੋਸਾਇਟੀ ਕਾਲਕਾ ਨੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੋਗ ਦਿਵਸ 'ਤੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਜੀਵਨ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ

ਕਾਲਕਾ, 22 ਜੂਨ (ਪ.ਪ.): ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੋਗ ਦਿਵਸ ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ, ਗੱਦੀ ਵੈਲਫੇਅਰ ਸੋਸਾਇਟੀ, ਕਾਲਕਾ ਨੇ ਇੱਕ ਯੋਗ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਯੋਗ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਹਤਮੰਦ ਅਤੇ ਸੰਤੁਲਿਤ ਜੀਵਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ, ਮੈਂਬਰਾਂ, ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਯੋਗ ਆਸਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕੀਤਾ। ਯੋਗਾ ਇਸਟ੍ਰਕਟਰਾਂ ਨੇ ਗਾਜ਼ਰੀਨ ਨੂੰ ਯੋਗ ਦੇ ਸਰੀਰਕ, ਮਾਨਸਿਕ ਅਤੇ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਲਾਭਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਕੇਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯੋਗ ਭਾਰਤੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਇੱਕ ਅਨਮੋਲ ਵਿਰਾਸਤ ਹੈ, ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਹਤਮੰਦ, ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ? ਅਤੇ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਤੁਲਿਤ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਯੋਗ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੀ ਰੁਟੀਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਡਾ. ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਦੀ ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿੱਚ, ਯੋਗਾ ਤਣਾਅ ਮੁਕਤ ਅਤੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਜੀਵਨ ਜਿਉਣ ਦਾ

ਡੀਏਵੀ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ ਨੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੋਗ ਦਿਵਸ 'ਤੇ ਯੋਗ ਦਾ ਆਯੋਜਨ

ਕਰਨਾਲ, 22 ਜੂਨ (ਪ.ਪ.): ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੋਗ ਦਿਵਸ ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ, ਡੀਏਵੀ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ, ਸੈਕਟਰ 13 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਯੋਗ ਸੈਸ਼ਨ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ, ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਅਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਯੋਗ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਿਹਤਮੰਦ ਜੀਵਨ ਦੀ ਨੀਂਹ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਣ ਲਿਆ। ਯੋਗਾ ਇਸਟ੍ਰਕਟਰ ਹਸਨ ਅਲੀ, ਆਯੂਸ਼

ਯਮੁਨਾਨਗਰ / ਜਗਾਧਰੀ, 22 ਜੂਨ (ਪ.ਪ.): ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੋਗ ਦਿਵਸ ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਉਰਜਾ, ਖੁਸ਼ੀ ਅਤੇ ਆਤਮ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਤਣਾਅ ਅਤੇ ਚਿੰਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਾਰਮੋਨਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਨੀਂਦ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਡਿਪਰੈਸ਼ਨ ਵਰਗੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਰਾਹਤ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਡਾ. ਅਗਰਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯੋਗ ਬਲੈਂਡ ਪ੍ਰੈਜ਼ਰ, ਸ਼ੁਗਰ ਅਤੇ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਹਾਇਕ ਹੈ। ਕਈ ਵਿਗਿਆਨਕ ਅਧਿਐਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮਿਤ ਯੋਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਤਣਾਅ ਘੱਟ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਵੱਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯੋਗ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਤੰਦਰੁਸਤ ਅਤੇ ਮਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਸੰਪੂਰਨ ਜੀਵਨ-ਅਭਿਆਸ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਜਰਨਲ ਆਫ਼ ਯੋਗ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਇੱਕ ਅਧਿਐਨ ਅਨੁਸਾਰ, ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਿਤ ਯੋਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਯਾਦਦਾਸ਼ਤ ਬਿਹਤਰ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

ਯਮੁਨਾਨਗਰ / ਜਗਾਧਰੀ, 22 ਜੂਨ (ਪ.ਪ.): ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੋਗ ਦਿਵਸ ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਉਰਜਾ, ਖੁਸ਼ੀ ਅਤੇ ਆਤਮ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਤਣਾਅ ਅਤੇ ਚਿੰਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਾਰਮੋਨਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਨੀਂਦ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਡਿਪਰੈਸ਼ਨ ਵਰਗੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਰਾਹਤ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਡਾ. ਅਗਰਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯੋਗ ਬਲੈਂਡ ਪ੍ਰੈਜ਼ਰ, ਸ਼ੁਗਰ ਅਤੇ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਹਾਇਕ ਹੈ। ਕਈ ਵਿਗਿਆਨਕ ਅਧਿਐਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮਿਤ ਯੋਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਤਣਾਅ ਘੱਟ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਵੱਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯੋਗ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਤੰਦਰੁਸਤ ਅਤੇ ਮਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਸੰਪੂਰਨ ਜੀਵਨ-ਅਭਿਆਸ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਜਰਨਲ ਆਫ਼ ਯੋਗ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਇੱਕ ਅਧਿਐਨ ਅਨੁਸਾਰ, ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਿਤ ਯੋਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਯਾਦਦਾਸ਼ਤ ਬਿਹਤਰ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸਾਧਨ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਿਯਮਿਤ ਯੋਗ ਅਭਿਆਸ ਕਈ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਸਲਾਹਕਾਰ ਗਗਨ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯੋਗ ਸਿਰਫ਼ ਕਸਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯੋਗਾ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ।

ਯੋਗਾ ਭਾਰਤੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਇੱਕ ਅਨਮੋਲ ਵਿਰਾਸਤ ਹੈ: ਡਾ. ਘੁੰਮਣ

ਸ਼ਾਹਬਾਦ ਮਾਰਕੇਡਾ, 22 ਜੂਨ (ਪ.ਪ.): ਸਤਲੁਜ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਡਾ. ਆਰ. ਐਸ. ਘੁੰਮਣ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਕੂਲ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੇ ਆਗਿਆ ਕੰਨਿਆ ਮਹਾਵਿਦਿਆਲਿਆ ਵਿਖੇ ਆਯੋਜਿਤ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੋਗ ਦਿਵਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਡਾ. ਘੁੰਮਣ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯੋਗਾ ਭਾਰਤੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਇੱਕ ਅਨਮੋਲ ਵਿਰਾਸਤ ਹੈ, ਜੋ ਸਰੀਰ, ਮਨ ਅਤੇ ਆਤਮਾ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਤੁਲਨ ਸਥਾਪਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਨਿਯਮਿਤ ਯੋਗ ਅਭਿਆਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਹਤਮੰਦ, ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ? ਅਤੇ ਤਣਾਅ ਮੁਕਤ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੀ ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿੱਚ ਯੋਗਾ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਵਧ ਗਈ ਹੈ। ਯੋਗਾ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਂਦਾ ਹੈ ਬਲਕਿ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸੋਚ, ਇਕਾਗਰਤਾ ਅਤੇ ਆਤਮ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਵੀ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਯੋਗ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜੀਵਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

12ਵੇਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੋਗ ਦਿਵਸ 'ਤੇ, ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ 'ਚ ਸਵਾਮੀ ਰਾਮਦੇਵ ਨੇ ਯੋਗ ਨਾਲ ਭਰੇ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਯੋਗ ਨਾਲ ਭਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਦਿੱਤਾ ਸੱਦਾ

ਵਿਜੇਵਾੜਾ, 22 ਜੂਨ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ) : ਯੋਗ ਅੱਜ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਯੋਗ ਰਿਸ਼ੀ ਸਵਾਮੀ ਰਾਮਦੇਵ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਅਟੱਲ ਯਤਨਾਂ ਅਤੇ ਅਣਥੱਕ ਯਤਨਾਂ ਸਦਕਾ ਯੋਗਾ ਹੈ। 21 ਜੂਨ ਨੂੰ, ਲਗਭਗ 200 ਦੇਸ਼ ਇਕੱਠੇ ਯੋਗ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਯੋਗ ਦੀ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਾਲ ਦੇ 12ਵੇਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੋਗ ਦਿਵਸ ਦੇ ਮੌਕੇ @ਤੇ, ਪਰਮ ਪਾਵਨ ਸਵਾਮੀ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਨਦੀ ਖੇਤਰ, ਅਮਰਾਵਤੀ (ਵਿਜੇਵਾੜਾ), ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਯੋਗ-ਮੁਖੀ ਰਾਸ਼ਟਰ ਅਤੇ ਯੋਗ-ਮੁਖੀ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ੀ ਯੋਗਪੀਠ ਅਤੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਸਹਿਯੋਗ ਹੇਠ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਆਚਾਰੀਆ ਬਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਇਸ ਸਾਲ ਦੇ ਯੋਗ ਦਿਵਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸੀ ਸਿਹਤਮੰਦ ਉਮਰ ਲਈ ਯੋਗ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸਵੇਰੇ 5 ਵਜੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਪਰ ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਯੋਗ ਪ੍ਰੋਟੋਕੋਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਵਾਮੀ ਰਾਮਦੇਵ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ, ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਐਨ.

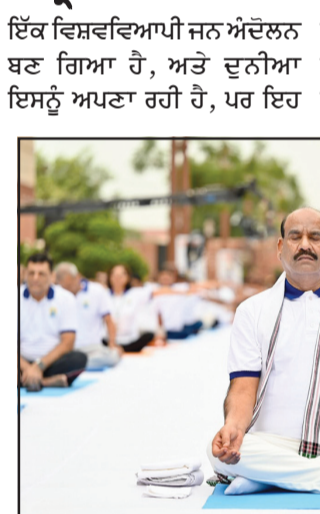
ਚੰਦਰਬਾਬੂ ਨਾਇਡੂ ਅਤੇ ਆਚਾਰੀਆ ਬਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ 45 ਮਿੰਟ ਦੀ ਯੋਗ ਰੁਟੀਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਗਭਗ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਯੋਗ ਅਭਿਆਸੀਆਂ ਲਈ ਯੋਗ ਅਭਿਆਸ ਕਰਵਾਇਆ। ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ, ਗਰਦਨ, ਮੋੜੇ, ਕਮਰ ਅਤੇ ਗੋਡਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਰਕਤਾਂ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖੜ੍ਹੇ ਆਸਣ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤਾਡਾਸਨ, ਵਿਕਸ਼ਾਸਨ, ਪਦਮਸਤਾਸਨ, ਅਰਧ ਚੱਕਰਾਸਨ ਅਤੇ ਤ੍ਰਿਕੋਣਾਸਨ, ਬੈਠਣ ਵਾਲੇ ਆਸਣ ਜਿਵੇਂ ਚੰਦਰਾਸਨ, ਵਜਰਾਸਨ, ਅਰਧ ਉਸ਼ਟਰਾਸਨ, ਸ਼ਸ਼ਾਕਾਸਨ ਅਤੇ ਪੇਟ ਦੇ ਉੱਪਰ ਮਾਨਕਾਸਨ, ਮਾਨਕਾਸਨ। ਮਕਰਾਸਨ, ਭੁਜੰਗਾਸਨ ਅਤੇ ਸ਼ਲਥਾਸਨ, ਪਿਛਲਾ ਆਸਣ ਜਿਵੇਂ ਸੇਤੁਬੰਧਾਸਨ, ਉਤਨਪਦਾਸਨ,

ਉਹ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਰਾਜ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਹਨ, ਸਗੋਂ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਸਰੋਤ ਹਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਯੋਗ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ, "ਯੋਗ ਕਰੋ, ਸਿਹਤਮੰਦ ਰਹੋ। ਇਹ ਯੋਗ ਦਾ ਮੰਤਰ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ @ਤੇ, ਸਵਾਮੀ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯੋਗ ਸਾਡੇ ਪੁਜਨੀਕ ਰਿਸ਼ੀ-ਮੁਨੀਆਂ ਦਾ ਪੂਰੇ ਵਿਸ਼ਵ ਲਈ ਯੋਗਦਾਨ, ਵਿਰਾਸਤ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨ ਹੈ। ਯੋਗ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਵੈ-ਇਲਾਜ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ। ਯੋਗ ਯੋਗੀਆਂ ਲਈ ਅਭਿਆਸ ਦਾ ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ ਹੈ, ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਇਲਾਜ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ, ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਐਨ. ਚੰਦਰਬਾਬੂ ਨਾਇਡੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਿਸ਼ਨ ਯੋਗ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਹਰ ਘਰ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਹੈ, ਇਸਨੂੰ ਇੱਕ ਜਨ ਅੰਦੋਲਨ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਵਾਮੀ ਰਾਮਦੇਵ ਨੇ ਯੋਗ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ @ਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਉਹ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਭਾਰਤ ਲਈ ਸਗੋਂ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਲਈ ਇੱਕ ਯੋਗ ਗੁਰੂ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੀ ਨਾਇਡੂ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਮੈਂ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਅਤੇ ਪੁਜਯ ਸਵਾਮੀ ਜੀ ਪਿਛਲੇ 30 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਯੋਗ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਹੁਣ, ਸਾਨੂੰ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਅਤੇ ਅਧਿਆਤਮਿਕਤਾ ਨੂੰ ਜੋੜਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਉਦੇਸ਼ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਹੱਥ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਅਤੇ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਹੱਥ ਵੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਅਗਵਾਈ ਹੈ ਜੋ ਸਿਰਫ਼ ਭਾਰਤ ਹੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ, ਆਚਾਰੀਆ ਬਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਜੇਵਾੜਾ ਇੱਕ ਪਵਿੱਤਰ ਸਥਾਨ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੋਗ ਦਿਵਸ ਦੀ ਸਵੇਰ, ਪੁਜਨੀਯ ਸਵਾਮੀ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਅਤੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਸ਼੍ਰੀ ਚੰਦਰਬਾਬੂ ਨਾਇਡੂ, ਯੋਗ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ; ਯੋਗ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਆਚਾਰੀਆ ਬਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀ ਗਈ ਕਿਤਾਬ 'ਯੋਗਾਰਿਸ਼ੀਯੋਗਾਨਿਘੰਤੂ' ਵੀ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਆਚਾਰੀਆ ਜੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਯੋਗਾਰਿਸ਼ੀਯੋਗਾਨਿਘੰਤੂ ਵਿੱਚ 3,753 ਯੋਗ ਆਸਣ, 55 ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ, 721 ਬੰਧਮੁਦਰਾਵਾਂ, 120 ਧਿਆਨ ਤਕਨੀਕਾਂ, 150 ਸੁੱਧੀਕਰਨ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਅਤੇ 400 ਯੋਗ ਅਭਿਆਸਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ, 5,199 ਯੋਗ ਅਭਿਆਸਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਚਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਇਹ ਯੋਗ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ @ਤੇ, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਸਾਰੇ ਸਾਥਕਾਂ ਨੂੰ ਯੋਗ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਣ ਲਿਆ ਅਤੇ ਯੋਗੀਆਂ ਨੂੰ ਯੋਗੀਆਂ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰੇਰਾ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਸਵਦੇਸ਼ੀਵਰਤੀਆਂ, ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ।

ਯੋਗ ਸਿਰਫ਼ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਾਫਟ ਪਾਵਰ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਪ੍ਰਤੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ: ਲੋਕ ਸਭਾ ਸਪੀਕਰ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 22 ਜੂਨ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ) : ਲੋਕ ਸਭਾ ਸਪੀਕਰ ਸ਼੍ਰੀ ਓਮ ਬਿਰਲਾ ਨੇ ਅੱਜ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੋਗ ਦਿਵਸ ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਸੰਸਦ ਭਵਨ ਕੰਪਲੈਕਸ ਵਿੱਚ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਯੋਗ ਅਭਿਆਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ @ਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁਭਕਾਮਨਾਵਾਂ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਦਿਨ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਦੀਵੀ ਸੱਭਿਆਤਾ ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਸਿਹਤ, ਸੰਤੁਲਨ ਅਤੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦਾ ਰਸਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, "ਯੋਗ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਸਹੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਮਤਭੇਦ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹਨ, ਪਰ ਯੋਗ ਸਮਕਾਲੀ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਯੋਗ ਦੀ ਸਾਰਥਕਤਾ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਾਰੂ ਯੋਗ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਿਸ਼ੀ-ਮੁਨੀ ਅਤੇ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕਾਂ ਨੇ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਯੋਗ ਪਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਜੀਵਨ ਦੇ ਇੱਕ ਢੰਗ ਵਜੋਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਰੀਰਕ ਸਿਹਤ, ਮਾਨਸਿਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਚੇਤਨਾ ਦਾ ਜਾਗਰਣ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਯੋਗ

ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਜਨ ਅੰਦੋਲਨ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਦੁਨੀਆ ਇਸਨੂੰ ਅਪਣਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਯੋਗ ਇੱਕ ਪਹੁੰਚਯੋਗ, ਵਿਗਿਆਨਕ ਅਤੇ ਸਮਾਵੇਸ਼ੀ ਹੱਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੀ ਡਿਜੀਟਲ ਸੰਪਤੀ ਹਨ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ 1.4 ਅਰਬ ਨਾਗਰਿਕ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਕੁਝ ਮਿੰਟ ਯੋਗ ਲਈ ਸਮਰਪਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਜਨਤਕ ਸਿਹਤ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯੋਗ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਰ ਕੋਨੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਨਤਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਸਮਾਜ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਯੋਗ ਅਪਣਾਉਣ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਅਸੀਂ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹਾਂ, ਯੋਗ ਨੂੰ ਵੀ ਹਰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਬਿਰਲਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯੋਗ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਸ਼ਖਸੀਅਤ, ਚਰਿੱਤਰ ਅਤੇ ਚੇਤਨਾ ਨੂੰ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਹੈ। ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਯੋਗ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਵਧੇਰੇ ਸੰਤੁਲਿਤ ਅਤੇ ਬਿਹਤਰ ਵੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੀ ਸਿਹਤ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿਹਤਮੰਦ ਨਾਗਰਿਕ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਾਨਸਿਕ ਤਣਾਅ ਹੈ;

ਯੋਗ ਇੱਕ ਪਹੁੰਚਯੋਗ, ਵਿਗਿਆਨਕ ਅਤੇ ਸਮਾਵੇਸ਼ੀ ਹੱਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੀ ਡਿਜੀਟਲ ਸੰਪਤੀ ਹਨ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ 1.4 ਅਰਬ ਨਾਗਰਿਕ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਕੁਝ ਮਿੰਟ ਯੋਗ ਲਈ ਸਮਰਪਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਜਨਤਕ ਸਿਹਤ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯੋਗ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਰ ਕੋਨੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਨਤਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਸਮਾਜ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਯੋਗ ਅਪਣਾਉਣ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਅਸੀਂ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹਾਂ, ਯੋਗ ਨੂੰ ਵੀ ਹਰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਬਿਰਲਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯੋਗ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਸ਼ਖਸੀਅਤ, ਚਰਿੱਤਰ ਅਤੇ ਚੇਤਨਾ ਨੂੰ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਹੈ। ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਯੋਗ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਵਧੇਰੇ ਸੰਤੁਲਿਤ ਅਤੇ ਬਿਹਤਰ ਵੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੀ ਸਿਹਤ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿਹਤਮੰਦ ਨਾਗਰਿਕ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਾਨਸਿਕ ਤਣਾਅ ਹੈ;

ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਸਕੂਲਿ ਟਾਈਮ ਅਤੇ ਤਣਾਅ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਯੋਗ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਬਿਰਲਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯੋਗ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਸ਼ਖਸੀਅਤ, ਚਰਿੱਤਰ ਅਤੇ ਚੇਤਨਾ ਨੂੰ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਹੈ। ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਯੋਗ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਵਧੇਰੇ ਸੰਤੁਲਿਤ ਅਤੇ ਬਿਹਤਰ ਵੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੀ ਸਿਹਤ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿਹਤਮੰਦ ਨਾਗਰਿਕ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਾਨਸਿਕ ਤਣਾਅ ਹੈ;

ਦਿੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ (ਡੀ.ਡੀ.ਏ.) ਵੱਲੋਂ 12ਵੇਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੋਗ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਸਮਾਗਮ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 22 ਜੂਨ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ) : ਦਿੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ (ਡੀ.ਡੀ.ਏ.) ਦੇ ਸੰਚਾਰ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਮਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਅੱਜ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ 12ਵਾਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੋਗ ਦਿਵਸ ਬੇਹੱਦ ਉਤਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਵਧ-ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਮਾਨਯੋਗ ਲੈਵਟੀਨੈਂਟ ਗਵਰਨਰ ਸਰਦਾਰ ਤਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੇਧੂ ਨੇ ਡੀ.ਡੀ.ਏ. ਵੱਲੋਂ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਹਨਾਂ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸਮਾਗਮਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਦਿੱਲੀ ਭਰ ਦੇ ਲਗਭਗ 29 ਖੇਡ ਕੰਪਲੈਕਸਾਂ, ਪਾਰਕਾਂ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਥਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ @ਤੇ ਯੋਗ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਉਲੀਕੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਿੱਥੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਆਮ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਯੋਗ ਦਿਵਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਸਮਾਗਮ ਯੂਨਾ ਸਪੋਰਟਸ ਕੰਪਲੈਕਸ ਵਿਖੇ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਮੁੱਖ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਲੈਵਟੀਨੈਂਟ ਗਵਰਨਰ ਦੇ ਨਾਲ ਮਾਨਯੋਗ ਕੇਂਦਰੀ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਜ ਮਲਹੋਤਰਾ ਅਤੇ ਡੀ.ਡੀ.ਏ. ਦੇ ਵਾਈਸ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸ਼੍ਰੀ ਐਨ. ਸਰਵਣਾ ਕੁਮਾਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਡੀ.ਡੀ.ਏ. ਦੇ ਹੋਰ ਕਈ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਪਤਵੰਤੇ ਸੱਜਣ ਵੀ

ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣੇ, ਜਿੱਥੇ ਯੋਗ ਪ੍ਰੋਮੀਆ ਦਾ ਭਾਗੀ ਇਕੱਠੇ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਮਾਨਯੋਗ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੇ ਉਸ ਵਿਸ਼ਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਸਦਕਾ ਅੱਜ ਯੋਗ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਅੰਦੋਲਨ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਰੀਰਕ, ਮਾਨਸਿਕ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਡੀ.ਡੀ.ਏ. ਨੇ ਇਸੇ ਸੱਚ @ਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਪੂਰੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ। ਇਸ ਸਾਲ ਦੇ ਯੋਗ ਦਿਵਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ਾ ਯਾਨੀ ਥੀਮ 'ਯੋਗ ਫਾਰ ਹੈਲਥੀ ਏਂਜ਼ਿੰਗ' (ਸਿਹਤਮੰਦ ਬੁਢਾਪੇ ਲਈ ਯੋਗ) ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਵਿਸ਼ਾ ਹਰ ਉਮਰ ਵਰਗ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਯੋਗ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਚਰਚਾਉਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਵਧਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਨਾਲ ਵੀ ਲੋਕ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਰਗਰਮ ਅਤੇ ਤੰਦਰੁਸਤ ਰਹਿ ਸਕਣ। ਡੀ.ਡੀ.ਏ. ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 29 ਮੁੱਖ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਯੋਗ ਸੈਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਖੇਡ ਕੇਂਦਰ ਜਿਵੇਂ ਯੂਨਾ ਸਪੋਰਟਸ ਕੰਪਲੈਕਸ, ਸਿਰੀ ਫੋਰਟ ਸਪੋਰਟਸ ਕੰਪਲੈਕਸ, ਸਾਕੇਤ ਸਪੋਰਟਸ ਕੰਪਲੈਕਸ, ਨੌਤਾਜੀ ਸਪੋਰਟਸ ਕੰਪਲੈਕਸ (ਜਸੋਲਾ), ਵਸੰਤ ਕ੍ਰਿਕ ਸਪੋਰਟਸ ਕੰਪਲੈਕਸ, ਹਰੀ ਨਗਰ ਸਪੋਰਟਸ ਕੰਪਲੈਕਸ, ਪੱਛਮ ਵਿਹਾਰ ਸਪੋਰਟਸ ਕੰਪਲੈਕਸ, ਦਵਾਰਕਾ ਸਪੋਰਟਸ ਕੰਪਲੈਕਸ (ਸੈਕਟਰ-11) ਅਤੇ ਮੇਜਰ ਧਿਆਨ ਚੰਦ ਸਪੋਰਟਸ ਕੰਪਲੈਕਸ (ਅਸ਼ੋਕ ਵਿਹਾਰ) ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਰੋਹਿਣੀ ਸਪੋਰਟਸ ਕੰਪਲੈਕਸ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਵਾਭਿਮਾਨ ਖੇਲ ਪਰਿਸ਼ਰ (ਪੀਓਪਯੂਰਾ), ਪੂਰਵ ਦਿੱਲੀ ਖੇਲ ਪਰਿਸ਼ਰ (ਦਿਲਸ਼ਾਦ ਗਾਰਡਨ), ਚਿੱਲਾ

ਸਪੋਰਟਸ ਕੰਪਲੈਕਸ, ਸਕੂਲ ਐਂਡ ਅਤੇ ਬੈਡਮਿੰਟਨ ਸਟੇਡੀਅਮ (ਸਿਰੀ ਫੋਰਟ), ਰਾਸ਼ਟਰਮੰਡਲ ਖੇਡ ਪਿੰਡ (ਸੀ.ਡਬਲਯੂ.ਜੀ. ਵਿਲੇਜ) ਸਪੋਰਟਸ ਕੰਪਲੈਕਸ, ਦਵਾਰਕਾ ਸਪੋਰਟਸ ਕੰਪਲੈਕਸ (ਸੈਕਟਰ-17), ਰੋਜ਼ਨਾਹਾਰਾ ਕਲੱਬ ਅਤੇ ਭਲਸਵਾ ਗੋਲਫ ਕੋਰਸ ਵਿਖੇ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਯੋਗ ਅਭਿਆਸ ਕੀਤਾ। ਸਿਰਫ ਖੇਡ ਕੰਪਲੈਕਸ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਡੀ.ਡੀ.ਏ. ਦੇ ਵੱਡੇ ਪਾਰਕਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ-ਭਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਯੋਗ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੈਸ਼ਨ ਲਗਾਏ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਬਾਂਸੇਰਾ, ਸਵਰਨ ਜਯੋਤੀ ਪਾਰਕ (ਰੋਹਿਣੀ), ਕੋਰੋਨੇਸ਼ਨ ਪਾਰਕ (ਬੁਰਾੜੀ), ਰੱਜ ਖਾਸ ਪਾਰਕ, ਸਤਿਆ ਪਾਰਕ (ਨਾਰਾਇਣਾ ਫੇਜ਼-2), ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਪਾਰਕ (ਜੀ-17, ਪੱਛਮ ਵਿਹਾਰ), ਅਸ਼ੋਕ ਗਾਰਡਨ (ਅਸ਼ੋਕ ਵਿਹਾਰ, ਫੇਜ਼-4), ਡੀ.ਡੀ.ਏ. ਪਾਰਕ (ਜੀ.ਕੇ.-1), ਵਿਜੇ ਮੰਡਲ ਪਾਰਕ (ਮਾਲਵੀਆ ਨਗਰ) ਅਤੇ ਸੰਜੇ ਲੋਕ ਪਾਰਕ (ਤਿਲਕਵਾੜਾ) ਸਮੇਤ ਹਰਮਨਪਿਆਰੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਸਥਾਨਾਂ @ਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਆਯੁਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਤੇ ਮਾਹਰ ਯੋਗ ਇੰਸਟ੍ਰਕਟਰਾਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਯੋਗ ਆਸਣ, ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ, ਸਾਧ ਲੈਣ ਦੀਆਂ ਕਸਰਤਾਂ, ਗਾਈਡਡ ਮੈਡੀਟੇਸ਼ਨ (ਧਿਆਨ ਲਗਾਉਣਾ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਰ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਕਰਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜ ਦੇ ਹਰ ਵਰਗ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲਾਂ-ਕਾਲਜਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ, ਖੇਡ ਪ੍ਰੇਮੀ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਲੋਕ ਕਮਿਊਨਿਟੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵੱਡੀ ਤਾਦਾਦ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਡੀ.ਡੀ.ਏ. ਕੋਲ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮਾਜਿਕ ਤਾਣੇ-ਬਾਣੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ 18 ਸਪੋਰਟਸ ਕੰਪਲੈਕਸ, 3 ਮੰਨੀ ਸਪੋਰਟਸ ਕੰਪਲੈਕਸ, 3 ਗੋਲਫ ਕੋਰਸ ਅਤੇ 730 ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਾਰਕਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਨੈੱਟਵਰਕ ਹੈ, ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਅਥਾਰਟੀ ਲਗਾਤਾਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿਹਤ, ਮਨੋਰੰਜਨ ਅਤੇ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਲਈ ਬਿਹਤਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਲਗਭਗ 1.5 ਕੋਰਟੀ ਸ਼ਹਿਰੀ ਹਰੇ-ਭਰੇ ਖੇਤਰ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਈ ਜੈਵ-ਵਿਭਿੰਨਤਾ (ਬਾਇਓਡਾਇਵਰਸਿਟੀ) ਪਾਰਕ ਅਤੇ ਯੂਨਾ ਦੇ ਮੈਦਾਨੀ ਇਲਾਕੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਡੀ.ਡੀ.ਏ. ਵੱਲੋਂ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਵਿੱਚ ਅਹਿਮ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੋਗ ਦਿਵਸ ਦਾ ਇਹ ਸਫਲ ਆਯੋਜਨ ਡੀ.ਡੀ.ਏ. ਦੀ @ਫਿੱਟ ਇੰਡੀਆ @ਮੁਹਿੰਮ ਪ੍ਰਤੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਨੂੰ ਚਰਸਾਉਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਤੰਦਰੁਸਤ, ਰਹਿਆ-ਭਰਿਆ ਅਤੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਲਾਘਾਯੋਗ ਕਦਮ ਹੈ।

ਰਾਣੀ ਦੁਰਗਾਵਤੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ 36ਵੇਂ ਕਨਵੋਕੇਸ਼ਨ 'ਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦ੍ਰੋਪਦੀ ਮੁਰਮੂ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਿਰਕਤ

ਜਬਲਪੁਰ, 22 ਜੂਨ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ) : ਮੈਨੂੰ ਅੱਜ ਰਾਣੀ ਦੁਰਗਾਵਤੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਕਨਵੋਕੇਸ਼ਨ ਮੌਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਚਕਾਰ ਆ ਕੇ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਰਾਣੀ ਦੁਰਗਾਵਤੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਇਹ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਦੁੱਤੀ ਹਿੰਮਤ, ਬਹਾਦਰੀ ਅਤੇ ਬਹਾਦਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਸੀ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ, ਦੇਸ਼ ਨੇ ਗੋਡਵਾਨਾ ਸਮਾਗਮ ਦੇ ਇਸ ਮਹਾਨ ਸ਼ਾਸਕ ਅਤੇ ਨਾਇਕਾਂ ਦਾ 501ਵਾਂ ਜਨਮ ਦਿਵਸ ਮਨਾਇਆ। ਸੰਜੋਗ ਨਾਲ, ਅੱਜ ਤੋਂ ਦੋ ਦਿਨ ਬਾਅਦ, 24 ਜੂਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ 462ਵਾਂ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਵਸ ਹੈ। ਰਾਣੀ ਦੁਰਗਾਵਤੀ ਭਾਰਤੀ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਬਹਾਦਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਾ ਸਰੋਤ ਰਹੇਗੀ। ਮੈਂ ਮਹਾਨ ਰਾਣੀ ਦੁਰਗਾਵਤੀ ਹਾਂ, ਉਸਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰੀਏ। ਪੜ੍ਹ-ਦੀ ਯਾਦ ਨੂੰ ਸਤਿਕਾਰ ਸਹਿਤ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਟ ਕਰਦੀ ਹਾਂ। ਤੁਸੀਂ ਸਾਰੇ ਰਾਣੀ ਦੁਰਗਾਵਤੀ

ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ 70 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਯਾਤਰਾ 'ਤੇ ਮਾਣ ਕਰੋਗੇ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਸੁੰਦਰ ਕੁਦਰਤੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਂ ਨਰਮਦਾ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਪਾਣੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕਾਇਮ ਹੈ। ਇਸ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦਾ ਇਲਾਕਾ ਆਦਿਵਾਸੀ ਅਤੇ ਕਬਾਇਲੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹੈ। ਇਸ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਰਾਣੀ ਦੁਰਗਾਵਤੀ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਉਦੋਂ ਹੀ ਸਾਕਾਰ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੋਵਾਰ ਆਦਿਵਾਸੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਅਤੇ ਪਛੜੇ ਅਤੇ ਪਛੜੇ ਵਰਗਾਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਰਗਾਂ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਗੇ। ਮਹਾਨ ਹੋਣਾ ਚੰਗਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਸਾਡਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਜਿਸ ਸਮਾਜ ਤੋਂ ਆਉਂਦੇ ਹਾਂ, ਉਸਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰੀਏ। ਪੜ੍ਹ-ਦੀ ਯਾਦ ਨੂੰ ਸਤਿਕਾਰ ਸਹਿਤ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਟ ਕਰਦੀ ਹਾਂ। ਤੁਸੀਂ ਸਾਰੇ ਰਾਣੀ ਦੁਰਗਾਵਤੀ

ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਭਲਾਈ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ 2047 ਤੱਕ ਇੱਕ ਵਿਕਸਤ ਭਾਰਤ ਦਾ ਟੀਚਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਟੀਚੇ ਨੂੰ ਪੂਰਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਹਰ ਪਿੰਡ ਅਤੇ ਹਰ ਰਾਜ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਸ ਪਿੰਡ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਸਰਵਪੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਦੁਆਰਾ ਹੀ 2047 ਤੱਕ ਇੱਕ ਵਿਕਸਤ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸਾਡਾ ਸੁਪਨਾ ਪੂਰਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸਾਧਨ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਆਦਿਵਾਸੀ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਵਿਦਿਅਕ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਯਤਨ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪੜ੍ਹੂ ਅਤੇ ਪਛੜੇ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਸੰਪੂਰਨ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਕਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੁਨਰ-ਅਧਾਰਤ ਕੋਰਸ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਕਬਾਇਲੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲੇ, ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਬਾਇਲੀ ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਮਾਣ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਆਧੁਨਿਕ ਸਾਧਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕਬਾਇਲੀ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਹੁਨਰ ਅਤੇ ਗਿਆਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਰਗੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਯਤਨ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਕਬਾਇਲੀ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਸ਼ਿਲਪਕਾਰੀ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਆਪਕ ਅਧਿਐਨ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਉੱਚ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਨਾਂ, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਨਵੀਨਤਾ ਅਤੇ ਖੋਜ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕੇਂਦਰ ਵੀ ਹਨ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰਚਨਾਤਮਕ ਸੋਚ, ਵਿਗਿਆਨਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਤੇ ਉੱਦਮਤਾ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨਾ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ, ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਣ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ। ਆਧੁਨਿਕਤਾ ਅਤੇ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਤੁਲਨ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਤੁਲਿਤ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਏਗਾ। ਇਸ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹਨ। RUSA ਅਤੇ ਸੈਂਟਰ ਆਫ ਐਕਸੀਲੈਂਸ ਵਰਗੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਨੂੰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਵਿਕਾਸ, ਖੋਜ

ਗਣਿਤ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਮੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਨ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਨਵੀਨਤਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਇੰਨੋਵੇਸ਼ਨ ਸੈਂਟਰ ਨੂੰ ਵੀ ਪੇਟੈਂਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਹਨ। ਕਨਵੋਕੇਸ਼ਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੀਲ ਪੱਥਰ ਹੈ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਕਨਵੋਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸੋਨੇ ਦੇ ਤਰਮੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਕੁੜੀਆਂ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਇਹ ਸਾਡੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਨਿਰੰਤਰ ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਰਵਪੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਵਿਚਾਰੇ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਅੱਜ, ਸਾਡਾ ਦੇਸ਼ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਕਰਨ ਦੀ ਅਦੁੱਤੀ ਹਿੰਮਤ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਉਮੀਦਾਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਹ ਉਮੀਦਾਂ ਤਾਂ ਹੀ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਯੋਗਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਹੁਜ਼ੂਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੋਵੇਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹਨ। RUSA ਅਤੇ ਸੈਂਟਰ ਆਫ ਐਕਸੀਲੈਂਸ ਵਰਗੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਨੂੰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਵਿਕਾਸ, ਖੋਜ

ਵਿੱਚ ਨਵੀਨਤਾ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਖੋਜ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਅਨਿੱਖੜਵੇਂ ਅੰਗ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਖੋਜ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਲਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਸਾਬਤ